

Júu³ tyú² 'e gajmaa¹ a San Lucas

Prólogo

¹ Fúu¹ mo tsá² nigataan¹ an ni mo'jí² la galí² jilaa^{'21} 'e nigalí² jee²¹² jna'. ² Joon 'in tsá² 'in niga'e¹ e jna' niganii²¹ o ca la mo 'wiin²¹² joon gatyaa¹ o júu³. ³ La joon jon jna nigacoon²¹ oo cwáain¹ coon^{'21} tún² ca la mo 'wiin²¹². 'Wii^{'12} joon líi² na 'e tyú²-u 'e tóon¹³ oon ni mo'jí² jilaa^{'21} la lí² 'e nigalí². ⁴ La joon jmáa³ aan tsá² tyú¹ Teófilo 'e litsáai¹-o'o 'e la ja² mo jilaa^{'21} júu³ 'e niga'e² tsá² 'næ.

Jaain²¹ ángel jmoo¹ o júu³ iliseein²¹ Wó³ saa¹ i tsá² jmí²¹

⁵ La jee²¹² líi¹ i Herodes røøi¹³ fu li sii²¹ Judea sein²¹ jaain²¹ tsá² Israel 'in sii²¹ Zacarías. Líi¹ i tsá² coon²¹ poo²¹² sii²¹ Abías. Tsamí² tya'a sii²¹ Elisabet. Jaain²¹ jún² tya' 'líi²¹² Aarón 'ii. ⁶ Jiwáa² mo do tyú¹ mo tyani Dios i. Joongi jmaa¹ a jilaa^{'21} tñsi² coon^{'13} jilaa^{'21} to² tyu² Dios. Jo 'e tsaa² tya'a sá². ⁷ Jo 'in xuui²¹² tya'a sein²¹ tsu 'wii^{'13} Elisabet do jo lí² tsatyéen¹ in. Joongi nitsáa² mo jiwáa² mo.

⁸⁻⁹ Cafu mo líi¹ i Zacarías untsá² tyani Dios gatíi² tsajiin²¹ fuusún² ni altar tya' Dios. Gatíi² tsajmaa¹ a 'elo jiiin¹³ la tñsi² 'e jmoo¹ o untsá² do. Gacoo¹ o untsá² 'iin²¹² in litsáai¹-tsi 'ee to² ijmáa¹ a. Joon mo gatí² 'ii²¹ ga'í² Zacarías cwo¹ tya' Dios do 'e tsajiin²¹ fuusún². ¹⁰ Jileei^{'21} 'in catyaa² gi do

gajaan¹an caluu faa²¹a júu³ tyú². 11 La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Dios Jmii²¹ siin¹³in lí' tsáa¹ 'e lí juun¹un fuusún². 12 Mo gajnéi¹ 'in ángel do 'áa¹mo gafooi²¹ Zacarías jiin¹³ jo ñii¹ 'ee jmáa¹a. 13 Joon 'in ángel do gajin²in sii²¹i 'ii:

—Jo foo¹³o, Zacarías, tsu Dios niganúu²o júu³ tyú² tyi'i. Itsatyéen¹³mo tsamí² tyi'i jaain²¹ yuun²¹. Joon unsii²¹o'o Wó² 'ii. 14 Lí¹ tyuu¹³u jløø¹³mo'o 'wii²¹² tya'a. Fúu¹mo 'in jløø¹³mo 'e galiseein²¹. 15 Tsu 'in yuun²¹ tyi'i do 'in lityú¹mo tyani Dios. Jo 'e 'uun²¹un coonti jon' vino jon'gi máa¹. Joon ca la mi liseen²¹mo un'øø¹²mo Espíritu Tyú² tya' Dios 'ii. 16 Joon coon¹² júu² tya'o fúu¹mo tsá² seein²¹ Israel ici²o coon¹³ 'Ña'ñu¹u' Dios tya'a. 17 'In Wó³ no tsáa¹a jée¹gi lagi Ña'ñu¹u' ijmáa¹a la gajmaa¹a Elías. Joon 'ii²¹ tya' 'ii ijmáa¹a 'e jilee²¹ tsá² coon¹³ jón¹on iliseein² mo tyú². Joon 'in jo mo nuu¹³ ninuu¹o júu² røø²¹. Joon la joon tyaa¹ tyú² tya'a tsá² i'ii²¹mo Ña'ñu¹u' —jin² ángel do.

18 Joon Zacarías do gaunngii¹ 'in ángel do:

—Xiiala ijmáa²aa 'e iun'øø¹²na 'elo tsu 'áa¹mo nitsaa¹moo la joon tsaamí² tyiia jon.

19 'In ángel do gañii¹:

—Jna-a Gabriel. Siin¹³moo tyani Dios. 'Ii gasii¹in jna 'e fuu²¹²uu 'nu. Joongi 'e jmáa³aa 'nu júu³ jilaa²¹ júu³ tyú² lo. 20 Pe nano jo lí² foo¹³gi'i ca gatsín¹ jilaa²¹ júu³ lo tsu jo gajo¹ lí²u'u júu³ tyiia. 'E júu³ lo 'ná¹ tsín¹ mo gatí² 'ii²¹ tya'a.

21 La 'ii²¹² joon 'in tsá² catyaa² téein² caluu²¹²-u sijéen¹³mo Zacarías. Lí¹ tsa'goo¹-tsi 'wii¹³ lí¹

gali'ii²¹²i inuu cwo¹ do. ²² Pe galili'²o 'e nigajóø² coon²¹ li² tsu 'wii¹³ mo gacwa'ii¹i jo lí² faa'²¹gi. Joon gajmaa¹a li² coon¹³ cwoo²¹o tsu jo lí² faa'²¹gi.

²³ La tsifu joon mo gatsín¹ to² tya'a 'e cwo¹ do ganga'²mo fu tya'a. ²⁴ Mo gangíi¹gixu jmi²¹² joon gacán¹mo tsamí² tya'a yuun²¹. Joon gajaan¹o inuu, jo gacwa'ii¹i ce gatsín¹ 'ñéei² sii²¹. Gajin²in:

²⁵ —Ña'ñu¹o' nigajmaa¹a coon²¹ 'e tyú² tyiia joon nigatyí³o fa'ii²¹ tyiia tyani tsá².

Jaain²¹ ángel jmoo¹o júu² iliseein²¹ Jesús

²⁶ Ningóo¹ jnúui² sii²¹ 'e tyéein¹ Elisabet do yuun²¹ mo gasii¹in Dios 'in ángel Gabriel do fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Nazaret li náa¹ Galilea. ²⁷ Ngafee'¹³i jaain²¹ simí² sii²¹ María. 'Ido-o náa¹ júu³ tya'a coon¹³ jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Sé³. Sé³ do jún² tya' 'lii²¹² David 'ii. ²⁸ 'In ángel do gangatyéein¹ li tyín¹in 'in simí² do. Joon gajin²in:

—i'Aa²¹²mo'o fuu²¹²uu 'nu! Nigauncwai² Dios 'nu líi¹gi lagi jileei²¹ tsamí² —jin² ángel do.

²⁹ Mo ganii²¹ María 'in ángel do líi¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon ga'í¹-tsi 'ee 'øøi²¹-tsi 'e júu³ do. ³⁰ Joon 'in ángel do gasii²¹i 'ii:

—Jo foo¹³o, María. Nigajmaa¹a Dios coon²¹ 'e tyú²-u tyi'i. ³¹ Cwoliñi²¹in icaan²¹²mo'o yuun²¹ joon liliseein²¹ jaain²¹ yuun²¹ tyi'i 'e unsii²¹o'o JESÚS. ³² 'In lifee¹mo 'ii. Ilisii²¹ Joon¹ Dios 'in feei¹gi. Joon Ña'ñu¹u' Dios Jmii²¹ icwo²o 'ii 'án³ li gatyu² jún² tya' 'lii²¹² yuu¹³ tya'a David to². ³³ Ilíin²in róøi¹³ tya' jileei²¹ tsá² Israel coon²¹ tøø²mo. Jo tyee²¹ 'ii²¹ tya'a coonti.

34 Joon gaunngi¹i María 'in ángel do:

—¿Xiiala ilí² 'elo, tsu jo 'in ñuu¹ tyiia seen²¹?

35 'In ángel do gajin²in:

—Ijoo²¹o Espíritu Tyú² tya' Dios tyi'i. Joon coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios, 'in feei¹gi, icaan²¹un yuun²¹, tsu 'wii¹³ joon ilicwaa³mo 'in yuun²¹ do. Joon ilisii²¹ Jóon¹ Dios. 36 Iliseen²¹mo jon jaain²¹ yuun²¹ tya' ruu²¹'u Elisabet fiin¹³ nitsáa¹mo. Jin² tsá² 'e jo lí² caain²¹ yuun²¹ pe nano ningóo¹ jnúui² sii²¹ 'e tyéin¹in yuun²¹. 37 Tsu 'wii¹³ Dios ce jilaa²¹-a lii¹i —jin² 'in ángel do.

38 María do gajin²in:

—Lo-o siin¹³na 'e jmáa³oo jilaa²¹ to² 'e tyu² Ña'ñu¹'u'. Cwalí²-i la lí¹ 'e nigasi²¹i jna.

Mo ngayuui¹³ joon gatúu²mo 'in ángel do 'ii.

Tsafeei¹³ María ruu²¹i Elisabet

39 Jee²¹² jmi²¹² joon María do gangóo¹ la jmoonoo coon²¹ fuu²¹ ná¹ jee²¹² moo²¹. Coon²¹ fuu²¹ náa¹ cwoo¹³ 'wó² sii²¹ Judea. 40 Mo gatyí¹a tya' Zacarías do gafee¹i Elisabet. 41 Joon mo ganúu² Elisabet do júu³ tya' María do joon 'in yuun²¹ 'yuui tu²'u gajø²i. 42 Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios ga'ii²¹ Elisabet do. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a coon¹³ júu³ tá²xu, jin²in:

—Nigauncwaa¹³ Dios 'nu lí¹gi lagi jileei²¹ tsamí². Joongi nigauncwaa¹³ Dios yuun²¹ 'in tyéen²un. 43 ¿'lin jna wa'a jó¹ sáa³ 'Ña'ñu¹'o' jafee¹³i jna? 44 La tsifu mo ganúu³uun júu³ tyi'i 'in yuun²¹ tyiia lo gajø²¹i jløø¹³mo nu' tu³uu. 45 Jløø¹³mo'o

'e nigalitsáa¹mo-'o'o 'e tyú²-u 'ii'²¹ tya' Ña'ñu'¹u' 'e nigajin'²in.

⁴⁶ Joon María do gajin'²in:

Fee'¹mo Ña'ñu'¹u' 'áai¹.

⁴⁷ Joon jløø¹³moo coon'¹³ jilaa'²¹ 'e jmoo¹o Dios 'in jmoo¹o tiin'¹³na.

⁴⁸ Dios nigacón² cwáain¹ 'e tañií² jna.

Tsu fúu² nicalií¹i jna 'in jmoo¹o to² tyu'²u.

Pe jilaa'²¹ jmii'²¹² li ngóo¹gi jilee'²¹mo tsá² iuntyú¹mo jna.

⁴⁹ Tsu Dios 'in jmii'²¹²gi-tsi nigajmaa¹a coon²¹ to² fee'¹ tyiia.

Jiin'¹³ 'ii-o 'in tyú¹mo.

⁵⁰ 'Woo²¹-tsio tya' ce jileei'²¹ 'in un'goo²¹ 'ii la tsá² seein²¹ nano lagi tsá² 'in nogi iliseein²¹.

⁵¹ Jilaa'²¹ to² fee'¹ jmoo¹o Dios.

'In jmaa¹ jløøi'¹³ yaai tyaní¹³i ga'aa¹o fa'ii'²¹.

⁵² Ga'woo¹mo Dios tsá² 'in tyín² 'án³ tya'a.

Joon jileei'²¹ 'in tsá² 'wói¹ gasaa'²¹mo.

⁵³ 'In sityéin¹³ jmii'²¹² gaunrøø²¹mo Dios 'ii coon'¹² 'e tyú²-u.

Pe 'in tsá² sá² cuu² gasii'¹in líi²mo.

⁵⁴ Gauncoon'¹³o tsá² Israel 'in jmoo¹o to² tyu'²u.

⁵⁵ Fúu² galií²i 'in jo ga'ín¹-tsi júu³ ga'ii'¹ 'líi'²¹² tsacøøi'¹³ tyi' Abraham coon'¹³ jileei'²¹ jún² tya'a coon²¹ tøø²mo

—jin'² María do.

⁵⁶ Gaa'²¹ sii'²¹gi gajan¹ María coon'¹³ Elisabet do. Mo ngayuui'¹³ joon ganga'²mo fu tya'a.

Galiseein²¹ Wó² saai¹ tsá² jmii'²¹²

57 Mo gatsín¹ jmii²¹² 'e Elisabet do 'ná¹-a liseein²¹ jóon¹on. Joon galiseen²¹mo. 58 Joon líi¹ jløøi³ jileei²¹ tsá² néei¹ tyan' coon¹³ jileei²¹ ruu²¹i mo ganúu² 'e tyú²-u 'e nigajmaa¹a Ña'ñu¹'u' tya'a. 59 Mo gatí² jñá² jmii²¹² gatí² 'ii²¹ i'ii²¹in 'in yuun²¹ do li² jiin¹³ la tñisi². Jmii²¹² joon 'in tsá² jalín² tí² jmii²¹² gali'in²¹²in lisii²¹ 'in yuun²¹ do la sii²¹ jmii²¹. 60 Pe sáa³o gajin²in:

—Jon' la joon, 'ná¹-a lisii²¹ Wó³-o.

61 'In catyaa² do jo cwoo¹ júu³, jin²in:

—Pe jiin¹³ jaain²¹ tsacøøi¹² tyi'i jo sii²¹ la joon —jin².

62 Joon gajmaa¹a li² coon¹³ cwoo²¹o tya' jmii²¹ yuun²¹ do 'ee 'iin²¹²in lisii²¹ yuun²¹ do. 63 'I-igi gamii¹i coon²¹ mo'ji². Joon gataan¹an ni do 'e lisii²¹o Wó³. Ganga'goo²¹-tsi jilee²¹mo. La tsifu joon galí²-i gafaa²¹ Zacarías do. 64 Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios. 65 Coon¹³ 'e lo-o gafoo¹mo jileei²¹ 'in néei¹ la 'ui tsaa' moo²¹ li sii²¹ Judea do. Tya¹ júu³ jee²¹² 'ii jilaa²¹ 'e nigalí².

66 Jileei²¹ 'in nuu¹un 'elo gacón² cwáain¹. Joon gajin²in:

—¿'Ee ilín² 'in xuui²¹² no? Tsu 'e la ja²mo un-coon¹³ Ña'ñu¹'u' 'ii.

Júu³ gafaa²¹ Zacarías

67 Joon Zacarías, jmii²¹ 'in Wó³ do, røøi¹ Espíritu Tyú² tya' Dios gafaa²¹a júu² tya' Dios. Jin²in:

68 Untyú¹moo Ña'ñu¹'u' Dios Jmii²¹ tya' tsá² Israel. Tsu nigauncoon¹³ tsá² tya'a joon gauntiin¹³mo jna'.

- 69 'Lii²¹² David gajmaa¹a la to² tyu^{2u} joon ni-gatyii¹²mo Dios jaain²¹ jún² tya'a 'in píin²gi 'e ijmáa¹a tiin¹³ jna'.
- 70 La joon júu³ ga'íi² 'wii²¹² tya' tsá² tyú¹ 'in gacwo¹ júu³ tyú² ca líi²¹².
- 71 Ga'íi² júu³ itiin¹³ jna' tya' jileei²¹ 'in 'eei¹ jna'. Joon i'wóo¹i jna' ja'cwoo^{2o} jileei²¹ 'in 'iin²¹²in jmeei²¹ jna' jilaa²¹ 'e gó².
- 72 Dios ga'íi^{2o} júu³ tya' 'líi²¹² tsacøøi¹² tyi' 'e fúu² iliin¹ Dios 'ii. Jo 'iin²-tsi 'e júu³ tyiin² do 'e nigajmaa¹a coon¹³.
- 73 La lo-o 'e júu³ ga'íi² Dios tya' 'líi²¹² yuu¹³ tyi' Abraham:
- 74 Gacwo^{2o} 'ii²¹ 'e tiin¹³na' 'e lí²-i tsáa¹mo-tsi' 'ii. Jo cu²-tsi' coon¹³ 'in 'eei¹ jna'.
- 75 Joon lí²-i jmoo^{21o} 'jilaa²¹ to² tyu^{2u} coon¹³ jilaa²¹ 'e tyú²-u la 'íi²¹² sáan³an'.
- 76 Joon 'nu-u, yuu²¹ tyiia, iunsii²¹ tsá² 'nu jaain²¹ tsá² 'in cwó¹ júu³ tya' Dios 'in feei¹. Joon 'nu-u icwoo^{21o} nifu itya²¹ a tyú² tsá² i'ii²¹mo Ña'ñu^{1u}'.
- 77 Joon la joon litsáai¹-tsi tsá² tya'a xiiala itiin¹³ Dios tsá² mi 'iin²in tsa² tya'a.
- 78 'Wii¹³ fúu² líi² Dios jna' joon gasii¹in jóon¹on 'in nigajmaa¹a jná² joo²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ lí ngíi²¹'i'.
- 79 Nigajná² joo²¹ tya' jileei²¹ 'in néei¹ lí nuu²¹, joongi 'in néei¹ lí 'íi¹ foo¹³ 'mó¹. Joon lí²-i linee^{21e} xiiala ngíi²¹'i' 'e tyú²-u tyani Ña'ñu^{1u}', jin² Zacarías do.

80 Joon 'in xuui²¹² Wó³ do gacwán¹mo. Joon gali'øø²¹mo-tsi 'áai¹ jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in Dios. Joon gatéin² coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹ ca gatsín¹ jmii²¹² 'e 'ná¹ licwii¹in tsá² Israel 'ii.

2

Galiseein²¹ Jesús

1 Jee²¹² jmii²¹² joon 'in tsaat² tyín¹ Roma sii²¹ Augusto. Joon 'in Augusto do gaty^u^{2u} to² 'e tsataai² tsá² ni jí² ce jilee²¹ tsá² 'in seein²¹ coonti. 2 'E jí² lo nifu ga'láa² 'wii²¹² gajmaa^{1a} mo líi¹i Cerenio to² fu li sii²¹ Siria. 3 Jilee²¹mo tsá² 'ná¹-a tsalín² fu goo^{1o} 'e tsataai² ni jí². 4 'Wii¹³ joon gacwo^{íi}¹ Sé³ fuu²¹ Nazaret náa¹ li sii²¹ Galilea. Joon gangóo¹ fuu²¹ Belén, coon²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Judea. Do-o li galiseein²¹ 'líi²¹² David tsu Sé³ do jaain²¹ jún² 'líi²¹² David. 5 Ngóo¹ fu Belén caan²¹mo coon¹³ María 'e tsataai² ni jí². Nináa^{13a} júu³ tya'a 'e tí² li cui² cwoo^{21o}. Joongi nityéen²mo yuun²¹. 6 Joon galí² la 'íi²¹² taain²¹² fu Belén joon do-o li galiseein²¹ jóon¹ María. 7 'Ido-o jóon¹on 'láa² 'wii²¹². Joon gapaa²¹ ni 'ido coon²¹ 'mí². Joon gatyaa¹i coon²¹ tsi momóo¹ tsu jo sá² 'nú¹ li ján³.

Jaain²¹ ángel jafee¹³i tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹

8 Tyan¹ fuu²¹ Belén ningi¹ coon²¹ poo²¹² tsá² 'in 'aai¹ joo'saa²¹. Do-o nijoon^{1o} la coon²¹ 'woo¹ 'aa¹mo joo'saa²¹ tya'a. 9 La tsifu joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel tya' Ña'ñu^{1u}. Joon la tøøi² 'oo² ñu¹fú² tya' Ña'ñu^{1u} gajná² joo²¹ la cu² lí¹ li née¹i. 10 Joon líi¹ gafoo²¹i pe 'in ángel-gi do gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jo foo¹³naa' tsu coon²¹ júu³ tyú²-u 'e tyaan² 'e fuu²¹²uu 'naa' ilijløøi¹³ jilee²¹mo tsá². ¹¹ Nano galiseein²¹ fuu²¹ goo¹o David jaain²¹ 'in jma¹ tiin¹³ 'naa' 'in sii²¹ CRISTO. Ña'ñu¹u' 'ii. ¹² Lawa coon²¹ li² imáa¹³naa' 'in yuun²¹ do raain¹ coon²¹ tsi momóo¹ sipaa²¹i 'mi² —jin² 'in ángel do.

¹³ La tsifu joon co' li siin¹³ 'in ángel do joon gajnéi¹ fúui¹gi ángeles. Joon cwoo¹ 'maai¹³ Dios. Joon jin²in:

¹⁴ ¡Cwocwoo¹ 'maai¹³ Dios jileei²¹ 'in néei¹ ñu¹fú²! La joon jon ni 'wó² cwolisá² 'ii²¹ tya' tsá² 'in jløøi¹³ 'wii²¹² tya'a.

¹⁵ Joon mo ngalín²in 'in ángeles do fu ñu¹fú² 'in tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹i ruu²¹i:

—Moo²¹o'. Mojøø²¹ø' fu Belén jilaa²¹ 'e nigalí² lo. Mojøø²¹ø' jilaa²¹ 'e nigajin² Ña'ñu¹u'.

¹⁶ Joon ngalín²mo jmoonoo lí¹. Joon mo gatyaliin²in gatsee²¹mo María coon¹³ Sé³ joongi 'in yuun²¹ do raain¹ tsi momóo¹. ¹⁷ Mo gatsee²¹i gatyaa¹o júu³ jilaa²¹ 'e nigajin² 'in ángel do cwáain¹ tya' 'in yuun²¹ do. ¹⁸ Joon jileei²¹ 'in ganúu² lí¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ tya' 'ido. ¹⁹ Joon María tíi¹³i-tsi jilaa²¹ 'elo. Joon ga'i¹-tsi 'wii²¹² tya'a. ²⁰ Joon 'in tsá² 'aai¹ joo'saa²¹ do ngalín²mo jløø¹³mo cwáain¹ tya'a. Ngalín²mo un'goo²¹o Dios. Cwoo¹o 'maai¹³ Dios jilaa²¹ 'e niganúu² joongi 'e niganii²¹. Tsu 'wii¹³ jilaa²¹-a nigalí² la nigajin² 'in ángel do sii²¹i 'ii.

Tsacøøi¹³ tya' Jesús tyaa¹a cwoo²¹ Dios Jmii²¹ 'in yuun²¹ Jesús

21 Mo gati² jñá² jm̃i²¹² 'e galiseein²¹ Jesús gaj-maa^{1a} tsacøøi¹³ tya'a li² 'ii. Joon gaunsii²¹ JESÚS jiin¹³ la 'e nigajin² 'in ángel do nigasii²¹; María la nu'gi 'e gacaain²¹ María Jesús.

22 Mo gatsiin¹ jm̃i²¹² 'e gauntyú¹-i jiin¹² la t̃isi² tya' Moisés gangajée¹³ mo Jesús fu Jerusalén 'e tyá² cwoo²¹ o Dios. 23 La lo-o gajmaa^{1a} tsu 'wii¹³ ni jí² tya' Ña'ñu^{1u} 'jin²: “Jileei²¹ yuu²¹ tsañuu¹ 'in liseein²¹ nifu jmaa^{1a} tsá² coon²¹ tya' Ña'ñu^{1u}.” 24 Gangalín² mo gacwo^{2o} Ña'ñu^{1u} Dios jiin¹³ la to² tyu² ni jí² tya'a. 'E jin² jí² do 'e 'ná² cwóo¹ tsá² canéi¹ posii²¹² si gái¹ maa²¹² 'ee lawa coon²¹ fa¹.

25 Jee²¹² jm̃i²¹² joon niseein²¹ Jerusalén jaain²¹ tsañuu¹ sii²¹ Simeón. 'Ii jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyú¹ coon¹³ Dios. Lí¹ un'goo²¹ 'ii Dios. Joongi sijan^{2o} mi jó¹ 'in jmá² tiin¹³ tsá² Israel. Joon 'in Espíritu Tyú² tya' Dios siin¹³ mo coon¹³ Simeón do. 26 Nigajin² in Espíritu tya' Dios 'e jo ijúuin² jiin¹³ la jo mo nii²¹ Cristo 'in siin¹ in Ña'ñu^{1u}. 27 'In tsañuu¹ lo gangó¹ fu cwo¹ fee¹ si² Jerusalén to² tyu² Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon mo gajalín² in tsacøøi¹³ tya' Jesús coon¹³ on fu cwo¹ 'e jmáa^{1a} jiin¹³ la to² tyu² ley. 28 Joon gar̃iin¹ 'in Simeón do 'in yuu²¹ do. Joon gacwo^{2o} 'maai¹³ Dios. Jin² in:

29 Ña'ñu^{1u}, lí²-i cwo^{3o} júun² moo 'e tyú²-u, tsu ni-gauntsiin¹ mo 'ii²¹ 'e gajmaa^{2a} coon¹³ tsá² tyi¹.

30 Nigamá¹ moo coon¹³ unní^{3o} 'in jmá² tiin¹³ tsá²,

31 'in nigasín² un tyani jileei²¹ tsá².

32 Joon 'ino-o líi¹i lawa coon²¹ jí² 'e jnéei² tya' jileei²¹ 'in jo seein²¹ Israel.

Joon coon²¹ 'e tyú²-u tya' tsá² tyi'i 'in seein²¹ Israel.

33 Sé³ coon¹³ sáa³ Jesús líi¹ ganga'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e gajin² Simeón cwáain¹ tya' xuui²¹² do. 34 La 'íi²¹² joon gataain² Simeón cwa¹³ 'ii. Joon gajin² 'in síi²¹⁴; María, sáa³ Jesús:

—'In yuun²¹ lo 'yuui 'ii²¹ 'e jmáa^{1a} 'e cii¹²ⁱ tsá² Israel síx^u 'e rón^{2on} 'ee. 'E joon lawa coon²¹ lí² 'e líi¹ fúui¹ 'in faa²¹ 'laa²¹ tya'a. 35 Coon¹³ 'e la joon 'e nilí² xiiála 'i¹-tsi tsá² la jaain²¹ la jaain²¹. Joon 'e tyi'n^{u-u} jilaa²¹ 'elo lawa coon²¹ ñí³ 'e ga¹² tsi alma tyi'i —jin² Simeón do.

36 Do-o jon 'yuu²ⁱ jaain²¹ tsamí² 'in nisii²¹ Ana. Jamí¹ⁱ jaain²¹ tsañ^{uu}¹ sii²¹ Fanuel. 'Ido-o líi¹ⁱ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel 'in¹ nisii²¹ Aser. Ana do-o tíi²ⁱ cwoo^{1o} jú³ tya' Dios. Líi¹ natsáai² tsu simíi²¹² gi 'ii la mo gacui² cwoo^{21o}. Joon dyía¹ jii²¹ nigacwoo²¹ coon¹³ ñ^{uu}¹ tya'a. 37 Joon nano ningóo¹ dyajñ^{uu}² jii²¹ 'ná^{1gi} itsín¹ coon²¹ cíein¹³ jii²¹ⁱⁿ. Jo ga'woo²ⁱ 'e cwo¹ do. 'Yuu²ⁱ cwo¹ la 'woo¹ tiin¹³ la jmí¹ 'e untyú¹ⁱ Ña'ñ^u^{1u}. Faa^{21o} jú³ tyú² joongi jo gøø^{121ø} la tíi² sí². 38 'In tsamí² do gangatyéin¹ la tsifu joon. Joon mo ngayuui¹³ gacwo^{2o} 'maai¹³ Dios ga'láa² 'wii²¹² gafee²¹ⁱ tsá² cwáain¹ tya' 'in yuun²¹ Jesús do. Fee²¹ⁱ jilee²¹ mo 'in siján² 'ii²¹ iláa² mo 'in seein²¹ Jerusalén.

Nga²mo Jesús fu Nazaret

39 Mo ngayuui¹³ gauntsiin¹ jilaa²¹ 'e tyu² to² ni jí² tya' Ña'ñu^{1u} gangaliin¹ mo fu Galilea. Gangaliin¹ in fu goo^{1o} Nazaret. 40 Joon 'in yuuⁿ²¹ do gacwán¹ mo. Lí¹gi pí²-tsi joongi lí¹gi 'øøi²¹gi-tsi. Joon lí¹ gauncwai³ Dios 'ii.

Xuui²¹² Jesús 'yuui² cwo¹ fee¹ sii² Jerusalén

41 Joon tsacøøi¹³ tya'a la coon²¹ jiiⁿ²¹ tsalín² Jerusalén 'e tsajøø² jmii²¹² sii²¹ pascua mo tii¹³-tsi tsá² Israel mo gacwa'woo²¹ⁱ tsacøøi¹³ tya'a Egipto. 42 Mo gatsín¹ Jesús dyatun¹ jiiⁿ¹ in ngalín² mo coon¹³ tsacøøi¹³ tya'a fu Jerusalén jiiⁿ¹³ la tñsi² 'e tí² jmii²¹² do. 43 Mo gacii¹²ⁱ jaliin¹ mo gatséi¹ jmii²¹² do 'in xuui²¹² Jesús do gajaan^{1o} fu cwo¹ fee¹ Jerusalén. Ce jiiⁿ¹³ jo galili³ tsacøøi¹³ tya'a. 44 Ga¹-tsi 'e jaa¹³ mo Jesús jee²¹² tsá² fúui¹ líí¹ do. La joon ngatáai² fu² coon²¹ jmii²¹². Joon ga'naa¹²ⁱ jee²¹² tsaruu²¹ⁱ coon¹³ jileei²¹ 'in cwii¹ingi. 45 Pe jo gatsee²¹ⁱ. Joon ngalín² mo tún¹ fu Jerusalén 'e tsa'nee¹³ⁱ 'ido fu joon.

46 Joon mo gatsín¹ 'ni¹ jmii²¹² joongi gatsee²¹ⁱ 'ido fu inuu¹ cwo¹ do. Tyín¹³ in jee²¹² tifo¹² tya' ley nuu^{1u} joongi ungi¹ⁱ 'ido. 47 Jileei²¹ 'in nuu^{1u} júu² tya'a líí¹ tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ júu³ cwáain¹ cwo¹ Jesús coon¹³ jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi. 48 Mo ganí²ⁱ tsacøøi¹³ tya'a 'ii líí¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gajin² sáa^{3a}:

—Yuuⁿ²¹ tyiia, ¿'ee lí' gacwoo^{13o} jna'a fa'í³ la no? Ñu^{2u} coon¹³ jna líí¹ cu²-tsii¹ naga'nee¹³ na'a 'nu.

49 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿Ee lí' 'naa²¹naa' jna? ¿Tí jo ñí²ii' 'e 'ná²a jmá³aa jilaa²¹ to² 'e nicwo¹ Ñũ³ũũ jmáa³aa?

⁵⁰ Pe tsacøøi¹³ tya'a jo ga'øøi²¹-tsi 'e gajin² Jesús gasii²¹ 'i.

⁵¹ Joon gangaliin¹mo coon¹³ Jesús fu Nazaret. La joon galinũũ¹³ to² tyũ²ũ. Pe sáa³o jo ga'ín¹-tsi jilaa²¹ 'elo. ⁵² La joon Jesús líi¹ tyú² gacwáan¹in. Joongi 'øøi²¹gi-tsi. 'Yaa¹mo-tsi Dios coon¹³ Jesús. La joon jon 'yaa¹mo-tsi jileei²¹ tsá² coon¹³ Jesús.

3

Cwoo¹ júu³ Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ lí jo 'in tsá² seen²¹

¹ Ningóo¹ dya'ñá² jii²¹ 'e Tiberio 'in tyíin¹³ Roma líi¹i tsaa'to² nifu. Joon Poncio Pilato-gi líi¹i tsaa'to² fu Judea. Joon Herodes-gi líi¹i tsaa'to² fu Galilea. Joon ruu²¹i dogi sii²¹ Lii²¹² tyũ²ũ to² fu Iturea coon¹³ líi sii²¹ Traconite. Joon Lisancias líi¹i tsaa'to² fu Abilinia. ² Joon Anás coon¹³ Caifás líi¹i untsá² 'in tyíin¹gi nifu. La 'ii²¹² joon taain²¹² Wó³ jóon¹ Zacarías coon²¹ lí jo 'in tsá² seen²¹. Joon gacwo²o Dios 'ii coon²¹ júu³ 'e tya¹ tsá². ³ Joon Wó³ gangíi¹i la caain²¹ co' tí' jmii²¹ Jordán 'e sii²¹i tsá² 'e 'ná²-a unsi¹i 'e 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² joon 'ná²-a saai²¹ jmii²¹. Joon la joon 'ín²mo tsaa² tya'a. ⁴ 'Elo-o gauntiin¹³mo jii¹³ la jin² ni jí² 'e gajmaa¹a 'in gacwo¹ júu² tyú² ca líi²¹² 'in sii²¹ Isaías: Tá² coon²¹ ni'oo¹o jaain²¹ tsá² fu coon²¹ lí jo 'in tsá² seen²¹. Nijin²in:

“‘Ijó¹ Ña'ñũ¹ũ'. Tyaa²aa' tyú² tyii' i'ii²¹mo' 'ii.

Tsáa¹mo-'oo' 'e tyú¹moo'.
 Jmáa²aa' fu uncwii²¹ tyii' lawa coon²¹ fu¹ coon²¹
 tsáa¹.

⁵Unrøø¹moo' jilaa²¹ juu¹³ cwó².

'E unrøø²¹moo' jilaa²¹ po¹³ moo²¹.

Joongi fu¹ tuu²¹ nijmaa²aa' tsáa¹.

Jilaa²¹ fu¹ gó² 'ná² lí² røø²¹.

⁶Joon jileei²¹ tsá² taain²¹² juncwii²¹ ni ní²o xiiala
 tiin¹³ Dios tsá²."

Jin² jí² tya' Dios do.

⁷Mo tsalín² tsá² 'e saai¹ Wó³ 'ii jmii²¹ joon jin²in
 Wó³:

—iTsá² 'in coon²¹ tsá² to² 'naa'! ¿'lin nigasi¹³
 'naa' 'e laa²¹²naa' yaanaa' jee²¹² coon²¹ wúu¹ 'e
 nijatyéein¹? ⁸Cwojmáa²aa' jiin¹³ la tíi² jmá¹ 'in
 nigajo¹²-tsi. Joon jo 'i¹-oo': "Jo 'e tsangii¹na' tsu
 jún² tya' 'lii²¹² Abraham jna'", tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e
 ca 'e cuun²¹² roon¹ lo lí² jmá² Dios jún² tya' 'lii²¹²
 Abraham. ⁹Dios nityaa¹ tyá² ñityí² tya'a 'e tyu²u
 'mó², joon jilaa²¹ 'mó² 'e jo cwó² 'oofuu²¹ tyá² tya'a
 ityu²o joon ijún² coon¹³ jí² —jin² Wó².

¹⁰Joon gaunngii¹ 'in tsá² do 'ii jin²in:

—¿'Ee-gi 'ná² jmoo²¹o'on jon?

¹¹Wó²gi gajin²in sii²¹i 'ido:

—Jileei²¹ 'in 'oo¹o tún² 'mi'tyi² 'ná²-a cwo¹o
 coon²¹ tya' 'in jo 'oo¹o coon²¹ tí².

¹²Gajalín²mo jon 'inlii¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e
 'nii¹ tsá² wa'a 'e saai²¹ jmii²¹. Joon gaunngii¹i,
 jin²in sii²¹i Wó²:

—Tifo², ¿'ee 'ná¹ jmó³ jna'a?

¹³Joon gajin² Wó³:

—Jo mǝ²hǝ¹ lǝ¹gi jǝ¹n¹³ la 'ii'²¹ na tyan¹.

14 'Inlǝ¹³gi 'láa² gaungǝ¹i 'ii jin²in:

—Jna'gǝ¹i, ǝ¹'ee-gǝ¹ 'ná² jmoo²¹o'o?

Joon gajin² Wó³:

—Jo tǝ¹ tyǝ²ii' coon²¹ tí² tya' doñi'iin tyitsaai²¹², jogǝ¹ tyǝ²ii' cuu² coon¹³ tajúu³. Cwoli'yaa¹mo-'oo' jǝ¹n¹³ la 'lee'¹³naa'.

15 'In tsá² do téein² 'áai¹ sijáan¹³an. Joon 'i¹-tsi wana jon' Wó² no lǝ¹³i² Cristo 'in sín¹ Dios. 16 Pe Wó³ dogǝ¹ gajin²in sǝ¹i²¹i jǝ¹leei²¹:

—Jna-a, 'e la ja²mo jǝ¹n¹³ coon¹³ jmǝ²¹ saa²na 'naa' jmǝ²¹. Pe jó¹-o jaain²¹ 'in cwó¹ Espǝ¹ritu Tyá² tya' Dios 'in ngǝ¹ coon¹³ 'naa'. Joon iuntyú¹mo 'naa' coon¹³ coon²¹ lawa coon²¹ jí². Joon 'oo¹gi 'ii'²¹ lagǝ¹ jna ce jǝ¹n¹³ jo tǝ¹i²na 'e sǝ¹i¹³ii loo²¹ tsi mǝ²¹²i. 17 'Ijó¹o ijmáa¹a la jmoo¹ tsá² mi untyǝ²¹ trigo. Mo untyǝ²¹ trigo do tyǝ¹³o jilaa²¹ jún² tyá² joon coon¹o fu tya'a. Pe jilaa²¹gi tyǝ¹ dya²o ni jí² li jo guu²¹.

18 Coon¹³ láai²gi júu³ la lo-o ga'e² Wó³ tsá² júu³ tyá². 19 Joon ca-gǝ¹ tsaa'to² Herodes gajǝ¹n²mo tsǝ¹ 'wǝ¹³ Herodes do tyǝ¹³in coon¹³ Herodías tsamǝ² tya' ruu²¹i Lǝ¹² lawa tsamǝ² tya'o. Gajǝ¹n²mo jon 'wǝ¹³ jilaa²¹gi 'e gó² nigajmaa¹a. 20 Joon coon¹³ jilaa²¹ 'elo-o gajmaa¹a 'e gó²gi ca gataan¹²in Wó³ 'nǝ¹³i³.

Saa¹ Wó³ Jesús jmǝ²¹

21 La nǝ¹gi 'e lí² jilaa²¹ 'elo mo gangǝ¹ Wó³ saa¹ tsá² jmǝ²¹ joon gasaa¹mo jon Jesús jmǝ²¹. Joon la 'ǝ¹² cwo²o 'maai¹³ Dios ganó¹ 'ooñǝ¹fú². 22 Joon

'in Espíritu Tyú² tya' Dios gajngáa¹i líi¹ maa²¹² fu li siin¹³ Jesús. Joon ganúu² coon²¹ júu³ jó¹ fu ña'fú² 'e jin²:

—'Na-u yuun²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na.

Jilei'²¹ 'lî²¹² tsacøøi'¹³ tya' Jesucristo

²³ Ningóo¹ Jesús jiiin¹³ dyadya¹ jiiin¹in xulîi¹ xaxaai¹ la mo galáa² 'wii²¹² cwoo¹o júu³ tyú² tya' Dios. Jiiin¹³ la 'øøi'²¹-tsi tsá² 'e 'ii jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Elí. ²⁴ Elí do-gi jóon¹on Matat. Matat do-gi jóon¹on Leví. Leví do-gi jóon¹on Melqui. Melqui do-gi jóon¹on Jana. Jana do-gi jóon¹on Sé³. ²⁵ Sé³ do-gi jóon¹on Matatías. Matatías do-gi jóon¹on Amós. Amós do-gi jóon¹on Nahum. Nahum do-gi jóon¹on Eslí. Eslí do-gi jóon¹on Nagai. ²⁶ Nagai do-gi jóon¹on Maat. Maat do-gi jóon¹on Matatías. Matatías do-gi jóon¹on Semei. Semei do-gi jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Judá. ²⁷ Judá do-gi jóon¹on Joana. Joana do-gi jóon¹on Resa. Resa do-gi jóon¹on Zorobabel. Zorobabel do-gi jóon¹on Saltiel. Saltiel do-gi jóon¹on Neri. ²⁸ Neri do-gi jóon¹on Melqui. Melqui do-gi jóon¹on Adi. Adi do-gi jóon¹on Cosam. Cosam do-gi jóon¹on Elmodam. Elmodam do-gi jóon¹on Er. ²⁹ Er do-gi jóon¹on Josué. Josué do-gi jóon¹on Eliezer. Eliezer do-gi jóon¹on Jorim. Jorim do-gi jóon¹on Matat. ³⁰ Matat do-gi jóon¹on Leví. Leví do-gi jóon¹on Simeón. Simeón do-gi jóon¹on Judá. Judá do-gi jóon¹on Sé³. Sé³ do-gi jóon¹on Jonán. Jonán do-gi jóon¹on Eliaquim. ³¹ Eliaquim do-gi jóon¹on Melea. Melea do-gi jóon¹on Mainán. Mainán do-gi jóon¹on Matata. Matata do-gi jóon¹on Natán. ³² Natán do-gi jóon¹on David. David do-gi

jóon¹ on Isaí. Isaí do-gi jóon¹ on Obed. Obed do-gi jóon¹ on Booz. Booz do-gi jóon¹ on Salmón. Salmón do-gi jóon¹ on Naasón. ³³ Naasón do-gi jóon¹ on Aminadab. Aminadab do-gi jóon¹ on Aram. Aram do-gi jóon¹ on Esrom. Esrom do-gi jóon¹ on Fares. Fares do-gi jóon¹ on Judá. ³⁴ Judá do-gi jóon¹ on Jacob. Jacob do-gi jóon¹ on Isaac. Isaac do-gi jóon¹ on Abraham. Abraham do-gi jóon¹ on Taré. Taré do-gi jóon¹ on Nacor. ³⁵ Nacor do-gi jóon¹ on Serug. Serug do-gi jóon¹ on Ragau. Ragau do-gi jóon¹ on Peleg. Peleg do-gi jóon¹ on Heber. Heber do-gi jóon¹ on Sala. ³⁶ Sala do-gi jóon¹ on Cainán. Cainán do-gi jóon¹ on Arfaxad. Arfaxad do-gi jóon¹ on Sem. Sem do-gi jóon¹ on Noé. Noé do-gi jóon¹ on Lamec. ³⁷ Lamec do-gi jóon¹ on Matusalén. Matusalén do-gi jóon¹ on Enoc. Enoc do-gi jóon¹ on Jared. Jared do-gi jóon¹ on Mahalaleel. Mahalaleel do-gi jóon¹ on Cainán. ³⁸ Cainán do-gi jóon¹ on Enós. Enós do-gi jóon¹ on Set. Set do-gi jóon¹ on Adán. Joon 'in Adán do jóon¹ on Dios 'ii.

4

Satanás coon²¹ on cwáain¹ 'e jmoo¹ o Jesús coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹

¹ Jesús røø²¹ mo 'in Espíritu Tyá² tya' Dios gaci¹²i fu ti' jmi²¹ Jordán. Joon 'in Espíritu do-o gangajéi¹ 'ii coon²¹ li jo 'in tsá² seein²¹. ² Do-o gateen¹ in tunló¹ jmi²¹². Jo 'ee gagøø¹²¹ø jii¹³ xh. Jee²¹² jmi²¹² joon gatsaa²¹² un'aa²i. Joon Satanás do gacón² du cwáain¹ xiiala líi² Jesús. ³ Joon gajin² Satanás do gasii²¹i 'ii:

—Wana Joon¹ Dios 'nə jmaa²'a 'e cuun²¹² lo lí¹ 'iñi¹.

⁴ Pe Jesús-gi gañii¹:

—Jin² ni jí² tya' Dios: “Jon¹ jiiin¹³ coon¹³ 'iñi¹ 'e seein²¹ tsá², ca-gi jilaa²¹ júu³ tya' Dios seein²¹ tsá².”

⁵ Joon gangajéi Satanás do Jesús coon²¹ moo²¹ ñíi¹ lí². Joon ga'e²e Jesús coon²¹ catá² la tøøi² fuu²¹ 'e sá² ni cwoo¹³ juncwii²¹. ⁶ Joon gajin²:

—Nicwo³oo 'nə jilaa²¹ 'ii²¹ tya' jilaa²¹ 'e fuu²¹ lo coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ya³gi tya'a. Tsə jna niga'ii¹³na jilaa²¹ 'elo. Joon cwo³oo doñi'iin 'in 'yaa¹-tsii. ⁷ Cwo³oo 'nə wana sii¹³i 'wojni²i tyani³ii joongi mi³i tyani³ii.

⁸ Pe Jesús-gi gañii¹:

—Jeen¹³mo'o coon²¹on coon¹³ jna. Satanás 'nə. Tsə ni jí² tya' Dios jin²: “Un'goo²¹ 'naa' jiiin¹³ 'ña'-o Dios. Joon untiin¹³moo' jiiin¹³ la to² tyə² 'ii.”

⁹ Mo ngayuui¹² joon Satanás do gangajéi¹ Jesús fu Jerusalén. Joon gasaa¹i ti yə¹ cwo¹ fee¹ do. Joon gajin² Satanás gasii²¹i Jesús:

—Wana Joon¹ Dios 'nə cwó² cwotee²¹u ni 'wó² ¹⁰ tsə ni jí² tya' Dios jin²:

Dios cwoo²¹ 'ii²¹ 'e jalín² ángeles tya'a 'e 'aa¹i 'nə.

¹¹ Nisaan²¹in 'nə coon¹³ cwoo²¹o. Joon jo liwúui¹ tíi¹³i coon¹³ cuun²¹².

¹² Jesús-gi gajin²in:

—Jin²in jon ni jí² tya' Dios: “Jo jmaa²'a litsái¹-o'o Ña'ñə¹Đ' Dios.”

¹³ Mo jo gatsaa²¹a Satanás 'e jmaa²¹gi coon¹³ Jesús gangawíin²mo coon¹³ Jesús coon²¹ sii¹³.

Jesús 'láa² 'wii²¹² to² tya'a fu Galilea

14 Jesús do nga² mo fu Galilea røø²¹ mo 'in Espíritu Tyú² tya' Dios. Joon líi¹ faa²¹ tsá² 'wii²¹² tya'a la caan²¹ mo co' do. 15 Joon Jesús ga'e³ e tsá² tsi in^u la caan²¹ mo cwo¹ sinagoga. Joon jilee²¹ mo untyú¹ 'ii la caan²¹ mo do.

Jesús ngaa¹²i fu Nazaret

16 Joon gangai² Jesús fu Nazaret. Fuu²¹ do-o li gacwáan¹ in. Joon mo gati² jmi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngaa¹³i fu cwo¹ sinagoga tya' tsá² Israel si² do jii¹³ la tsi² tya'a. Joon gajmaa¹ a siin¹² in 'e faa²¹ a jí² taa¹³ júu³ tyú² tya' Dios. 17 Joon gacwo² tsá² 'ii coon²¹ jí² tya' 'in gafaa²¹ júu³ tyú² ca líi²¹² sii²¹ Isaías; joon mo ganá¹ joon gatsaa²¹ a coon²¹ li jin² la lo:

18 In Espíritu Tyú² tya' Ña'ñu^{1u} 'ngii¹ coon¹³ jna tsu nigauntyú¹ mo jna 'e cwó^{2oo} júu³ tyú² tya'a tya' jilee²¹ tsá² tañí².

Joongi 'e jmáa^{3aa} júu³ xiiala iláa² mo jilee²¹ 'in sijníi¹³.

Joongi unjnaa¹ unni² jilee²¹ tsá² 'in tíuui².

Joongi jmáa^{3aa} tiin¹³ jilee²¹ tsá² 'in jmaai²¹ tsá².

19 La joon lisá²-a júu³ 'e gacwaa²¹² jii²¹ mo jmoo^{1o} Ña'ñu^{1u} 'e tyú²-u tya' tsá².

20 Mo ngayuui¹² joon gajni¹ Jesús 'e jí² do joon gacwo^{2o} 'in tsá² 'in uncoon¹³ 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gacwo²¹-o. Joon jilee²¹ mo 'in tsá² taai² cwo¹ do jøøi² Jesús 'áai¹. 21 Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹ a jin² in:

—Nano-o nigatsín¹ mo 'e jin² ni jí² tya' Dios lo tyani²ⁱⁱ —jin² Jesús.

22 Jilee²¹ mo tsá² faa²¹ a tyú² tya' Jesús. Joongi líi¹ tsa'goo²¹ tsi júu³ 'ya² 'e sii²¹ Jesús 'ii. Joon gaunngii¹ i la 'oo²¹ jee²¹² 'ii. Jin² in:

—¿Ti jon' 'in lo-o 'in jóon¹ Sé³ do?

23 Joon gasii²¹ i Jesús 'ii:

—'E la ja² mo ifu³ naa' jna 'e júu³ lo: “Timí¹, un'láai² 'wo'o.” Joongi 'e fú² uu' jna: “Jilaa²¹ 'e ganuu²¹ u'u 'e gajmaa²¹ a fu Capernaum jmaa²¹ a jon fuu²¹ góo²¹ lo.”

24 Joon gafaa²¹ gi Jesús gasii²¹ i 'ido:

—'E la ja² mo fuu²¹² uu' naa', ce jiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² jo faa²¹ tsagoo¹ o tyú² tya'a.

25 'E ja² mo fuu²¹² uu' naa' 'e fúui¹ 'yia'níi² 'in seein²¹ fu Israel mo gacwo¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Elías júu³ tyú² tya' Dios. Joon jo gajó² jmí¹ 'ni¹ jiin²¹ tsi ca'no³. Joon líi¹ galisá² 'oo² la caain²¹ fuu²¹.

26 Pe Dios jo gasii¹ in Elías tya' jiin¹³ jaain²¹ 'yia'níi² 'in néei¹ fu Israel do. Gasii¹ mo Dios 'ii tya' jaain²¹ 'yia'níi² 'in seein²¹ fu li sii²¹ Sarepta tyan' co' fuu²¹ Sidón.

27 Líi¹ jon seein²¹ tsatsaa¹³ jgøøi¹³ fu Israel jee²¹² jmii²¹² tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² sii²¹ Eliseo. Pe jiin¹³ jaain²¹ jo ga'láai². Jiin¹³ Naamán 'in seein²¹ li tyu² to² Siria gaun'láai² Eliseo —jin² Jesús.

28 Mo ganúu² jileei² 'in tsá² táai² cwo¹ do jilaa²¹ 'elo líi¹ gatí² 'nii²¹ tsi. 29 Joon garóon². Joon gatyii¹ mo Jesús fu caluu²¹² fuu²¹ do. Joon gan-gajée¹³ i Jesús fu coon²¹ yu' moo²¹ li náa¹ fuu²¹ do. Do-o la mo 'iin²¹² in 'e 'lee¹² i Jesús fu tyi² xá² do. 30 Pe Jesús-gi gangii¹ i tún² tsa¹ jee²¹² 'ii. Joon ganga¹ mo.

Jesús un'láai² jaain²¹ tsá² 'in 'yuui² 'in 'l'íi³ alma tya'a

³¹ Joon gangó¹ Jesús fuu²¹ Capernaum, coon²¹ fuu²¹ náa¹ li sii²¹ Galilea. Joon do-o gajaan¹an 'e²e tsá² fu in_{uu} cwo¹ sinagoga mo tí² jmíi²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². ³² Líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsá² jilaa²¹ 'e 'ee¹e tsu 'wii¹³ faa²¹a lawa jaain²¹ 'in 'oo¹o to².

³³ Cwo¹ do-o 'yuui jaain²¹ tsá² 'in 'yuui² 'in 'l'íi³ alma tya'a. Joon ga'oo¹o jin²in:

³⁴ —Túui¹ jna'a. ¿'Ee li 'u¹'u jee²¹² jna'a, Jesús tsá² Nazaret? ¿Tí ñi²¹'i 'e untyee¹u jna'a? Ní²oo 'iin 'n_u. 'In tyú¹mo tya' Dios 'n_u —jin² 'in 'l'íi³ do.

³⁵ Pe Jesús gají²in 'in espíritu gó² do. Joon gajin²in:

—¡Ca tii²! ¡Tiuui² 'in tsañ_{uu}¹ lo!

Joon 'in espíritu gó² do gajmaa¹a cii²¹mo 'in tsañ_{uu}¹ do ni 'wó² tyani jileei²¹ 'in táai² do. Joon gacwo¹íi¹o 'in espíritu gó² 'ii. Ce jii¹³ coon²¹ 'e gó² jo gajmee²¹i. ³⁶ Joon jilee²¹mo gafoo¹i. Joon gasii²¹i ruu²¹i:

—¿'Ee-gi júu³ 'elo? ¿'Ee to² 'oo¹o 'in tsañ_{uu}¹ lo? ¡Jó² xiiala tyu²u to² 'in espíritu gó² do, gatyu²u to² 'woo¹i, joon ga'woo¹mo!

³⁷ Joon líi¹ faa²¹ tsá² tya' Jesús la caan²¹mo co' do.

Un'láai² Jesús 'yiaunsáa³ Simóoi¹³, 'in sii²¹o jon Tí³

³⁸ Joon gacwo¹íi¹ Jesús fu cwo¹ do. Joon gangaa¹²i fu tya' Simóoi¹³. Joon 'in 'yiaunsáa³ Simóoi¹³ nitsaa¹³o joongi 'y_u tyí²mo. Joon gamí¹i tyani Jesús 'wii²¹² tya' 'ido. ³⁹ Joon gangatyéen¹

Jesús tyani li raain¹ 'ido. Joon ga'wó² 'e tyí²in do. Joon gajeen²¹mo. La tsifu joon garóon²o joon ga'láa² 'wii²¹² 'e unjí¹mo 'in tsá² do.

Un'láai² Jesús fúui¹ tsatsaa¹³

⁴⁰ Mo gayoin² ñi¹ jileei²¹ 'in 'aai¹ tsatsaa¹³, coon¹³ 'láai² nii² jmoowúu¹ 'e tyaan¹ tsá² gan-gajée¹³i li siin¹³ Jesús. Joon gauntsii¹ Jesús cwoo²¹o tya' 'ido. Joon gaun'láa²mo fúu¹mo tsatsaa¹³. ⁴¹ Joongi ga'wooi¹ 'in 'lái³ taai² alma tya' tsá². Joon mo ga'woo¹i gajin²in:

—Jóon¹ Dios 'nɛ.

Pe Jesús-gi gajii²mo 'ido, jo gacwo¹gi faa²¹ 'ido tsɛ ñii²¹ 'in 'lái³ do 'e 'ii-o Cristo.

Jesús cwoo¹ júu³ fu Galilea

⁴² Mo gajná² jmí²¹² Jesús do gacwo'í¹o 'e fuu²¹ do. Joon gangóo¹ coon²¹ li 'ña'a. Pe 'in tsá² do ga'na²mo 'ii. Joon gatyalín²mo li siin¹² Jesús. 'iin²¹²in jnii²¹i wa'a jo tsáa¹a. ⁴³ Pe Jesús-gi gajin²in:

—'Ná²-a cwóo³oo júu³ tyá² tya' xiiala tyɛ² Dios to² tsá² ce jilaa²¹ fuu²¹ tsɛ 'wii¹³ cwáain¹ la lo-o gagoo²¹²oo.

⁴⁴ La joon gangí¹ Jesús cwoo¹o júu³ tyá² la caain²¹ cwo¹ sinagoga li san² Galilea.

5

Tsá² saain² joo²¹ jmí²¹ coon¹³ 'ii²¹ tya' Jesús

¹ Coon²¹ naa¹³ galí² siin¹³ Jesús ti' jmí²¹ tyí¹ li sii²¹ Genesaret. Joon lí¹ fúui¹ tsá² gatyalín². Joon lí' cuu¹² lí' li siin²¹ Jesús tsɛ 'iin²¹²in núu¹un júu³ tyá² tya' Dios. ² Joon ganí² Jesús tún² barco lí¹i

si'íí¹³ co' do. Jo 'in tsafii²¹² do seein²¹. Ni'woo²¹mo caluu²¹² run²un núu³ tya'a¹. ³ Joon ga'í² Jesús tsi coon²¹ barco do 'e nitya' Simóoi¹³. Joon gatyú² Jesús to² nga'ii²¹ 'ido ga'la'²gixu 'e barco do ti tsigi jmíí²¹. Joon gacwó¹ Jesús tsi barco do. Joon ga'láa² wii²¹² 'e'²e tsá² júu³ tyú² ti li tyín¹in do. ⁴ Mo ngayuui¹³ ga'e'²e tsá², joon gasii²¹; Simóoi¹³:

—Tyán² barco lo ti li 'o'² jmíí²¹. Joon 'íí³íí' núu³ tyii'. Joon saan¹³naa' joo'²¹ jmíí²¹.

⁵ Simóoi¹³gi gañii¹:

—Tifo'², la tøøi'² 'woo¹ nigajmoo²¹o' to² saain²¹ joo'²¹ pe coonti jo 'in mo taan¹³na'a. Pe nano 'wii¹³ tyú'²gi'i to² 'íí³duu núu³ tyiia.

⁶ Mo ngayuui¹³ gajmaa¹a la joon líí¹ fúui¹ joo'²¹ jmíí²¹ gali¹i ca ga'gíí²¹ núu³ do. ⁷ Joon gajmaa¹a li² gasii²¹i 'in tsá² ngi¹ coon¹³on do, 'in taai² barco coon²¹ do 'e tsaliin² tsauncoon¹³on. Gajalín²mo. Joon gaunrøø¹mo la ji tún² barco ca xuu jo gatá². ⁸ Mo ngayuui¹³ 'elo Simóoi¹³ Tú³ gasii²¹i wojníi¹i tyani Jesús. Joon gajin²in:

—Túui² jna Ña'ñu¹u' tsu jaain²¹ 'in 'oo¹o tsaa² jna.

⁹ Simóoi¹³ do líí¹ ganga'goo²¹-tsi coon¹³ 'in catyaa²gi 'in téein² coon¹³ do mo gani² jileei²¹ joo'²¹ jmíí²¹ do. ¹⁰ Líí¹ jon ganga'goo²¹-tsi Jacobo coon¹³ Wó³ jóon¹ Zebedeo. 'Ii jmoo¹o to² caain²¹ coon¹³ Simóoi¹³ do. Pe joon gasii²¹ Jesús Simóoi¹³ do:

—Jo foo¹³naa'. La mo jée¹ jmoo²oo' to² saain²¹ joo'²¹ jmíí²¹ pe nano jmáa³aa' to² tyiia saan¹³naa' tsá².

11 Joon gatyii²¹ barco do fu ti' jmi²¹. Do-o gasáa¹a coon²¹ tyaa¹. Joon ngalín²mo coon¹³ Jesús.

Un'láai Jesús jaain²¹ tsá² líi¹ jgøøi²¹

12 Gatyía¹ Jesús coon²¹ fuu²¹. Joon ganí² jaain²¹ tsañuu¹ líi¹ jgøøi²¹ 'ii. Joon gasii²¹i moojní¹i ca ni 'wó² tyani Jesús. Joon gamí¹i tyani Jesús, gajin²in: —Ña'ñu¹u', wa' 'iin²¹²u'un lí²-i un'láa²u jna.

13 Joon gason¹ Jesús tya' 'ido. Gajin²in:

—'Iin²¹²moo un'láa²na 'nu. Jmáa³oo 'láa²-o —jin² Jesús.

La tsifu mo gajin²in 'elo gajeen²¹mo 'e jgoo²¹ do tya'a. 14 Joon gatyu² Jesús to² 'e jo 'in sii²¹i ce jjin¹³ jaain²¹. Gasi²¹o 'ido:

—Cwoo²¹o jjin¹³ tyani untsá². Joon untyú¹ 'wo'o coon¹³ to² 'e nigatyu² Moisés. Coon¹³ 'e la joon liñí² tsá² 'e niga'láa²mo'o.

15 Jin² Jesús sii²¹i 'in tsá² do la do, pe jilaa²¹ 'e tyú² 'e jmoo¹ Jesús 'áai¹gi gafaa²¹ tsá² tya'a. Joon fúui¹gi tsá² licaain²¹ janúu² júu³ tya'a, joongi 'e un'láa²i Jesús 'ii coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹an. 16 Pe Jesús gatyíin¹mo 'ña'a coon²¹ li jo 'in tsá² seen²¹. Joon do-o ngafee¹³i Dios.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹ tí²

17 Coon²¹ jmi²¹² 'yuui Jesús coon²¹ tsi inuu 'e²e tsá². Joon néei¹ 'in líi¹³ tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'in nijalín² la caain²¹ co' Galilea coon¹³ Judea coon¹³ Jerusalén. Coon¹³ 'ii²¹ tya' Dios jmoo¹o Jesús un'láai² jileei²¹ tsatsaa¹³. 18 La 'ii²¹² joon gatyalín² jaain²¹ gái¹ tsañuu¹ jée¹i jaain²¹ tsá² sitsuu¹³ cwoo²¹ tí² 'in raan¹in coon²¹ nityi¹. La

'iin²¹²mo taan¹in in_{uu} do joon tyáai¹ tyani Jesús.
 19 Pe jo gatsaa²¹a xiiia' fu tsataai² tsu líi¹ fúui¹ tsá²
 taai². Joon gasoo²¹o fu yu' 'nú¹ do. Joon gajan²an
 coon²¹ sii¹³ teja. Joon gaxáai² 'in tsatsaa¹³ do
 tsiin¹in nityi¹ do jee²¹² tsá² fúui¹ do tyani li siin¹³
 Jesús do. 20 Mo gani² Jesús 'e tsáa¹mo-tsi 'ido joon
 gasii²¹i 'in tsatsaa¹³ do:

—Tsañ_{uu}¹, niga'ín²mo tsaa² tyi'i.

21 Joon 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo do
 galáa² 'wii²¹² 'i¹-tsi. Jin²in:

—'In tsañ_{uu}¹ lo faa²¹a 'laa²¹ tya' Dios coon¹³
 júu³ tya'a. Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in lí² 'ín² tsaa² tya'
 tsá² ce jiin¹³ 'ña'a Dios.

22 Tsu nii² Jesús jilaa²¹ 'e 'i¹-tsi 'in tsá² do joon
 gajin²in:

—¿'Ee líi' 'i¹-'oo' la no? 23 ¿Noo 'e jogi tyan¹ to²
 fuu²¹²uu 'in tsá² lo: “Jo 'ee tsaa² røøi²¹gi'i”, owa
 fuu²¹²uu 'ee: “Ráan²un no, ngi² no”? 24 Pe nano
 ijmáa³aa tyani²ii' 'e tsáa¹mo-'oo' 'e Ruu²¹i Tsá² tíi²
 'ín² tsaa² tya' tsá² mo taain¹ fu juncwii²¹.

Joon gajin²in sii²¹i 'in tsá² 'in sits_{uu}¹³ cwoo²¹ tíi²
 do:

—'Nu-_u, fuu²¹²uu. Ráan²un, saa¹³ tyi¹ tyi'i,
 cwee²¹ fu tyi'i —jin² Jesús.

25 La tsifu joon 'in tsá² sits_{uu}¹³ cwoo²¹ tíi² do
 garoon¹on tyani jileei²¹ 'in tsá² do. Joon gasaa¹³a
 tyi¹ tya'a li raan¹in. Joon gangaa¹²i fu tya'a cwo²o
 'maai¹³ Dios. 26 Jilee²¹mo ganga'goo²¹-tsi. Joon
 gacwo²o 'maai¹³ Dios. 'Goo²¹o líli¹ gajin²in:

—Nano niganee²¹e' coon²¹ 'e fee¹ 'áai¹.

Tøø²¹ Jesús Levi

27 Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo gacwo¹¹ Jesús. Joon ganí² jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² sii²¹ Leví. Tyíin¹³ in coon²¹ li cí¹ tsá² 'laa¹³ tya' jilaa²¹ 'e 'nii¹. Joon gasii²¹ Jesús 'ido, jin² in:

—Ná¹ coon¹³ jna.

28 Joon garóon² Leví do. Gatú² o jilaa²¹. Joon gangóo¹ coon¹³ Jesús.

29 Mo li ciiin²¹ giX^u joon gajmaa¹ a Leví coon²¹ jmi²¹² fee¹ li fu tya'a tya' Jesús. Joon líi¹ fúui¹ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² taai² coon¹³. 'In líi¹³ gi tsá² néei¹ coon¹³. 30 Pe tsá² fariseo coon¹³ 'in tifo² tya' ley ga'láa² 'wii²¹² sii²¹; tsá² tya' Jesús, jin² in:

—ǂ'Ee li'i có²øø' joongi 'ú²uu' coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² coon¹³ 'in catyaa² gi 'in røøi²¹ tsaa²?

31 Jesús-gi gasii²¹ 'ido:

—Jo 'néi¹ timí¹ tya' jileei²¹ 'in tyúí¹. 'Né¹ mo jiiin¹³ tya' tsatsaa¹³. 32 Jo mo gagoo²¹² oo wa'a tø¹³øø jileei²¹ 'in tyúí¹. Tø¹³ oo jiiin¹³ 'in røøi²¹ tsaa² 'e jaa²¹ a-tsi.

Ungii¹ tsá² Jesús xiiala jmoo¹ tsá² taa²¹ a jo gøø²¹ø

33 Joon gaungii¹ 'in tsá² do Jesús jin² in:

—ǂ'Ee li' jmoo¹ 'in tsá² ngi¹ coon¹³ Wó³ taa²¹ a jo gøø²¹ø joongi faa²¹ a júu³ tyú²? Joon la joon jon jmoo¹ tsá² fariseo. Pe tsá² tyl'gi'i gø² o joongi 'un² o —jin² 'in tsá² do.

34 Joon gajin² Jesús:

—'Goo²¹ wa'a jo dø¹ tsá² mi tyalíin² coon²¹ li gacui² cwoo²¹ tsá² la 'ii²¹² tyíin¹³ 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do gø²ø. 35 Pe ijó² coon²¹ jmi²¹² mo jo

seein²¹gi 'in tsá² gacui² cwoo²¹ do jee²¹² 'naa'. Joon jmii²¹² joon lí²-i jmá¹ tsá² taa²¹a jo døø²¹ø.

³⁶ Gajin²in jon Jesús gasii²¹i 'ido 'e cwáain¹ lo:

—Jin²in tsá² 'e jo tyú² wa'a tyu² tsá² ca'no¹³ siin¹³ 'mii² joon taan¹²an coon¹³ siin¹³ tsáai². Wana gajmaa¹ tsá² la joon tsa'ii¹³i siin¹³ 'mii² joon jo jnee¹in røø² coon¹³ siin¹³ tsáai² do. ³⁷ Joongi tún² jo lí³ wa'a tyiaa²¹ tsá² jmi'móo¹ 'mii² tsi loo²¹ tsáai² tsu wana gajmaa¹ tsá² la joon 'e jmi'móo¹ do mo 'yá² joon 'gí¹o 'e loo²¹ tsáai² do. Joon la joon 'e tsa'ii¹³ jmi'móo¹ coon¹³ 'e loo²¹ do. ³⁸ Tsu 'ná²-a tyiaa²¹ tsá² jmi'móo¹ 'mii² coon²¹ tsi loo²¹ 'mii². Joon la joon røø²¹ tsatiin¹³. ³⁹ Jo 'iin²¹²in tsá² 'uun²un vino 'múui² tsifu mo ngayuui¹³ gaun¹ tsá² vino tsáai² tsu jin² tsá² 'e jmá²gi vino tsáai².

6

Tsá² tya' Jesús cuun¹ mi² trigo mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

¹ Coon²¹ jmii²¹² galí² mo gatí² jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² ngóo¹ Jesús coon²¹ jee²¹² lí sijna² trigo. Joon tsá² tya'a ngalín² cuun¹un mi² trigo do. Joon untyuu²¹ coon¹³ cwoo²¹o. Joon gø¹²ø mi² tya'.

² Joon 'in líii¹³ tsá² fariseo gaunngii¹i sii²¹i 'ido:

—¿'Ee lí' jmoo²oo' to² 'e jo tíii² jmoo¹ tsá² mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo² tsá²?

³⁻⁴ Jesús-gi gañii¹i:

—Tyú²-u ñí³ 'naa' 'e gajmaa¹ 'lí²¹² David. Coon²¹ jmii²¹² ga'ii²¹ coon¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ mo gatsá² un'áai² fu tsi inuu cwo¹ tya' Dios. Joon

gagøø²¹ø 'e 'iñi¹ ni cwaai¹³ fiin¹³ jiin¹³ untsá² tíi²
gø¹ø 'e 'iñi¹ do. ⁵ La joon jon Ruu²¹i Tsá² tíi²mo
tyu²u to² mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tyuun²¹ cwoo²¹o

⁶ Mo gati² coon²¹gi jmii²¹² 'e 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²
Jesús nga'ii²¹ fu inuu cwo¹. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'e²e
tsá². Joon do-o 'yúui² jaain²¹ tsá² 'in tyuun²¹ cwoo²¹
tsáa¹. ⁷ Joon 'in tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo
jóø²i Jesús. Gacón² cwáain¹ wana iun'láai² Jesús
'in tsá² do mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Coon¹³ 'e
la joon lí²-i jmáa¹a tsa² tya' Jesús. ⁸ Pe Jesús ñi¹o
'e 'i¹-tsi 'in tsá² do. Joon gasii²¹i 'in tsá² tyuun²¹
cwoo²¹ do:

—Ráan²un. Jmáa² siin¹³u'un tún² tsa² no.

Joon garóon² 'in tsá² do. Joon gajmaa¹ siin¹²in.
⁹ Joon gajin² Jesús gasii²¹i 'in tsá² catyaa² do:

—Niunngii²duu 'naa', ¿'ee 'e tíi² jmaa¹ tsá² mo 'e
jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá², ti 'e tyú² owa 'e gó² 'ee? ¿Ti
'e jmá¹ tsá² tiin¹³ tsá² owa 'e jóoin² tsá² 'ee?

¹⁰ Joon gajjóø²i Jesús jileei²¹ 'in téein² co' li
siin¹³in. Joon gasii²¹i 'in tsañuu¹ do:

—Nii¹³ cwoo¹o.

Joon gajmaa¹ 'in tsá² do. Joon ga'lóo² cwoo²¹.
¹¹ Pe 'in catyaa²gi do gatsá² 'nii²¹-tsio. Joon ga'láa²
'wii²¹² unngii¹i la 'oo²¹ jee²¹² 'ii 'ee ijmaa¹a 'e gó²
tya' Jesús.

Tyii¹³in Jesús ji dyatuuin¹ tsá² tya'a

¹² Jee²¹² jmii²¹² joon gangó¹ Jesús fu coon²¹
moo²¹. Ngafaa¹²a júu³ tyú². Joon do-o gajaan¹
la tøø²mo 'woo¹ fee¹i Dios. ¹³ Joon mo gajná²

joon gatø¹² Jesús tsá² tya'a 'in ngí¹ coon¹³. Joon gatyii¹³ in dyatuuin¹ jee²¹² 'ii. 'Ii 'in galisii²¹ apóstol. (øøi²¹-tsi tsá²: tsá² tya'a 'in gasii¹in.)
 14 'In lo do 'in sii²¹ Simóoi¹³, 'in gaunsii²¹o jon Tú³. Jaain²¹gi 'in sii²¹ Dí³, ruu²¹i Simóoi¹³. 'In catyaa²gi do sii²¹ Jacobo coon¹³ Wó³ coon¹³ Lii²¹² joongi coon¹³ Bartolomé coon¹³ 15 Untóø³ coon¹³ Tomóo¹³. Joongi coon¹³ Jacobo jóon¹ Alfeo coon¹³ Simóoi¹³, jaain²¹ tsá² tya' coon²¹ poo²¹² sii²¹ cananista. 16 Coon¹³ Judas ruu²¹i Jacobo coon¹³ Judas Iscariote, 'in mo licíin²¹ ga'níi¹ Jesús.

Ga'e² Jesús tsá² fúui¹

17 Jesús gajgáai¹ fu moo²¹ do coon¹³ 'in tsá² ngí¹ coon¹³. Joon gajaan¹ coon²¹ ni mí³ coon¹³ 'in ngí¹ coon¹³. Joon lí¹ fúui¹ tsá² seein²¹. 'In tsá² do nijalín² la caain²¹ lí san² Judea coon¹³ Jerusalén coon¹³ lí tyu² to² Tiro coon¹³ Sidón. 'In tsá² lo nijalín² 'e janáa² júu³ tya' Jesús. Joongi jalín² wa'a un'láai² Jesús 'ii jilaa²¹ jmoowúu¹ 'e tyaan¹.
 18 Joongi jileei²¹ 'in ní² wúu¹ coon¹³ espíritu gó² un'láa²mo. 19 Jileei²¹mo tsá² 'iin²¹²in 'in soon²¹on tya' Jesús tsu tyú² jmoo¹o mí¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya'o. Joon ga'láa²mo jileei²¹.

Cwoo¹ Jesús júu³ xiiala seein²¹ tsá² tyú²

20 Joon gajøøi² Jesús tsá² ngí¹ coon¹³. Joon gajin²in:

—Tyú²-u sí'í¹³-'oo' tsá² tañí² 'naa', tsu ityu² Dios to² 'naa'.

21 'Tyú²-u sí'í¹³-'oo' 'naa' 'in un'aai² no, tsu mi lí cíin²¹ niró¹mo tu¹uu'.

'Tyú²-u si'í¹³-'oo', 'naa' 'in ci'² nano, tsu mi li ciin²¹gi nilijløø¹³moo'.

22 'Tyú²-u si'í¹³-'oo' jileei²¹ 'naa' mo 'eei'¹ tsá² 'naa', joongi mo 'wooi¹ tsá² 'naa' fu caluu, mo faa²¹a tsá² 'laa²¹ tyii', mo faa²¹ tsá² gó² 'wii'¹³ tyii' tsu 'wii'¹³ ngí¹³' coon¹³ 'in Ruu²¹; Tsá². 23 Unjløøi¹³ 'yaanaa' coon¹³ 'e jmí²¹² joon tsu lí¹ fee¹gi tyii' mo tyalín²naa' ñu'fú². La joon jon gajmaa¹a 'in 'lí²¹² tsacøøi¹³ tya' 'in tsá² no, gajmee²¹i 'in tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² calií.

24 'Lí¹ fúu² 'naa' tsá² sá² cuu² tsu nigali'óo²oo' 'e tyú² seen²¹naa'.

25 'Lí¹ fúu² jileei²¹ 'in seein²¹ tyú² nano tsu mi li ciin²¹giXu nityaa²¹² un'aa²naa'.

'Lí¹ fúu² 'naa' 'in jløøi¹³ nano tsu mi li ciin²¹giXu 'incí¹³oo' coon¹³ jilaa²¹ faí².

26 'Lí¹ fúu² 'naa' jileei²¹ 'in faa²¹ tsá² tyú² tyii' nano tsu la joon gajmaa¹a 'lí²¹² tsacøøi¹³ tya'a coon¹³ 'in gacwo¹ júu³ gó² lawa júu³ tyú².

'E² Jesús tsá² 'e 'ná² 'iin²¹² tsá² 'in 'eei'¹ 'ii

Faa²¹gi Jesús jin²in:

27 —Pe jilee²¹naa' 'in nuu¹u júu³ tyiia fuu²¹²uu 'elo: Cwoli'iin²¹²moo' jileei²¹ 'in 'eei'¹ 'naa'. Joongi jmaa²aa' jilaa²¹ 'e tyú² tya'a. 28 Cwauncwaa¹³naa' jileei²¹ 'in un'lii¹³ 'naa'. Mí²¹²' wii²¹² tya'a tyani Dios jileei²¹ 'in cwo¹ tsaa² 'naa'. 29 Wana 'in gapó² cataain²¹ ni¹'i, cwoo¹³'o wa'a pó² 'e cataain²¹gi do. Wana 'in gatyí² 'mí² tyí² tyi'i cwoo¹³'o cwotyaan²¹ jon 'e 'mí² tyii¹³'i. 30 Cwoo¹³ doñi'iin 'in gamí¹. Wana 'in gacón² 'e 'óo²-o'o jo mhí²gií.

31 Jmaa^{2aa} 'tya' tsá² xeei²¹ ce jilaa²¹ 'e 'iin²¹²naa' 'e jmá¹ tsá² tyii'.

32 'Jmaa^{2aa} 'e tyú² jon' jiiin¹³ tya' 'in tsá² 'in 'néei¹ 'naa' tsu tsá² gó² jmoo^{1o} 'e tyú² tya' jiiin¹³ 'in 'iin²¹²mo. 33 Jo jmaa^{2aa} 'e tyú² wana jmoo^{2oo} tyú²-u jiiin¹³ tya' 'in tyú¹ coon¹³ 'naa' tsu cagi 'in jo tyú¹mo jmoo^{1o} la joon. 34 Joongi jo jmaa^{2aa} 'e tyú² wana tyí^{2oo} jiiin¹³ coon¹³ 'e líi² 'naa' 'e joon¹³on jilaa²¹ tún¹ tsu la joon jon 'in gó² tyí^{2o} tya' 'in gó². 'i¹-tsi 'e 'ii²¹mo jilaa²¹ tún¹ tya' 'ido. 35 Pe 'naa' 'ná¹ un'nee²¹naa' ce jileei²¹ 'in 'eei²¹ 'naa'. 'Ná¹-a jmaa^{2aa} jilaa²¹ 'e tyú¹ tya'a. 'Ná²-a tyí^{2oo} tya'a. Cwoo^{2oo}, jo 'e 'i¹gi-'oo' 'e có²gii' tún¹ jiiin¹³ xu. Tsu la joon jon lí² lifee¹gi jilaa²¹ 'e cwo¹ Dios 'naa'. Joon la joon líin²naa' jón¹ Dios 'in Ñí¹gi. Tsu 'in feei¹-tsi 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in jo cwoo²¹ 'maa¹³i 'ii coon¹³ jileei²¹ 'in gó². 36 Cwoli'woo¹-oo' jon la 'woo¹-tsi Ñu¹u'.

Jo jmaa^{2aa} tsaa² tya' tsaruu²¹naa'

'E²gi Jesús tsá² gajin²in:

37 —Jo cwó^{2oo} tsaa² tya' tsaruu²¹naa' la joon jon Dios jo icwó¹ tsaa² tyii'. Jo piin²¹²naa' tsá² xeei²¹ la joon jon Dios jo piin² 'naa'. 38 Cwoo¹³gii' tsá² xeei²¹ 'e tyú² la joon jon cwo²gi Dios 'naa' 'e tyú². Mo tyaa¹ 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'mó² 'ii²¹ cwuu²¹ róøi²gi tó^{2oo}. Tá²gi táa^{2aa}. Nijmaa¹ Dios 'ii²¹ tyii' coon¹³ 'ii²¹ 'e 'naa' gajmee¹³ 'naa' to² coon¹³ tsá² xeei²¹.

39 Jesús gasii²¹gi tsá² cwáain¹ lo:

—Jo líi¹i jaain²¹ tsatiuu² 'méei² jaain²¹gi tsatiuu² tsu la jiwáa²mo ixuu²¹i coon²¹ tsi too²¹.

40 Xɸfiin¹³ cwo²-tsi 'áai¹ 'in untsáa¹ do pe jo lí² tíí²gí jii¹³ la tíí² tifo² tya'a. Pe mo natíí² tyú²-u itíí² la tíí² tifo² tya'a.

41 'Áai¹ jo tyan¹ to² lí² jǫǫ¹³∅ coon²¹ tyi¹ 'yɸ unni² ruu²¹'u. Pe joon jo mo tyaan²du'u cwáain¹ coon²¹ po'mó² sicu³ unni²'i 'wo'o. 42 ¿Xiiala tá²-o'o fu³'u ruu²¹'u?: “Ru¹'u' cwodu' tyí³ii tyi¹ 'yɸ unni²'i.” Pe jo mo tyan¹du'u cwáain¹ xiiala lí¹ po'mó² 'yɸ unni²'i 'wo'o. ¡Tsá² tajuui²¹ 'nɸ! Tyi²du' jéei¹ po'mó² 'yɸ unni²'i joongi lí² jǫǫ¹³∅ 'e lí² tyi³'i tyi¹ 'yɸ unni² ruu²¹'u —gajin² Jesús.

Cwii¹ tsá² 'mó² 'oofuu²¹ 'e 'oofuu²¹ sí'í¹

43 Faa²¹gí Jesús jin²in:

—Jo sá² 'mó² 'oofuu²¹ tyú² 'e cwo¹ 'oofuu²¹ gó² jon'gí sá² 'mó² 'oofuu²¹ gó² 'e cwo¹ 'oofuu²¹ tyú².

44 Cwii¹ tsá² 'mó² 'e 'í¹ 'oofuu²¹ coon¹³ 'oofuu²¹ sí'í¹. Jo cun¹ tsá² mǐ³ cworí³ 'e tsi wuu²¹ tóon¹ fií¹.

45 Jileei²¹ tsá² tyú¹ faa²¹o jilaa²¹ 'e tyú²-u tsɸ tsi alma tya'o náa¹ jilaa²¹ 'e tyú². Jileei²¹gí tsá² gó² faa²¹o jilaa²¹ 'e go tsɸ tsi alma tya'o náa¹ jilaa²¹ 'e gó². Ce jilaa²¹ 'e gafaa²¹ tsá² coon¹³ 'oo²o 'e jalí² tsi alma tya'a tsá² joon.

Tún² nii² tɸfuu²¹ 'e jmoo¹o tsá²

46 Jesús jin²in:

—'Naa' fuu²¹ jna: “Ña'ñɸ¹'u.” Pe jogí jmoo²oo' la to² tyɸ³ɸɸ. 47 Fú³duu 'naa' xiiala líí² jileei²¹ 'in jalín² janáú² júu³ tyiia, joongi jmoo¹o la to² tyɸ³ɸɸ.

48 Líí¹ lawa jaain²¹ tsañɸ¹ 'in gajmaa¹² coon²¹ 'ná¹. Pe nifu ga'iin¹in 'o² lílí¹. Joongi gajmaa¹a

tɨifuu²¹ ni cuun²¹² do. Joon la joon mo gali'láai² jmɨ²¹ do líi¹ ga'la'^{2a} 'e 'nú¹ do. Pe jo gali'²ⁱ gatyíian² tsɨ 'wii'¹³ ni cuun²¹² lí¹ tɨifuu²¹ do. ⁴⁹ Pe jileei'²¹ 'in nuu¹un joon jo jmoo^{1o} la to² tyɨ'^{3uu} líi² lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gajmaa'^{12a} 'nú¹ ni 'wó². Jo 'ee tɨifuu²¹ gasii'²¹ⁱ. Joon mo gali'láai² jmɨ²¹ joon gatyíian^{2o} 'e 'nú¹ do. Joon gaci'^{2mo}. Joon nga'ɨ¹ coonti —jin'² Jesús.

7

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsa'leei'¹² tya' jaain²¹ 'láa² tya' Roma

¹ Mo ngayuui'¹³ gatséi¹ gafeei'²¹ Jesús 'in tsá² do joon gangóo¹ fu Capernaum. ² Do-o ni seein²¹ jaain²¹ 'in tyɨ'² to² cíein¹³ 'láa² tya' Roma. Joon ni'áa¹ⁱ jaain²¹ tsá² tya'a 'in ni'iin²¹² in líi¹. Niraain¹ ti li júun^{2mo}. ³ Mo ganúu² 'in tyɨ'² to² 'láa² do 'e faa'²¹ tsá² tya' Jesús joon gasii¹ⁱⁿ jaain²¹ gáí¹ tsacøøi'¹³ jee²¹² tsá² Israel 'e tsami¹ⁱ tyaní¹ⁱ wa'a jó¹ jaun'láai² tsá² tya'a. ⁴ Joon gangatyéein¹ 'in tsá² do tyani Jesús. Joon ga'láa² 'wii'²¹² gamɨ¹ⁱ tyani Jesús, jin'²ⁱⁿ:

—'In tyɨ'² to² 'láa² do tɨi'^{2mo} 'e uncoon'^{13on} ⁵ tsɨ líi¹ fee¹-tsi tya' fuu²¹ goo^{21o}'. Joon 'i-o tyɨ'² to² líi¹ⁱ cwo¹ tyii'i.

⁶ Joon gangó¹ Jesús coon'^{13on}. Pe mo gatyíia¹ tyan' co' li si'² 'nú¹ do joon 'in tyɨ'² to² 'láa² do gasii¹ⁱⁿ jaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon'¹³ 'e tsasii'¹³ⁱ Jesús:

—Ñi'fii²¹i', jo untyíin²gi 'wo'o, tsu jo tíi²na 'u²¹u 'inuu tyiia. ⁷ 'Wii¹³ joon jo gatá²-tsii ga'nee²¹na 'nɛ. Li goon foo²¹o'o joon la joon i'láa²mo tsá² tyiia. ⁸ Lawa'a jna 'ii¹³moo to² tyu² tsá² xeei²¹ joongi tyu¹³oo to² tsá². Joon mo tyu¹³uu to² 'e tsalín² tsá², tsalín²mo jon. Joongi motyu¹³uu jó¹, jó¹-o. Joongi mo tyu¹³uu to² tsá² tyiia jilaa²¹a jmoo¹-o.

⁹ Joon mo ganúu² Jesús 'elo líi¹ ganga'goo²¹-tsi. Joon gajóøi² jileei¹³ tsá² jalín² coon¹³ do. Joon gajin²in:

—'E la ja²mo, jiiin¹³ jaain²¹ jee²¹² tsá² Israel jo mo gatsee²¹na 'in tsáai¹-tsi la tsáai¹-tsi 'in tsañuu¹ lo.

¹⁰ Joon mo gangaliin¹in 'in tsá² gasii¹in do gatsee²¹i 'in tsá² do nityú¹mo.

Gajmaa¹a Jesús gajiiin¹ jóon¹ jaain²¹ 'yiia'níi²

¹¹ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo Jesús ngóo¹ fu coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Naín. Joon ngalín²mo coon¹³ tsá² ngi¹ coon¹³on coon¹³ fúui¹gi tsá² xeei²¹. ¹² Joon mo gatyíia¹ co' fuu²¹ do ganii²¹ jéi¹ tsá² jaain²¹ 'líi²¹² itsa'áa¹³i. Jiiin³ 'in do-o jóon¹ 'yiia'níi² 'in niseein²¹. Líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹ fuu²¹ do ngalín² coon¹³on. ¹³ Mo ganii¹in Jesús 'ii fúu² galíi² 'ido. Joon gajin²in gasii²¹i 'ido:

—Jo cii²¹i.

¹⁴ Joon gangatyéin¹ Jesús. Joon gasuu²¹ 'e cwóo¹ do. Joon 'in tyan¹ cwóo¹ do gajan¹o. Joon gasii²¹ Jesús 'in 'líi²¹² do:

—Simii²¹, jna-a fuu²¹²uu 'nɛ: ¡Raan²un no!

¹⁵ Joon 'in tsá² nigajúin¹ do nigacwoo²¹-o. Joon ga'láa² 'wii²¹² faa²¹a. Joon Jesús gajaan²¹mo sáa³o

'ido. 16 Mo ganii²¹ 'in tsá² taain²¹² do jilaa²¹ 'elo jmai² 'in gafoo²¹mo. Joon ga'láa² 'wii²¹² cwo²o 'maai¹³ Dios. Jin²in:

—Jaain²¹ tsá² feei¹ 'in cwo¹ júu² tyá² nigajnéi¹ jee²¹² jna'.

Jin²o jon:

—Dios nigajó² 'e uncoon¹³on fuu²¹ goo²¹o'.

17 La tóøi² Judea coon¹³ la cu' li' li san² galiñii¹ tsá² 'e nigajmaa¹a Jesús.

Tsá² 'in gasii¹in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹

18 'In tsá² ngii¹ coon¹³ Wó³ gajma²o júu³ jilaa²¹ 'e nigali². Mo galiñi² Wó³ 'elo joon gatø²ø ngái¹ jee²¹² 'ii. 19 Joon gasii¹in tyani Jesús 'e tsasii¹³i wana jo²o 'i-o Cristo 'in 'ná² jó¹ owa'a sijéen¹in 'in xee²¹mo 'ee. 20 'In tsá² gasii¹in Wó³ do gangatyéen¹mo li siin¹² Jesús. Joon gasii²¹i 'ido:

—Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹ nigasii¹in jna'a 'e unngii²i 'i 'nɛ wana 'nɛ-ɛ Cristo 'in 'ná² jó¹ owa 'ná²-a jeen²na'a 'in xee²¹mo 'ee.

21 La tsifu joon mo gatyalín² 'in tsá² do, Jesús gaun'láai² fúui¹ tsatsaa¹³ coon¹³ jmoowúu¹ tsáai² coon¹³ 'láai² nii²gi jmoowúu¹. Ga'wooi¹ 'in 'lii³ táai² alma tya' tsá². Líi¹ jon fúui¹ tsatiuui² gaun'láai². 22 La joon gasii²¹i Jesús 'in tsá² do:

—Cwolín²naa', joon cwosii²ii' Wó³ la li 'e nigañii²ii' joongi ninúu²uu'. Cwosii²ii' xiiala la lí² jøø² tsatiuui². Joongi tsajluui¹³ lí²-i ngí³. Joongi tsá² jgøøi²¹ ga'láa²mo. Joongi tsá² cwuui²¹² nuu¹o. Joongi 'lii²¹² gajiin²¹o. Joongi tsá² tañii² nuu¹o júu³

tyá² tya' 'e tiin¹³ tsá². 23 Jløø¹³ mo 'áai¹ jileei²¹ 'in jo cu²-tsi coon¹³ jna.

24 Mo ngayuui¹³ gangalín² 'in tsá² gasii¹ in Wó³ Jesús ga'láa² 'wii²¹² gasii²¹; tsá² cwáain¹ tya' Wó³, jin² in:

—'Naa' jo mo tyalín² naa' tyajóø² oo' li jo 'in tsá² seein²¹ coon²¹ tó² 'e jøø²¹ coon¹³ tyí². 25 Jon'gi mo tyajøøi²¹ 'naa' jaain²¹ tsá² 'in tyi² 'mi² tyá². Niñi³ 'naa' jileei²¹ 'in tyi³ 'mi² tyá² 'in seein²¹ tyá² 'ii néei¹ lacaain²¹ tya' røø¹³ mo. 26 'Naa' nigatya-jøø²¹² naa' jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyá². Joon la joon gañii² ii'. La joon fo² oo 'e 'ido-o 'in tyiin² gi la jee²¹² jileei²¹ 'in nigacwo¹ júu³ tyá². 27 Tsu cwáain¹ tya' 'ii la mo gajin² ni jí² tya' Dios la lo:

Sii³ na tsá² tyan¹ júu³ tyá² nifugi li cwóo² o. Joon 'e tyáa² tyá² tsá² i'ii²¹ mo 'nu.

28 'E la ja² mo fuu²¹² uu 'naa', jee²¹² jileei²¹ tsá² jo mo cwai² jaain²¹ tsá² 'in cwo¹ júu³ tyá² 'in feei¹ gi lagi Wó³ sai¹ tsá² jmii²¹. Pe doñi¹ in 'in wói¹ gi 'in seein²¹ li tyu² Dios to² 'ido 'in feei¹ gi lagi Wó³.

29 Mo ganuu¹ un jileei²¹ tsá² 'elo coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' jilaa²¹ 'e 'nii¹ tsá² 'in nigasaai¹ Wó³ jmii²¹ gajin² o 'e ja² mo Dios. 30 Pe 'in tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'in cwói¹ yaai 'e saai¹ Wó³ 'ii jmii jo ga'ii²¹ i jilaa²¹ 'e la mo 'iin²¹² Dios jmáa¹ a 'wii²¹² tya' a. 31 Gajin² gi Jesús:

—Nanogi cóon³ duu cwáain¹ xiiala líii¹ tsá² 'in seein²¹ nano. Fo³ duu xiiala líii¹. 32 Líii¹ la líii¹ xuui²¹² 'in néei¹ to² coo¹ o la caain²¹ fu 'moo¹³. Tøø²¹ ø xuui²¹² ngii¹ coon¹³ jin² in: “Xuu²¹ u' u lúu¹ pe jo tseen²¹² naa'. 'øø²¹ ø'ø coon²¹ júu³ fa'í³ tyii'

pe jo cí²ñi¹.” 33 Gajó² Wó³ saai¹ tsá² jmi²¹ joon jo 'ee gø¹²ø 'iñi¹ jon'gi vino 'uun²¹un. Joon 'naa'gñi¹ foo²¹oo' 'e tyaan¹ coon²¹ espíritu gó². 34 Joon mo ngayuui¹³ joongi gagó² jna 'in Ruu²¹na Tsá². Gø¹³oo joongi gu³oo. Joongi foo²¹oo' 'e jlo² tu³uu, 'e gø¹³øø joongi gu³uu líi¹gi. Joongi foo²¹oo' 'e seen²¹na tyú² coon¹³ jileei²¹ 'in røøi²¹ tsaa² coon¹³ 'in cón² 'laa¹³ tya' 'e 'ni¹ tsá². 35 Iliñi¹ tsá² 'e jmi²¹-tsi Dios coon¹³ jilaa²¹ 'e jmoo¹ 'in jai² líi² 'i.

Tyín¹³ in Jesús fu tya' jaain²¹ tsá² fariseo sii²¹ Simóoi¹³

36 Jaain²¹ tsá² fariseo gatø¹² Jesús 'e tsa'ee²¹ 'e 'í fu tya'a. Joon gangó¹ Jesús fu tya'a. Joon jiin¹³ la tñisi² gacwoo²¹ Jesús caai¹ mesa. 37 Joon galiñi¹ jaain²¹ tsamí² 'in nirøøi²¹ tsaa² 'in seen²¹ 'e fuu²¹ do 'e nigangó¹ Jesús nga'ee²¹ 'í fu tya' 'in fariseo do. Joon gatyíi¹ 'in tsamí² do tyaan¹ coon²¹ tsuu² líi¹ cñun²¹² alabastro si²o jmi²¹ jmafuu²¹. 38 Joon líi¹ ci² xuui²¹²-tsi. Gatyíi¹ a caluu li tyín¹² Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² garun²un tñi² Jesús coon¹³ jmi²¹ toon²¹ uníi¹. Mo ngayuui¹³ joon gauntyñun²¹ coon¹³ jñatyíi¹. Joon gajun¹un tñi² Jesús. Joongi ga'íi² jmi²¹ jmafuu²¹ tñi² Jesús. 39 Joon mo gani² 'in tsá² fariseo 'in nigatø¹ Jesús do joon ga'íi¹-tsi: “Wana 'in tsaññu¹ no 'e la jai² jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² nilili³o 'iin 'in sá² tya'a. 40 Joongi nilili³o xiiala líi¹ 'in tsamí² do. Tsu jaain²¹ tsamí² 'in røøi²¹ tsaa² no.” Joon gasii²¹ Jesús 'in tsá² fariseo do:

—Simóoi¹³, sá² coon²¹ 'e fuu²¹²uu 'nñ.

Joon gañii¹i 'in tsá² fariseo do:

—Faa¹³du', tifo².

⁴¹Joon gajin² Jesús:

—Lawa gáí¹ tsañuu¹ nirøøi²¹ cuu² tya' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyí² cuu². Jaain²¹ 'ido nirøøi²¹ 'ñá² cíein¹³ cuu². 'In jaain²¹ dogi nirøøi²¹ ca'no³ cíein¹³.

⁴²Joon jo nii²¹ 'e ityí²gi 'e røøi²¹ tya' 'ido. Joon 'in tsá² tyí² cuu² do galifee¹mo-tsi 'e røøi²¹ 'ido tya' la jiwaa²mo. Joon nano jmáa²du' júu³, ¿iin jee²¹² ngái¹ do 'in gali'in²¹²gi 'in tsá² tyí² cuu² do?

⁴³Joon gañii¹i Simóoi¹³:

—Líi²na 'in tsañuu¹ 'in garøøi²¹gi líi¹gi.

Joon gajin² Jesús:

—Jo²o júu³ tyí'i.

⁴⁴Joon gajøøi² Jesús 'in tsamí² do. Joon gasii²¹i Simóoi¹³:

—Jøøi²¹²du' 'in tsamí² lo. Ga'uu²¹²uu fu tyí'i. Joon jo gacwo²¹o jmii²¹ 'e ruun¹³uun tíi³ii, pe 'in tsamí² logi garun²un tíi³ii coon¹³ jmii²¹ toon²¹ unníi¹. Joon gauntyuu²¹ coon¹³ jñutyíi¹. ⁴⁵Jo gajiin¹'in tyiia pe 'in tsamí² logi jo mo jan¹ jun²o tíi³ii jiin¹³ la ga'uu²¹ tyí'i. ⁴⁶Jo ga'ee²¹e aceite mootyíi³ii, pe 'i-gi nigaxéi² jmii²¹ jmafuu²¹ tíi³ii. ⁴⁷'Wii¹³ joon fo³oo: Líi¹ røøi²¹ tsaa² pe 'ee²¹o xiiala 'iin²na tsaa² tya'a tsu 'wii¹³ líi¹ gali'in²¹² jna. Pe jileei²¹ tsá² 'in xuu tsaa² 'iin²na tya'a 'e joon xuu 'e 'iin²¹²in jna —jin² Jesús.

⁴⁸Joon gajin²in sii²¹i 'in tsamí² do:

—Niga'in¹moo tsaa² tyí'i.

49 Joon jileei'²¹ tsá'² 'in nijalín'² néei'¹ do coon'¹³ 'i ga'láa'² 'wii'²¹² síi'¹ jee'²¹² 'ii:

—ǵ'lin 'in tsañuu'¹ lo 'e ca jigi tsaá'² tya' tsá'² 'iin'²in?

50 Pe Jesús-gi gasii'²¹ 'in tsamí'² do:

—Nigajmaa'²¹²aa tiin'¹³mo'o tsu 'wii'¹³ ja'²mo galii'²u. Jløø'¹³mo'o cwoo'²mo'o.

8

Tsamí'² 'in gauncoon'¹³ Jesús coon'¹³ 'e jmaa'²¹i to²

1 Mo ngayuui'¹³ jilaa'²¹ 'elo Jesús ngii'¹ la caan'²¹mo fuu'²¹ coo'¹³ coon'¹³ fuu'²¹ pi'³ do. Cwoo'¹o júu'³ tyú'² joongi 'e'²e tsá'² xiiala tyu'² Dios to² tsá'². Ngalín'²mo coon'¹³ ji dyatuuin'¹ tsá'² tya'a.

2 Ngalín'²mo jon 'in líi'¹³gi tsamí'² 'in niga'wooi'¹ 'in 'líi'¹³ taai'² alma tya'a coon'¹³ 'láai'² nii'²gi jmoowúu'¹. Jee'²¹² 'ii ngóo'¹ María 'in sii'²¹ Magdalena. 'Ido-o niga'wooi'¹ dyái'¹ 'in 'líi'¹³ taai'² alma tya'a. 3 Do-o jon ngóo'¹ Yawuun'², tsamí'² tya' jaain'²¹ tsañuu'¹ sii'²¹ Chuza 'in líi'¹ to² tya' Herodes. Do-o jon ngóo'¹ Susana coon'¹³ 'in líi'¹³gi tsamí'² 'in uncoon'¹³ Jesús coon'¹³ jilaa'²¹ 'e jmaa'²¹i to².

Tyaa'¹ Jesús júu'³ cwáain'¹ tya' jaain'²¹ tsá'² jñí'² mi'³ jún'²

4 Líi'¹ fúui'¹ tsá'² ga'wooi'²¹ la caain'²¹ fuu'²¹ do 'e tsajøøi'²¹² Jesús. Joon mo galicaain'²¹ tsá'² fúui'¹ líi'¹ joon gafaa'²¹ Jesús coon'¹³ coon'²¹ cwáain'¹. Gajin'²in:

5 —Lawa jaain'²¹ tsá'² gacwo'íi'¹ ijñí'² mi'³ jún'². La 'íi'²¹² ngóo'¹ dya'²a 'e mi'³ jún'² do 'e líi'¹³ mi'³ jún'² do

gaxuu²¹ tya'i fu. Joon ga'ø¹²ø tsá² joongi gagøø¹²¹ø tón¹-on 'e mi³ do. ⁶ Joon 'e líi¹³gi gaxuu²¹ jee²¹² cuun²¹². Joon mo ga'yíia¹ ñi¹ galityuu²¹ tsu jo 'ee cwoo¹³ sá². ⁷ 'E líi¹³gi gaxuu²¹ jee²¹² tón¹. Joon gajgoo²¹o coon¹³ 'e tón¹ ga'yíia¹ caain²¹ coon¹³ do. ⁸ Pe 'e líi¹²gi mi³ jún² do gaxuu²¹ jee²¹² cwoo¹³ li tyú². Joon mo gacwáin¹ tyú²u gacwo¹. Ca cíein¹³ mi³ líi¹gi la ca mi³ gacwo¹.

Mo ngayuui¹³ gafaa²¹ Jesús 'elo joon gasii²¹i tsá² coon¹³ coon²¹ júu³ tá² líi¹:

—Wa'a sá² loocwoo¹oo', núu²duu'.

'Ee lo 'íi³ 'e cwáain¹ do

⁹ Joon gaunngii¹i tsá² tya'a:

—ǂ'Ee 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ tya' jún² do?

¹⁰ Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—Dios ijmáa¹a 'e liñí² 'naa' coon²¹ júu³ 'uui²¹ tya'a. Coon²¹ júu³ tya' xiiala ityu² Dios to² tsá². Pe 'in catyaa²gi fuu²¹²uu coon¹³ jmai¹² júu³ cwáan¹mo. Tsu joon mo jøø² jan²o lawa'a jo jøø²o. Joongi mo ganúu²o ján² lawa'a jo 'ee ga'øøi²¹-tsio.

Jesús faa²¹a xiiala 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ tya' tsá² jñí² mi³

¹¹ Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—'Elo-o 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ cwáain¹ lo: 'E mi³ jún² do li la li júu³ tya' Dios. ¹² Joon mo gaxuu²¹ 'e jún² tya'i fu do 'e gagøø¹²¹ ton¹ 'øøi²¹-tsi tsá² la li mo ganúu² tsá² júu³ tyú². Joon 'in 'líi¹³ jóo¹o joon tyí²o júu³ tyú² do yu tsi alma tya'a. Joon jo lí²-in litsáai¹-tsi 'e tiin¹³in. ¹³ Joon mo gaxuu²¹ jún² do jee²¹² cuun²¹² 'øøi²¹-tsi tsá² li la li mo ganúu² tsá²

júu² tyú². Yaa¹mo-tsi ga'ii^{'21i} 'e júu³ tyú² do. Pe mi ti 'ii^{'21} iníi^{'2in} wúu¹ 'wii^{'13} tya' 'e júu³ do ilicoon^{'21on}. Líi¹ la li coon²¹ sa^{'3} 'mó² 'e jo jmóo³ 'láai² sá². Jo ta^{'21a}. 14 Mo gaxuu^{'21} 'e mi^{'3} jún² jee²¹² tóon¹ do 'øøi^{'21}-tsi lawa'a mo ganúu² tsá² júu³ tyú². Nuu^{1o} pe ngalín^{2mo} jiin^{'13} la fu¹ taai². Jiin^{'13} la gajgoo^{'21} 'e sa^{'3} do jee²¹² tóon¹ do lawa la joon jon jileei^{'21} 'in ngí¹ cu^{'2}-tsi coon^{'13} jilaa^{'21} 'e tyín² coon^{'13} jilaa^{'21} 'e tyú² seein²¹. Jo 'ee garoo²¹ mi^{'3} tya'a. 15 Joon mo gaxuu^{'21} jún² do jee²¹² cwoo^{'13} 'oo^{'3} 'øøi^{'21}-tsi tsá² mo ganúu² tsá² júu³ tyú² do. Nuu^{1o} joon cón^{2o} cwáain¹ 'e júu³ tyú² do. Joon jmoo^{1-o} taa^{'21a}. Joon 'e la joon garoo²¹ 'láai²gi.

Júu³ cwáain¹ tya' po^{'3} jí² coo²¹

16 Jin^{'2gi} Jesús:

—Ce jiin^{'13} jaain²¹ jo 'iin dyi^{'2} coon²¹ jí² joon mi yuui^{'13} joon jlii^{'21} si sii^{'21i} nɯ' coo'mó² 'ee. Mo dyi^{'2} tsá² jí² lí' yu'u sii^{'21} tsá² joon jnéei² tya' jileei^{'21} 'in tsá² taai^{'212}. 17 Ce jiin^{'13} coon²¹ 'e si'mo² jo lí² wa'a jo lí² jneeí¹. Jon'gi sá² coon²¹ júu³ 'uui²¹ wa'a 'e jo liñi¹ tsá². Joon nilisá² júu³.

18 'La joon náu^{2duu} tyú² tsɯ jileei^{'21} 'in 'ii^{'21}mo júu³ tyú² do cwo² Dios 'e 'øøi^{'21}-tsi tyú²gi. Pe jileei^{'21} 'in jo 'ii^{'21} 'e júu³ tyú² do cwo² Dios 'e jo 'øøi^{'21}-tsi coonti.

Sáa³ Jesús coon^{'21} ruu^{'21i}

19 Joon gatyalín² ruu^{'21i} Jesús coon^{'13} sáa^{3a} li siin^{'12} Jesús. Pe jo lí² tsatyéein¹ tyan^{'1} tsɯ líi^{'1} fúui¹ tsá² taai^{'212}. 20 Pe 'in líi^{'13} tsá² gasii^{'21o} Jesús:

—Saa²¹a coon¹³ ruu²¹'u téein² caluu. Joon 'iin²¹²in jǝǝi² 'nǝ.

²¹ Pe joon gajin² Jesús:

—Jileei²¹ 'in nuu¹ júu³ tyá² tya' Dios joongi cón²du cwáain¹ coon²¹ tún² 'ii sáa³aa joongi 'ii ruu²¹na.

Un'woo² Jesús tyí² 'í¹ ni jmǝ²¹

²² Coon²¹ jmǝ²¹² galí² nga'í² Jesús tsi coon barco coon¹³ tsá² tya'a. Joon gasǝ²¹i:

—Tsaa²¹a' lí' ti cataain² tyía¹ no.

Joon ngalín²mo. ²³ Joon la 'ǝ²¹² ngalín² ni jmǝ²¹ do-o gacwuu²¹mo Jesús. Joon galí² lí' ngalín² do ga'ǝ² coon²¹ tyí² tá² lí' 'e ni jmǝ²¹ do. Joon ga'láa¹ 'wii²¹² garó¹mo jmǝ²¹ tsi barco do. Joon ga'í¹ fo²-tsi lí' táai² do itá². ²⁴ Joon ngalín² gaunjnaa¹-tsi Jesús. Joon gasǝ²¹i Jesús:

—ǝTifo²! ǝTifo²! ǝNitee²mo'!

Joon garóon² Jesús. Joon ga'woo¹ 'e tyí² do coon¹³ 'e jnóo¹ jmǝ²¹ do coon¹³ júu³ tya'a. Joon coon²¹ ga'ǝ² tii². ²⁵ Joon gajin² Jesús gasǝ²¹i tsá² tya'a:

—ǝ'Ee lí' jo tsáai¹-'oo'?

Pe 'ido-gǝ gafoo²¹mo. Joon tsa'goo²¹-tsi. Joon gaunngǝ¹i ruu²¹i la jaain²¹ la jaain²¹:

—ǝ'lin 'in tsañǝ¹ lo 'e tyǝ²o to² tyí² coon¹³ jmǝ²¹² joon nǝ¹³o?

Tsá² 'in 'yuui² 'in 'ǝi³ alma tya'a 'in seein²¹ fu Gadara

²⁶ Pe gatyalín²mo fu cwoo¹³ sii²¹ Gadara. 'E náa¹ lí' ngoo¹³ tyía¹ do tyani Galilea. ²⁷ Mo gacwo¹ǝ¹

Jesús fu tsi barco do gangatyéin¹ jaain²¹ tsañuu¹ seein¹ fuu²¹ do. Lii²¹² 'áai¹ ningóo¹ 'in tsañuu¹ do 'yuui jaain²¹ 'in 'lii³ alma tya'a. Jo tyi²gi 'mi². Jon'gi jon¹gi inuu. Jee²¹² 'aan¹ tya' 'lii²¹² joon¹on.
²⁸ Mo ganii¹in Jesús joon gasii²¹i 'wojní¹i tyani Jesús. Joon ga'oo¹o jin²in:

—¿Ee jmaa²a tyiia, Jesús? Joon¹ Dios 'in ñí¹mo 'nu. Mí³ii tyaní²¹i 'e jo 'e²¹e wúu¹ jna.

²⁹ La lo-o gajin²in tsu 'wii¹³ Jesús nigatyu²u to² 'in espíritu taai² alma tya' 'ido 'e 'woo²¹mo. Lí¹ 'láai² fu 'in espíritu gó² do nigasaan¹in 'in tsá² do. Joon niga'ñúu² tsá² cwoo²¹ tí². Niga'ñúu² coon¹³ cadena joon jo laai²¹gi. Pe 'gii¹o cadena do. Joon 'in espíritu gó² taai² jmoo¹o cwiin¹ 'ido ti li jo 'in tsá² seein²¹.
³⁰ Joon gaunngii¹i Jesús 'ii:

—¿Xiiala sii²¹ 'nu?

'Ido-gi gañii¹i:

—Legión-mo sii²¹ jna.

'E lo-o gajin²in tsu 'wii¹³ lí¹ fúui¹ espíritu gó² 'in nigataai² alma tya'a. ³¹ Joon 'in espíritu do gami²i Jesús 'e jo sii¹²in 'ii li 'lii³. ³² Joon lí¹ fúui¹ ñí¹ taai² gø¹²ø co² do. Joon 'in espíritu gó² do gami²i Jesús 'e cwoo²¹ tsataai² tu² 'in ñí¹ do. Joon gacwóo¹o Jesús 'ii²¹. ³³ Joon 'in espíritu do ga'woo²¹mo tya' 'in tsañuu¹ do. Joon ngataai² tu² 'in ñí¹ do. Joon 'in ñí¹ do gacwiin¹in li siji² joon gapée¹i xuu²¹i tsi tyiia¹ do. Joon do-o gajgoo²¹o jmii²¹.

³⁴ Mo ganí² jileei²¹ 'in 'aai¹ ñí¹ do jlaa²¹ 'e galí² gafoo¹mo 'áai¹ joon gacwiin¹o. Joon gangaliin¹ ngajmaa¹²a júu³ tsá² fuu²¹ coon¹³ la caain²¹gi li

taain²¹² tsá². 35 Joon ga'woo²¹mo 'in tsá² seein²¹ do ngajóø²ø jilaa²¹ 'e nigalí². Mo gatyalín² ti li siin¹² Jesús gatsee²¹mo 'in tsañuu¹ 'in niga'wooi²¹ espíritu gó² alma tya' 'ido. Tyíin¹³in 'wii²¹² tii² Jesús. Tyi'²i 'mi'² joon niga'i'²i-tsi. Joon gafo'¹mo 'in tsá² do. 36 Joon jileei'²¹ 'in niganí² gatyá¹o júu³ xiiala niga'láai² 'in tsañuu¹ 'yuui 'in 'lñi'¹³ alma tya' do. 37 Coon¹³ cwáain¹ lo-o jileei'²¹ tsá² seein²¹ li sii²¹ Gadara do ga'láa² 'wii²¹² mii¹i tyani Jesús 'e cwo'í¹o 'e fuu²¹ do, tsu líi¹ 'goo'²¹o. La joon nga'í² Jesús tsi barco. Joon ganga'²mo. 38 La nu'gi 'e tsee'²i, 'in tsañuu¹ 'in ga'wooi²¹ 'in 'lñi'¹³ alma tya' do gamii¹i tyani Jesús 'e tse'²mo coon¹³on. Pe Jesús-gi gatyá²u to² 'e ján²o. Joon gasii'²¹i 'ido:

39 —Cweei'¹ fu tyi'i joon cwotya²'a júu³ jilaa²¹ 'e nigajmaa¹ a Dios coon¹³ 'nñ.

Joon ganga'²mo 'in tsañuu¹ do. Joon gatyá¹o júu³ la jilaa²¹ 'e nigajmaa¹ a Jesús 'wii²¹² tya'a.

Jamí¹i Jairo coon¹³ tsamí² 'in gasú² sñn¹³ Jesús

40 Mo gacii'¹² Jesús fu 'ngoo¹³ jmi²¹ do ga'ii'²¹mo tsá² 'ii jløø¹³mo tsu jilee'²¹mo sijéen¹³in 'ii. 41 Joon gacwéi¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Jairo. 'Ii 'in tyu'² to² cwo'¹. 'In tsañuu¹ lo gasii'²¹i 'wojní¹i 'wii²¹² tii² Jesús joon gamii¹ tyani Jesús 'e tsáa¹ a fu tya'a. 42 Jaan²¹mo jóon¹ seein²¹ 'in ngóo¹ dyatun¹ jiin¹. 'In raain¹ ti li júun²mo. Mo gangó¹ Jesús líi¹ fúui¹ tsá² ngalín² coon¹³on. 'Áa¹mo cuu¹² li ngalín² do.

43 Joon jee²¹² 'ii ngóo¹ jaain²¹ tsamí² tsaa¹³. Ningóo¹ dyatun¹ jiin²¹ 'e niganii²¹ wúu¹ 'áai¹ coon¹³ 'e jmoowúu¹ tuuin²¹ do. Joon 'áa¹mo

niga'ín² cuu² coon¹³ timí¹. Nigatsaa²¹² jilaa²¹ 'e 'oo¹o pe jo mo ga'láai². ⁴⁴ Joon gangatyéen¹in li caluu Jesús. Joon gasuu²¹ tí' sīn¹³ 'ido. Joon la tsifu joon gawuun¹³mo tuuin²¹. ⁴⁵ Joon gaunngii¹i Jesús:

—ǂ'lin gasú² sin¹³īn?

Jilee²¹mo tsá² jo júu³ gatyaa¹a. Joon Tú³ coon¹³ 'in catyaa²gi do gajin²in:

—Tifo², líi¹ cuui²¹ tsá² 'nū joongi 'lee¹²i tsá² 'nū. Joon unngii²¹i: “ǂ'lin gason¹ tyi'i?”

⁴⁶ Joon gajin² Jesús:

—Líi¹³mo la li'i seein²¹ 'in gasú² tyiia tsu galili³oo gaun'láa²mo jaain²¹ tsá² coon¹³ 'ii²¹ tyiia.

⁴⁷ Mo galili³i 'in tsamí² do 'e galili²i Jesús 'e niga'láa²mo joon gajó² jlee¹i. Joon gasii²¹i 'wo-níi¹ tyani Jesús. Joon gatyaa¹a júu³ tyani jilee²¹ tsá² do 'ee cwáain¹ nigason¹on sīn¹³in joon xiiala niga'láa²mo coon¹³ jmoowúu¹ 'e tyaan¹. ⁴⁸ Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—Niga'láa²mo'o, 'mí², tsu 'wii¹³ nigal-itsáa¹mo-'o'o jna. Jløø¹³mo'o icwoo²mo'o.

⁴⁹ Siin¹²mogi Jesús faa²¹gi mo gatyáa¹ jaain²¹ 'in jó¹ fu tya' Jairo, 'in tyu² to² cwo¹ do. Joon gasii²¹i Jairo jin²in:

—Najuun²¹mo yuun²¹ tyi'i. Jo untyín²gi'i 'in tifo² no.

⁵⁰ Pe ganúu² Jesús joon gajin²in:

—Jo jmaa²¹a 'goo²¹o canii² jmáa² tsáai¹-'o'o. Joon i'láa²mo yuun²¹ tyi'i.

51 Mo gatyá¹ Jesús 'a in_{uu} do joon jo gacwoo¹ ngatáai² jiin¹³ jaain²¹ 'in catyáai². Jiin¹³ T_u³-_u ngaí² coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. Joongi jiin¹³ jmii²¹ 'in y_{uu}²¹ do coon¹³ jiin¹³ sáa³o ngaí².
52 Jilee²¹mo tsá² ci²i xuui²¹²-tsi tya' 'ido. Joon gajin² Jesús:

—Jo ci²i_u ts_u jo mo júuin¹ 'in y_{uu}²¹ no jiin¹³ li' 'e cwuu²¹mo.

53 Pe jmai² 'in gangíi³i ts_u ñi¹o 'e najuun²¹mo 'ido.

54 Joon gason¹ Jesús cwoo²¹o tya' 'in najóin¹ do. Joon gafaa²¹a coon¹³ coon²¹ júu³ tá² lí², jin²in:

—Simí², ráan¹un.

55 Joon gajjin¹o 'ido tún¹. Joon la tsifu joon garóon². Joon gaty_u² Jesús to² 'in tsá² do 'e cwoo²¹x_u 'e d_o¹ 'ido. 56 Joon líi¹ tsa'goo²¹-tsi tsacøøi¹³ tya'a. Pe joon gaty_u² Jesús to² 'e jo 'in s_{ii}²¹i ce jiin¹³ jaain²¹ jilaa²¹ 'e nigalí¹ do.

9

S_{ii}²¹i Jesús ji dyatuuin¹ tsá² tya'a 'e tsacwo¹ júu³ ty_u²

1 Jesús gauncaain²¹ ji dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gacwo²o 'ido 'ii²¹ to² jmáa¹a 'e 'wooi²¹ 'ido jileei²¹ nii² espíritu gó² taai² alma tya' tsá² joongi un'láai² tsatsaa¹³:

2 —S_{ii}³na 'naa', jin²in, 'e cwolín²naa cwocwó²oo' tsá² júu³ ty_u² tya' xiiala ty_u² Dios to² tsá² joongi un'láa²naa tsatsaa¹³.

3 Joongi s_{ii}²¹ Jesús 'ii:

—Jo 'ee cón²oon' coonti tya' tya'i fu li cwolín²naa'. Jo s_{on}²oo' 'mo'u² jon'gi cón²oon' mora². Jon'gi

cón²oon' 'iñi¹ jon'gi cuu² cón²oon'. Tyaan¹aan' jmai² coon²¹ 'mi² tyi²ii' jo cón²oon' tún². ⁴ Joon jmoo³ joon³ coon²¹ 'nú¹ li tyalín²naa', do-o jon²oon' jiin¹³ la i'woo²¹naa' 'e fuu²¹ do. ⁵ Joon doñixiia' li jo 'iin²¹²in tsá² 'ii²¹ 'naa' joon xú²uu' 'laa²¹ toon²¹² tí¹³ii' lawa coon²¹ li² 'e jmá²aa' cwáain¹ tya'a.

⁶ Joon ga'woo²¹mo. Joon ngalín² lacaain²¹ li san² do ngacwoo¹ júu³ tyú² tya' xiiala tyu² Dios to² tsá². Joongi gaun'láai² jileei²¹ tsatsaa¹³ 'in sein²¹ lacaain²¹ do.

Mo gajúin¹ Wó³ saai²¹ tsá² jmí²¹

⁷ Tsa'a to² Herodes mo galiñii¹ jilaa²¹ 'e jmoo¹o Jesús jiin¹³ jo ñii¹ 'ee 'í-tsi tsu 'wii¹³ 'inlíii¹³ tsá² jin²in 'e Wó³-o nigajiin¹in jee²¹² 'líi²¹². ⁸ 'Inlíii¹³gi tsá² jin²in 'e nigajnéi¹ jaain²¹ tsá² nigacwo¹ júu³ tyú² sii²¹ Elías. 'Inlíii¹³gi jin²in 'e nigajiin¹in jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyú² calii. ⁹ Pe joon gajin² Herodes:

—Jna-a tsai' gatyu³uu to² gawuun²¹ mootyi² Wó³. ¿'lingi 'in lo 'in núu³uu faa²¹ tsá² líii¹?

'Áai¹ líi¹ gajóoin²-tsi Herodes wa'a tyii¹²a xiiala nii¹in Jesús.

Cwoo¹ Jesús 'e gø² 'ñá² mil tsá²

¹⁰ Mo gatyaliin¹in tsá² tya' Jesús joon gasii²¹o jilaa²¹ 'e nigajmaa¹a. Joon gajée¹i Jesús 'ii 'e ngalín² coon²¹ co² fuu²¹ Betsaida. ¹¹ Joon mo galiñi¹ tsá² joon ngalín²mo jon. Joon ga'ii²¹ Jesús 'ii. Joon gasii²¹i 'ido xiiala mo tyu² Dios to² tsá². Joon gaun'láai² tsatsaa¹³.

12 Ningóo¹ nica'lóo²_{xu}. Joon gangatyéen¹in tsá² tya' Jesús. Joon gasii²¹i 'ido:

—I² júu³ tsá² 'e cwotyaliín² 'ii²¹_{xu} 'woo²¹o. Joongi tsa'naa²¹_{xu} 'e dø¹ø 'e li tyan' no tsu 'e li toon²¹²on' lo jo 'ee sá² coonti.

13 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Cwoo¹³_{xu} 'naa' 'ino 'e dø¹ø.

Joon gajin² tsá² tya'a do:

—Jo 'ee sá² coonti. Líi²mo jiin¹³ 'ñá² 'iñi¹ joongi gá¹mo joo²¹ taai² jmii²¹. Joon xiiala lí² laa²¹na'a 'e dø¹ jileei²¹ 'in tsá² lo.

14 Tsu tii² la coon²¹ 'ñá² mil 'in tsá² do. Joon gajin² Jesús gasii²¹i tsá² tya'a:

—Sii¹³ tsá² cwocwaa¹ ti' coon²¹ 'iin¹³ ca'no³ cíein¹³.

15 La joon gajmaa¹a. Gacwó² jilee²¹mo. 16 Joon gason¹ Jesús ji 'ñá² 'iñi¹ do coon¹³ 'in gá¹ joo²¹ taai² jmii²¹ do. Joon gajøø² fu yu' fu uncwii²¹. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios tya' 'e dø¹ø do. Joon mo ngayuui¹³ gajmaa¹a 'no³ joon gacwo²o tsá² tya'a 'e jmaa¹a jmai²_{xu} jee²¹² tsá² do. 17 Jilee²¹mo tsá² gagøø²¹ø ce ganeei¹³ tyú²-tsi. Joon mo ngayuui¹³ joon jilaa²¹ 'no³ 'e gasá¹ garøø²mogi dyatun¹ 'motó²gi.

Jmaa¹ Tú³ júu³ 'e Jesús líi¹ i Cristo

18 Coon²¹ jmii²¹² mo gafaa²¹a Jesús júu³ tyú² coon²¹ li yaa-i joon téen²mo tsá² tya'a coon¹³on. Joon gaunngii¹ Jesús:

—¿'lin jna jin² tsá²?

19 'Idogi gañii¹, jin²in:

—'Inlíi¹³ tsá² jin²in 'e 'n_u-u Wó³ saai¹ tsá² jm²¹.
 'Inlíi¹³ gⁱ tsá² jin² in 'e 'n_u-u Elías. Pe 'inlíi¹³ jin²in
 'e 'n_u-u jaain²¹ tsá² 'in nigacwo¹ júu³ tyá² calíi 'in
 nigajin¹ tún¹.

²⁰ Joon gaunngi¹i tún¹ Jesús:

—'Naa'gⁱⁱ, 'ee f^óoo' 'in jna?

Joon gañii¹ T^ú³ do jin²in:

—'N_u-u Cristo Joon¹ Dios.

Jesús jmoo¹o júu³ xiiala mi júun²in

²¹ Pe Jesús líi¹ ga'ii¹ júu³ joongi gauntsaa¹²i 'e
 jo 'in sⁱⁱ²¹ tsá² tya'a 'elo ce jⁱⁱⁿ¹³ jaain²¹. ²² Joon
 gajin²in:

—'In Tsá² Ruu²¹mo tsá² noogi iní² wúu¹ líi¹.
 Joongi jo 'ii²¹ tsacøøi¹³ 'ii. Caan²¹mo coon¹³ 'in
 ty^u² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley ijaan²¹in
 injnga²mo 'i. Pe mo ti 'ni¹ jm²¹² ijmáa¹a jⁱⁱⁿ¹o
 tún¹.

²³ Mo ngayuui¹³ joon gasii²¹i jileei²¹:

—Wana 'in 'iin²¹²in jó¹ coon¹³ jna cwojmaa¹a
 'iin²-tsi jilaa²¹ 'e 'oo¹o. 'Ná²-a cwotyaa¹an crúu¹³
 tya'a la coon²¹ jm²¹² joon cwojaa¹ coon¹³ jna.

²⁴ Ts_u jileei²¹ 'in 'iin²¹²in lái¹ yaai icaa²¹mo fu
 juncwii²¹ tya'a. Pe jileei²¹ 'in caai²¹ fu juncwii²¹
 tya' 'wii²¹² tyiia 'in tiin¹³mo 'ii. ²⁵ Jo 'ee to² 'í³ tya'
 tsá² wa'a 'e galí² tya'a la tóøi² fu juncwii²¹ joon
 caa²¹mo fu juncwii²¹ tya'a 'ña'a. ²⁶ Ts_u wana 'in
 ga'aa¹ fa'ii²¹ 'wii²¹² tyiia coon¹³ jilaa²¹ júu³ tya'
 xiiala mo ty^u² Dios to² la joon jon jna, 'in Ruu²¹na
 Tsá², ni 'aa²¹oo fa'ii²¹ 'wii²¹² tya'a mi yí³aa lawa
 Róøi¹³ coon¹³ 'ii²¹ tya' Ña'ñ_u¹' coon¹³ jileei²¹

ángeles tya'a. 27 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' 'inlíi¹³ jee²¹² 'in téein² lo nano jo ijúun²in nua'gi la jo mo gatyu² Dios to² tsá².

Unsüi² Jesús la líi¹i

28 Mo gati² jñá² jmü²¹² 'e gafaa²¹ Jesús 'elo joon gasoo¹o coon²¹ moo²¹ 'e tsafaa¹²a júu³ tyú². Ngoo²¹-o coon¹³ Tú³ coon¹³ Jacobo coon¹³ Wó³. 29 Joon la 'ü²¹² faa²¹ Jesús júu³ tyú² la tøø² ní¹i coonti coon²¹ galisü²mo la 'ü¹. Joongi süin¹³in gali taa²¹ jü¹ líli¹. 30 Joon gajnéi¹ gái¹ tsañuu¹ co' li siin¹²in. Gajná² joo²¹ la 'ui li siin¹³in. Jaain²¹ sii²¹ Moisés, jaain²¹gi sii²¹ Elías. 31 Téein² coon¹³ Jesús sü¹i xiiala mi jóon²in. 'E 'ná² nii²¹ wúu¹ fu Jerusalén. 32 Líi¹ jalicwuu¹i Tú³ coon¹³ 'in tsá² catyaa²¹gi do. Pe jo gacwuu²¹i. Joon ganii²¹o jilaa²¹ 'e 'ya²gi tya' Jesús. Joon ganí²in jü gái¹ tsañuu¹ do 'in téein² coon¹³on. 33 Mo gangalín² 'in tsá² do co' li siin¹² Jesús joon gajin² Tú³ do:

—Tifo², líi¹ tyú² 'e toon²¹o'on lo! Jmoo²¹o'o 'ni¹ 'nú¹ lo; coon²¹ 'nú²¹ü coongi tya' Moisés coongi tya' Elías.

Pe Tú³ do coonti jo ñi¹ jilaa²¹ 'e faa²¹a. 34 La 'ü²¹² faa²¹a do-o gajó² coon²¹ jní¹ 'e gaciin¹³in. Joon gafoo¹mo mo gataái² jee²¹² jní¹ do. 35 Joon ganuu¹ coon²¹ júu³ jee²¹² jní¹ do 'e gajin² 'elo:

—Yüü²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na lo. Nüü²üü¹ júu³ tya'a.

36 Mo ngayuu¹³ gafaa²¹a 'e júu³ do joon ganí²mo jüin¹³ 'ña'a Jesús. Jo 'ee gajin²in coonti jon'gi gasü²¹i tsá² ce jilaa²¹ 'e nigani²i.

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ simii^{'21} 'in 'yuui 'in 'lhi^{'3} alma tya'a

³⁷ Mo gajná² jmii²¹² do coon²¹ gajgáa¹i 'e moo²¹ do joon líi¹ fúui¹ tsá² ngaunjiin^{'21}in Jesús. ³⁸ Joon jaain²¹ tsañuu^{'1} 'in ngó¹ jee²¹² tsá² do gasii^{'21}i coon²¹ júu³ tá² lí¹, jin^{'3}in:

—Tifo^{'2}, jmaa²'a feei^{'1}-'o'o jøøi²¹²du' yuun²¹ tyiia lo tsu camuui^{'13} 'in no seein²¹ tyiia. ³⁹ Yuui jaain²¹ espíritu gó² 'e jmoo¹ 'e 'oo¹o joongi joon²¹in ñii^{'1}i. Joongi 'yee^{'21} jon¹ moo'oo²o. Joongi 'e^{'2}e wúu¹. Jo 'iin²¹²in túu^{'1}i. ⁴⁰ Nigamí^{'3}oo tyani tsá² tyi'i 'e tyí^{'2}mo 'in 'lhi^{'3} 'yuui alma tya'a pe jo mo gali^{'2}i.

⁴¹ Joon gajin^{'2} Jesús sii^{'21}i 'in tsá² fúui¹ do:

—jTsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'! Jiin^{'13} 'e gó² 'øøi^{'21}-'oo'. Jo ní^{'3}ii líi^{'21} 'e 'ná²-a 'e siin^{'13}na coon^{'13} 'naa' joongi jmáa³aa taa^{'21}a 'wii^{'212} tyii'.

Joon jin^{'2} Jesús sii^{'21}i jmii^{'21} xuui^{'212} do:

—Ñijee^{'1}du' yuun^{'21} tyi'i fu lo.

⁴² Pe mo gangatyéen^{'1} 'in simii^{'21} do 'in espíritu gó² do gapín^{'2} 'ii ni 'wó². Gajmaa^{'1}a 'e gajjooin^{'21} ñii^{'1}i 'ido tún^{'1}. Pe Jesús gatyu^{'2} to^{'2} 'in espíritu do wa'a cwo'íi^{'1}i. Joon gaun'láa^{'2}mo 'in simii^{'21} do. Joon gajaan^{'1}mo 'ido jmii^{'21}. ⁴³ Jilee^{'21}mo tsá² ganga'goo^{'21}-tsi jilaa^{'21} 'e jmii^{'212} cii^{'13} Dios jmaa^{'1}a.

Jmoo¹ Jesús júu² xiiala mi júun²in

La 'ii^{'212} jmoo^{'1}o tsa'goo^{'21}-tsi tsá² coon^{'13} jilaa^{'21} 'e faa^{'21} Jesús joon gasii^{'21}i Jesús tsá² tya'a:

⁴⁴ —Núu^{'2}duu' coon^{'21} tún^{'2} 'elo. Joon jo cwa'iin^{'13}-'oo'. Jna-a 'e Ruu^{'21}na Tsá^{'2}. Pe 'ná^{'2}-a ijaain^{'21} tsá^{'2} jna ja'cwoo^{'21} tsá^{'2}.

45 Pe tsá² tya' Jesús do jo ga'øøi^{'21}-tsi jilaa^{'21} 'e sii^{'21} 'ii tsu jo mo galisá² 'ii^{'21} wa'a 'øøi^{'21}-tsi. Joon 'goo^{'21}-o wa'a mi^{'21}; Jesús wa 'e nijin^{'2}in la li 'e najin^{'2}in.

E^{'2}e Jesús tsá² 'iin 'in tyín¹³gi ni fu

46 Joon tsá² tya'a galáa² 'wii^{'212} jo cwo^{'2}o júu³ ruu^{'21} 'iin jee^{'212} 'ii 'in tyín¹³gi. 47 Pe Jesús galili^{'3}o jilaa^{'21} 'e 'i^{'1}-tsi 'ido. Joon gasaan^{'12}in jaain^{'21} xuui^{'212} joon gasiin^{'21}in jee^{'212} 'ii. 48 Joon gasii^{'21} 'ido:

—Jileei^{'21} 'in 'ii^{'21} 'in xuui^{'212} lo coon^{'13} 'e sii^{'21} jna 'ii^{'21}mo jon jna. Joon jileei^{'21} 'in 'ii^{'21} jna 'ii^{'21}mo jon 'in gasii^{'21}in jna. Jileei^{'21} 'in 'woi¹gi jee^{'212} 'naa' 'ii 'in tyín¹³gi la jee^{'212} jileei^{'21}.

In jo jmoo¹ 'e gó² tyi' 'ii 'in tyú¹ coon^{'13} jna'

49 Joon gajin^{'2} Wó³ gasii^{'21}; Jesús:

—Tifo^{'2}, nigajøø^{'21}ø'ø jaain^{'21} 'in ngí¹ to² 'wooi¹ espíritu gó² coon^{'13} 'e sii^{'21} 'nu. Joon gauntsaa^{'13}mo'o tsu jo ngii¹ coon^{'13} jna'.

50 Joon gajin^{'2} Jesús gasii^{'21} 'ido:

—Jo untsaa^{'13}naa' tsu jileei^{'21} 'in jo jmoo¹o 'e gó² tyi' 'ii 'in uncaain^{'21} coon^{'13} jna'.

Jín²mo Jesús Jacobo coon^{'13} Wó³

51 Mo gatí^{'2} li tsei^{'2} Jesús fu ñufú² ga'ii^{'21}o fu¹ tsáa¹a fu Jerusalén tá²-a taain^{'2}-tsi. 52 Joon gasii^{'1}in tsá² tya'a nifugi. Joon ngalín^{'2} coon^{'21} fuu^{'21} 'e náa¹ co' Samaria gamii^{'1} li ján^{'2}. 53 Pe tsá² seein^{'21} Samaria do jo ga'ii^{'21}; Jesús tsu galili^{'3}o 'e tsáa¹ 'ido fu Jerusalén. 54 Mo gani^{'2} tsá² tya'a Jacobo coon^{'13} Wó³ 'elo joon gasii^{'21};

—Ñá'ñu¹u', ¿ja 'iin²¹²u'un wa'a siin²¹na'a júu³ 'e xii¹a goon²¹ po¹³ jí² fu yu' fu juncwii² tya'a? Joon ityee²¹mo coon²¹ tya' jilee²¹i 'in tsá² no la gaj-maa¹a jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² calii 'in sii²¹ Elías.

⁵⁵ Joon gajóøi² Jesús 'ii joon gajin²in:

—'Naa'a jo ñí²ii' coonti xiiala líii¹ espíritu jeei¹³ 'naa'. ⁵⁶ Jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², jo góo³oo wa'a 'e 'iin²¹²na fu juncwii²¹ tya' tsá² xali'i jmáa³aa tiin¹³mo tsá².

Joon gangalín² coon fuu²¹ pi¹³ li xii'a.

'Ee 'ná² jmaa¹a wa'a 'iin²¹² tsá² ngí¹ coon¹³ Jesús

⁵⁷ Mo gangalín² fu¹ táai² jaain²¹ tsañuu¹ nijin² gasii²¹i Jesús:

—'Iin²¹²na ní³ii coon¹³ 'nu doñixiia' ca cwoo²'o.

⁵⁸ Joon gañii¹ Jesús:

—Jileei²¹ cwii¹ sá² tóo²-o tsa' xá² joongi jileei²¹gi ton¹ sá² sii²-i pe jna-a Ruu²¹na Tsá² jo 'óo³oo xii'a li cwuu²¹na.

⁵⁹ Joon gajin² Jesús gasii²¹i jaain²¹gi:

—Na¹ coon¹³ jna.

Pe 'idogí gajin²in:

—Cwó³du'u cata ní³ii jéei¹ ni'áai¹duu ñu¹³uu.

⁶⁰ Joon gajin² Jesús:

—Já¹du' cwo'aa¹i 'in jo tsáai¹-tsi jna 'in 'lii²¹² do. Pe 'nu-u cwoo²du'u, cwocwo²'o júu³ tyú² tya' xiiala mi tyu² Dios to² tsá².

⁶¹ 'In xeei²¹gi gajin²in:

—Ñá'ñu¹u' 'iin²¹²na ní³ii coon¹³ 'nu pe jéei¹ cwoo²du'u ni'i³ii júu³ tsá² néei¹ inuu tyiia.

⁶² Pe Jesús gajin²in:

—Tsɯ lawa jaain²¹ tsá² 'in ga'láa² 'wii²¹² núu²un júu³ tya' Dios pe jo gacón² cwáain¹ coon²¹ tún². Jo tíi²i 'ii'²¹ Dios 'ii li tyɯ² Dios to².

10

Sii'in Jesús setenta tsá² 'e tsacwo¹ júu³ tyú²

¹ Mo ngayuui¹³ jilaa²¹ 'elo joon gatyiin¹² Jesús coon²¹gi setenta tsá² tún¹. Joon gasii¹in ti' gáí¹ tí' gáí¹ tyaníi¹i 'e tsacwo¹ júu³ tyú² la caain²¹ fuu²¹ li 'ná² tsáa¹a. ² Joon gasii²¹i:

—'E la ja²mo, líi¹ fúui¹ tsá² seein²¹ 'in 'ná²gi núu² júu³ 'e 'iin²¹²mo Dios tsá². Pe xɯ tsá² seein²¹ 'e lí² tsalín² tsajmáa² júu³. 'Wii¹³ joon mí²íi' tyaní Dios 'in 'iin²¹²in tsá² wa'a sín¹gi tsá² 'in cwó¹gi 'e júu³ lo. ³ Cwolín²naa'. Tyán²aan' cwáain¹ tsɯ síi³na 'naa' lawa joo'saa²¹ yɯun²¹ jee²¹² 'yia¹ tsiinuu²¹. ⁴ Jo 'ee cón²oon' jon' mora² jon'gi tuloo²¹ taa¹³ cuu² jon'gi míi¹³i. Joon jo un'íi²¹² yaanaa' foo¹³naa' tsá² tya'i fu¹. ⁵ Mi cwotaa²¹naa' tsi inɯú jée¹ foo²¹oo' 'in tsá² do: “Míi²¹i tyaní Dios 'e uncwaa³i inɯúlo.” ⁶ Wana 'in tsá² do røø²¹ 'ii'²¹ tya'a i'ii'²¹mo coon²¹ 'e tyú² la li 'e nuu¹. Wana jo la joon jo tíi² 'e júu³ tyú² do. ⁷ Do-o jóon¹³oo', dogi jon cøø²øø' joongi 'úu²uu' jilaa²¹ 'e cwo¹ 'naa' tsɯ jileei²¹ tsá² 'in jmoo¹o to² tíi²mo 'e 'uun²¹un dø¹ø. Jo ngí²íi' la tyi 'nú¹. ⁸ Wana xiaa' fu li gatyalín²naa' 'ii'²¹ tsá² 'naa' cø²øø' jilaa²¹ 'e cwo²o 'naa'. ⁹ Un'láa²naa' tsatsaa¹³ 'in seein²¹ do. Joon síi¹³i: “Tya'an nijó¹ 'e tyɯ² Dios to² 'naa'.” ¹⁰ Pe wana gatyalín²naa' coon²¹ fuu²¹ li jo 'ii'²¹i tsá² 'naa' cwo¹woo²¹naa' tya'i fu¹ joon fóo¹³oo' la lo: ¹¹ “Cagi

'laa²¹ sá² góo²oo' lo 'e taa¹³ mi²¹i'i xuu²u'u lo lawa coon²¹ li² 'e jmoo²¹o'o tya' 'e gó² tyii'. Pe cwoliñi²ii' 'áa¹mo nijatyéen¹in 'e tyu² Dios to² 'naa'." 12 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa' —jin² Jesús—, mi 'iin² fu juncwii²¹ líi¹gi wúu¹ iní² 'in tsá² seein²¹ fuu²¹ do lagi tya' tsá² seein²¹ fuu²¹ Sodoma.

Tsá² néei¹ fuu²¹ 'e jo nuu¹³

13 'Fuu²¹²uu 'naa' tsá² néei¹ Corazin. Fuu²¹²uu 'naa' jon tsá² néei¹ Betsaida. Wa'a la caain²¹ fuu²¹ Tiro coon¹³ Sidón wa galí² coon²¹ milagro 'e nicalí² jee²¹² 'naa' ca la mo jéei¹ la mo 'iin²¹²in unsii² 'e 'i¹-tsi. Joongi 'e tyii¹ coon²¹ 'mi² lí¹ tyiia²¹² joon ga'ii²i fó² mootyí¹i lawa coon²¹ li² 'e gajo²o-tsi. 14 Pe mi 'iin²in fu juncwii²¹ 'naa'²¹a líi¹ wúu¹gi móo³'naa' lagi 'in tsá² néei¹ Tiro coon¹³ Sidón. 15 Joongi 'naa'a 'in néei¹ Capernaum, ¿ti líi²'naa' isaa²¹ 'naa' fu 'ñu¹fú²? Xu¹joon ixaa²¹moo' fu li 'ii²¹. 16 Jileei²¹ 'in nuu¹u júu³ tyii' —jin² Jesús sii²¹i tsá² tya'a—, nuu¹o jon júu³ tyiia. Jileei²¹ 'in jo 'ii¹² 'naa' la joon jon jo 'ii¹i jna. 'In jo 'ii¹³ jna la joon jon jo 'ii¹i 'in gasii¹in jna.

Joon mi yuui¹³ gajin² Jesús 'elo gangalín²mo tsá² tya'a do.

Gacwolín²mo tsá² 'in gasii¹in Jesús

17 Joon gacwolín²mo 'in setenta tsá² do jløø¹³mo jin²in:

—Ñá'ñu¹u', cagi espíritu gó² galinu¹³o to² tyuu¹³ jna'a coon¹³ 'e sii²¹ 'nu.

18 Joon gajin² Jesús:

—Jo²o. Gamóo³oo xiiala mo gatøø²¹i Satanás fu yu' fu juncwii²¹ lawa coon²¹ jí² cwaain²¹ ñá².
 19 Jna gacwo²oo 'naa' 'ii'²¹ 'e' 'øø¹³øø' moo'woo²¹ mii²¹ coon¹³ ticún³ joongi ili²¹oo' jilaa²¹ wa' pí³ tya' tsá² 'lii'¹³. Joon jo tí² 'nii'²¹ tyii'. 20 Mo tyá²uu' to² 'in' 'wói¹ 'in' 'lii'¹³ taai² alma tya'a tsá² joon 'woo²¹mo jon pe jo jmaa²aa' jløø¹³naa' 'wii'¹³ joon, pe jmáa²aa' jløø¹³naa' tsu 'wii'¹³ nigatyii'¹³mo Dios 'naa' 'e' cwolín²naa' ñu'fú².

Jløø¹³mo Jesús

21 La tsifu joon gajmaa¹ 'in' Esíritu Tyá² tya' Dios galijløø¹³mo Jesús. Joon gajin²in:

—Cwóo³oo 'maai'¹³ Ña'ñu'¹u'. 'Nu-u fii²¹² ni 'wó² joongi fu juncwii²¹. Cwóo³oo 'maai'¹³ tsu niga'máa²o'o jilaa²¹ júu³ tyi'i 'e' jo ñí² tsá² jmii¹-tsi coon¹³ 'in' tsá² 'øøi'²¹-tsi. Joon niga'ee¹²o'o tyani tsá² 'woi¹ 'in' líi¹ la líi¹ xuui²¹² 'in' jo mo gauntsáa¹. Tsu la joon Ña'ñu'¹u' nigali'iin²¹²mo'o.

22 Ñu'²oo nigacwo²o jna jilaa²¹. Ce jii¹³ jaain²¹ tsá² jo lí² licwii¹in Jóon¹ Dios jii¹³ 'ña'a' Dios Jmii²¹ cwii¹in 'ii'. La joongi jon ce jii¹³ jaain²¹ jo lí² licwii¹in Dios Jmii²¹ jii¹³ 'ña'a' Jóon¹on licwii¹in 'i' coon¹³ jileei²¹ 'in' 'iin'²¹²in 'in' Jóon¹-o 'e' licwii¹in 'ii'.

23 Joon gajøøi² Jesús tsá² tya'a. Joon jin²in gasii²¹i 'ido:

—Jløø¹³mo ce jileei²¹ 'in' jøø² jilaa²¹ coon¹³ unní¹i 'e' jøø² 'naa'. 24 Tsu 'ela' ja²mo fuu²¹²uu 'naa', líi¹ fúui¹ tsá² 'in' gacwo¹ júu³ tyá² calii coon¹³ jileei²¹ róøi¹³ nigali'iin²¹²in jøø² jilaa²¹ 'e' jøø² 'naa'

nano. Pe jo gangoo¹o. Nigali'in²¹²in núu²un ce jilaa²¹ 'e núu²uu' nano. Pe jo ganúu²un.

Lawa jaain²¹ tsá² Samaria

²⁵ Joon garoon¹ jaain²¹ tifo² tya' ley. Joon gasii¹²i Jesús. 'iin²¹²in jóø²do xiiala líi¹ Jesús. Joon gaunngii¹i:

—Tifo², ¿'ee 'ná¹ jmáa³aa itiin¹³na fu juncwii²¹ tyiia?

²⁶ Joon gañii¹ Jesús:

—¿'Ee to² tyu² ni ji² tya' ley? ¿Xiiala gafaa¹²a 'e ley do líi²u?

²⁷ Joon gañii¹i 'in tifo² tya' ley do:

—“Cwoli'née¹mo'o Ña'ñu¹u' Dios tyi'i la tóøi² alma tyi'i, joongi coon¹³ la tóøi² 'waa²¹ pí² tyi'i, joongi coon¹³ la tóøi² 'e 'i¹-o'o. Joongi cwoli'née¹mo'o tsagóo²'o lawa'a woo²o'o” —jin² tifo² tya' ley do.

²⁸ Joon gajin² Jesús:

—Tyú²-u nigafaa¹³a. Wana gajmaa¹³a jilaa²¹ 'elo tiin¹³mo'o.

²⁹ Pe 'in tifo² tya' ley do 'iin²¹²in untyú¹mo 'ña'a joon gajin²in gasii²¹i Jesús:

—¿'lin tsagóo³oo?

³⁰ Joon gajin² Jesús:

—Lawa jaain²¹ tsá² gajgáa¹i fu¹ tya'i fu Jerusalén 'e tsáa¹a fu Jericó. Joon gasain² 'uun²¹ 'ii. Joon ga'uun²¹o ce jilaa²¹a cagi siin¹³in. Joongi gajmee²¹i líli¹ coon²¹ xu^u jo gajnga²mo. ³¹ La coon²¹ jo ngaa²¹mo joon jaain²¹ untsá² gajgáa¹i 'e fu¹ do-o jon. Pe mo ganí² 'ido lí' ti' gangíi¹i. ³² La

joon jon jaain²¹gi tsá² levita gangíi¹i fu do. Joongi coon²¹ tsáa¹ joon gangíi¹i mo gani²i. ³³ Pe jaain²¹ tsá² coon²¹ fuu²¹ 'in seein²¹ Samaria 'in gangíi¹i fu do-o jon. Joon mo gani² 'ido joon fúu² galíi¹i. ³⁴ Joon gangatyéen¹in li ráain² 'in tsañuu¹ do. Joon gajmaa¹o mí¹ li sicwuu²¹ tya' 'ido. Gasuun²¹ aceite coon¹³ vino. Joon gapaa²¹a 'mi² li sicwuu²¹ tya' 'ido. Joon gatyée¹mo 'ido bu³ tya'a. Joon gangajée¹ 'ido coon²¹ li cwói¹ ján². Joon ga'aa¹i. ³⁵ Mo gajná² jmíi²¹² do itsei² 'in tsá² do joon gatyii²¹xu cuu² gacwo²o fii²¹² 'e 'ná¹ do. Joon gasíi²¹i 'ido: “Jóø² 'in tsañuu¹ no. Jóø²du' joon wana ga'ín¹gi i cuu² no icíi³oo tyi'i mi li gaa¹³na.”

³⁶ Joon gajin² Jesús gasíi²¹i 'in tifo³ tya' ley do:

—ǵ'lin líi²u jee²¹² 'in gaai²¹ do galíi¹i lawa jaain²¹ tsagoo¹o 'in tsañuu¹ 'in gajmeei²¹ 'uun²¹ do?
—jin² Jesús.

³⁷ Joon gajin² tifo² tya' ley do:

—'In tsá² coon²¹ fuu²¹ do 'in fúu² galíi¹i 'in tsá² sicwuu²¹ do.

Joon gajin² Jesús gasíi²¹i 'ido:

—Ngí², cwajmáa² ce tí² la joon.

Jesús tyín¹³in tya' Marta coon¹³ María

³⁸ Joon ngoo²¹² Jesús la fu¹ 'yúu²i. Joon gatyíi¹a coon²¹ fuu²¹. Joon do-o jaain²¹ tsami² sii²¹ Marta gatóø¹ø fu tya'a. ³⁹ Joon Marta do seein²¹ jaain²¹ ruu²¹i sii²¹ María. Joon 'ido-o gacwoo²¹ 'wii²¹² tíi² Jesús 'e 'iin²¹²in núu² jilaa²¹ 'e jin² Jesús. ⁴⁰ Pe Marta do líi¹ cwo²-tsi coon¹³ jilaa²¹ to² jmoo¹o. Joon gangatyéein¹³ li tyín¹ Jesús joon gasíi²¹i:

—Ña'ñu¹u', çti jo cu²xu-'o'o coonti 'in ruu²¹na no coonti tuui¹ jna 'ñii'a coon¹³ jilaa²¹ to² jmóo³oo? Sii¹³i cwouncoon¹³xu jna.

⁴¹ Joon gañii¹ Jesús:

—Marta, ç'ee li' cu²-'o'o coon¹³ jilaa²¹ to² 'e jmoo²o? ⁴² Pe coon²¹ 'e sá² 'e tyiin²gi. María lo nigatyii¹³o coon²¹ 'e tyú²gi. Joon ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in cwooi²¹ tyí² tya'a.

11

E'²e Jesús tsá² tya'a xiiala faa²¹ tsá² júu³ tyú²

¹ Cafu mo gali² gafaa²¹ Jesús júu³ tyú² joon mo ngayuu¹³ gafaa²¹a joon jaain²¹ jee²¹² tsá² tya'a gasii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u', 'e²'e jna'a xiiala faa¹³a'a júu³ tyú² la ga'e² Wó³ tsá² tya'a.

² Joon gajin² Jesús:

—Mi fó²oo' júu³ tyú² tyii' fá²aa' la lo:

Ña'ñu¹u' tyín¹u'un ñu'fú² tyi'i.

Jiin¹³ 'nu-u 'in tyú¹ la jee²¹² jileei²¹ 'in seein²¹.

Tyuu²¹ to² jna'a.

Fu ñu'fú² jilaa²¹ ili² jiin¹³ la 'iin²¹²u'un.

Jmáa² jon ni cwoo¹³ juncwii²¹.

³ Cwo³o jna'a 'e liin¹ 'e tyée³e'e jmi²¹² no.

⁴ Joon 'ín¹u'un tsaa² tyii'i tsu la joon jon jna'a 'ín²moo'o tsaa² tya' jileei²¹ 'in gajmaa¹a 'e gó² tyii'i.

Un'øø¹u'u jna'a 'e jo 'naa¹³a'a tsaa².

⁵ Gajin²in jon Jesús gasii²¹i 'ido:

—Jmoo¹³du' cwáain¹ lawa jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'in 'aa¹i jaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³. Joon la

'woo¹ tyíia² núu¹ ngóo¹-o fu tya' 'ido. Joon gasii²¹i 'ido: "Jmáa² fee¹-o'o, tyí³ta'a 'ni¹ 'iñi¹ 'ná³aa. ⁶ Tsu jaain²¹ tsá² seen²¹na tyú² coon¹³ sá² coon²¹ li jaa¹²i. Joon gacwaa¹²i fu tyiia joon jo 'ee 'óo³oo coonti wa'a 'e cwo³oo." ⁷ Joon 'in dogi gajin²in ca ti tsi inu li raain²¹: "Jo untyí²u jna tsu sijnii¹ 'nú³uu. Joongi yuu²¹ tyiia tee¹³mo coon¹³ jna cwuu²¹mo ni coo'mó². Jo lí² raan²¹na wa'a 'e lí² cwo³oo 'nu coonti." ⁸ 'E la ja²mo fo³oo —jin² Jesús— fiin¹³ jo roon¹on 'e cwo²o 'ido tsu 'wii¹³ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³on do ilí² roon¹on cwo²xu 'ido la coon²¹ 'e jo untyí²gi 'ido 'ii. Joon cwo¹o jiiin¹³ 'e 'ná¹xu. ⁹ 'E la joon fuu²¹²uu 'naa', mí²ii' tyani Dios tsu joon cwo²o 'naa'. 'Nee¹³naa' tsu joon tyee²¹moo'. Pó²oo' 'ooca'nú¹ tsu joon inaa²¹o. ¹⁰ Tsu jilee²¹ 'in mí¹ 'ii²¹mo. Joongi jilee²¹ 'in 'noo² tyiia¹³o. Joongi jilee²¹ 'in pó² 'ooca'nú¹ naa²¹o tya' 'i.

¹¹ 'Jmoo² joon² jaain²¹ 'naa' líi¹naa' tsacóo¹³i, ¿ti cwó²oo' yuu²¹ tyii' coon²¹ cuun²¹² wa mo gamii¹i 'iñi¹? ¿Ti cwo¹³naa' jaain²¹ mii²¹ wa mo móo¹i joo²¹ taai² jmii²¹, ¹² owa cwo¹³naa' 'ee jaain²¹ ticún³ wa mo gamii¹i coon²¹ mootú²? ¹³ Pe wana 'naa', 'in jo tyú¹naa' cwó²oo' yuu² tyii' 'e tyú² xiiati líi¹gi icwo²o Ña'ñu¹u tyiin¹ ñu'fú² 'in Espíritu Tyú² tya'a tya' jilee²¹ 'in mí¹.

Cwo² tsá² tsaa² Jesús 'e coon¹³ 'ii²¹ tya' 'in 'líi¹³ jmoo¹o

¹⁴ Seein²¹ jaain²¹ tsá² 'in ga'í² 'in 'líi¹³ alma tya'a. Joon jo cwo¹ faa²¹ 'ido. Mo gatyii¹ Jesús

'in 'l̥ii'¹³ 'yuui alma tya'a galí²-i faa'²¹o. Joon l̥ii'¹ ganga'goo²¹-tsi tsá² 'elo. ¹⁵ Pe 'in l̥ii'¹³ gi gajin'²in:

—'In tsañ^{uu}¹ lo 'wooi¹ 'in 'l̥ii'¹³ coon'¹³ 'ii'²¹ tya' Beelzebú 'in ty^u² to² 'ii.

¹⁶ 'In xeei'²¹ gi gali'iin'²¹²in coon'²¹du cwáain¹ xi-iala l̥ii'¹ Jesús joon gamii'¹; coon'²¹ milagro. ¹⁷ Pe ñii'¹ Jesús 'ee 'i'¹-tsi 'in tsá² do. Joon gajii'²¹; 'ii:

—Lawa coon'²¹ fuu²¹ 'e tún² 'ii'¹³ l̥ii'² joon t̥ii'¹; jee²¹² yaa-i. 'E fuu²¹ do jo taa'²¹a. Joon wana t̥ii'¹ tsá² la 'oo'²¹ ruu'²¹; tsi in^{uu} jo taa'²¹a. ¹⁸ ¿Xiiala ilí² ty^u² Satanás to² wa'a téen¹in jiiin'¹³ la 'ña'a? Pe 'naa' fó²oo' 'e 'wóo³na 'in 'l̥ii'¹³ coon'¹³ 'ii'²¹ tya' Beelzebú. ¹⁹ Wana jmáa³aa la joon, ¿'iin coon'²¹ cwo¹ 'ii'²¹ tsagoo²oo' wa'a 'wooi¹ 'ido 'in 'l̥ii'¹³ taai² alma tya' tsá²? Coon'¹³ to² 'e jmoo¹ 'ii-o cwoliñi'¹ tsá² 'e li' cii'¹² fó²oo'. ²⁰ Coon'¹³ 'ii'²¹ tya' Dios 'wóo³na espíritu gó²—jin'² Jesús—, joon coon'¹³ 'e joon 'øøi'²¹-tsi tsá² 'e nigacwa¹ 'ii'²¹ tya' Dios jee²¹² 'naa'.

²¹ 'Lawa jaain²¹ tsañ^{uu}¹ pí²-tsi joongi 'oo¹o ñi'³ wa'a un'øøi'¹ 'ña'a joon jóø²o tya'a. Jilaa'²¹ 'e si'móo¹ tya'a jo lí² coon'¹ tsá² coonti. ²² Pe wana tyíia¹ jaain²¹ 'in pí² gi-tsi lagi 'ii joon lii'¹; 'ii. Joon 'woo²¹-o jilaa'²¹ ñi'³ tya'a 'e gajmaa¹ 'e jo cu²-tsi. Joon gajmaa¹ mai'²xu ce jilaa'²¹ 'e ga'wo'²o tya' 'ido.

²³ 'Jileei'²¹ 'in jo faa'²¹ tyú² tyiia 'laa'²¹a faa'²¹a tyiia. Joongi jileei'²¹ 'in jo jéei'¹ tsá² 'e uncaain²¹ coon'¹³ jna jmaa¹a 'e 'eei'¹ tsá² jna.

'Ee'¹³ Jesús tsá² xiiala l̥ii'² espíritu gó²

²⁴ Faa'²¹ gi Jesús jin'²in:

—Mo cwo^í_h¹ espíritu gó² tya' tsá² ngi¹o la caain²¹ cwoo¹³ tyuuⁿ²¹ 'noo²¹o li ján². Joon mo jo tyii¹a joon 'i¹-tsi: “Nii¹³moo fu tyiia li gajúu³uu.” ²⁵ Mo gatyee¹²i joon ní²in 'in tsañuu¹ do lawa coon²¹ 'nú¹ 'e líi² joongi sii¹i tyú². ²⁶ Joon tsa²¹o tsate²e dyái¹gi espíritu 'in 'líi³gi. Joon jilee²¹mo itsataa²i tya' 'in tsañuu¹ do. Joon líi¹ galigoo²¹gi seein²¹ 'in tsañuu¹ nano lagi mo jéi¹.

'E jløø³mo la jai²

²⁷ La 'h²¹² siin¹² Jesús faa²¹a 'elo jaain²¹ tsam^í2 jee²¹² 'in tsá² do ga'oo¹o jin²in:

—iLíi¹ tyú¹-i 'in ningatyéein¹ 'n_u joongi 'in gacwo¹ t_{uu}²¹ cu²¹u!

²⁸ Jesús-gi gajin²in:

—iPe líi¹gi tyú¹ 'in ganúu² joongi n_{uu}¹³o júu³ tya' Dios!

Tsá² gó² m_h¹i coon²¹ milagro

²⁹ La 'h²¹² joon líi¹ ngafúui¹ tsá² la cu² li' li siin¹² Jesús joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a sii²¹i 'ido:

—Tsá² gó² 'in seein²¹ nano m_h¹i coon²¹ li² milagro. Pe jiiⁿ¹³ coon²¹ li² ilisá² tya' 'in tsá² no jiiⁿ¹³ la li² gacwoo¹ jaain²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali^h sii²¹ Jonás. ³⁰ Lawa Jonás, 'ii jaain²¹ lawa coon²¹ li² 'e gali² tya' tsá² seein²¹ Nínive. La joongi jna 'in Ruu²¹na Tsá², jna-a lawa coon²¹ li² tya' tsá² seein²¹ nano. ³¹ Mi 'ín² fu juncwii² ilí² 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ nano jaain²¹ 'in tyu² to² coon²¹ fuu²¹ náa¹ li' cwoo²¹ tooin²¹² li' yuui² ñi¹ niroon²¹ nijmáa¹a 'ii²¹ tya'a tsu 'ii gajó² li wiing¹ ni cwoo¹³ fu juncwii²¹ 'e janúu²du jilaa²¹ 'e jm_h¹-tsi Salomón. Joon 'elo

seen²¹ mo jaain²¹ 'in feei¹ gi lagi Salomón. 32 Jileei²¹ tsá² seein²¹ fuu²¹ Nínive do mi 'iin² fu juncwii²¹ niroon²¹ mi jmáa¹ Dios 'ii²¹ tya' tsá² seein²¹ nano. Joon icwoo¹ tsaa² tya'a. Tsa tsá² seein²¹ Nínive do gaunsi²¹ mo 'e 'i¹-tsi mo ga'íi² Jonás do júu³ tyú² tya' Dios. Joon nano lo-o seein²¹ jaain²¹ 'in tyú¹ gi lagi Jonás.

Jí² coo²¹ tya' tsá²

33 'Ce jiiin¹³ jaain²¹ jo 'in dyi¹² coon²¹ jí² joon sii²¹ coon²¹ li 'uuiin²¹ jon'gi nã' coon²¹ cwóo¹. Sii²¹ tsá² coon²¹ yu'-u joon jnéei² tya' tsá² 'in taai². 34 Unni² tsá² 'e lí lawa coon²¹ jí² coo²¹ tya' tsá² wana tyú² unni² tsá² la joon jon røøi³ coon¹³ 'e tyú² la tóøi². Joon ngii¹ li jná². Pe wana gó² unni² tsá² la joon jon gó² la tóøi². Ngii¹o li nuu²¹. 35 Tíi² mo'o ñi²¹ 'e tyú² 'e jo ngi²¹ li nuu²¹. 36 Wana røø²¹u coon¹³ 'e jí² do jiiin¹³ capi¹² jo 'ii²¹ gi nuu²¹ la joon jon nijøø²o' coon²¹ tyaa² lawa mo coo²¹ jí² jnéei² tyi'i.

Jíi² mo Jesús tsá² fariseo

37 Mo gatséi¹ gafaa²¹ Jesús 'elo jaain²¹ tsá² fariseo gatøø¹o Jesús fu tya'a 'e dø¹²ø. Ga'í² Jesús joon gacwoo²¹ ti' mesa. 38 Ganga'goo²¹-tsi tsá² fariseo do mo gani²i 'e jo gauntiin¹²in Jesús 'e run²un cwoo²¹ jiiin¹³ la tisi¹² la nã'gi dø¹²ø. 39 Pe joon gajin² Jesús:

—'Naa', tsá² fariseo, ruun¹³naa' jiiin¹³ li' caluu coon²¹ vaso coon¹³ wúun¹ pe 'naa'gii' li' tsi sirøø²¹moo' coon¹³ jilaa²¹ 'e niga'uun²¹²uun' joongi coon¹³ jilaa²¹ 'e nigatyáa²aa' coon¹³ 'e gó². 40 ¿Tsá² bón¹ 'naa'! ¿Ti jo ñi²¹ii' 'in gajmaa¹ li'

caluu 'ii-gi jon gajmaa¹ li' tsi? ⁴¹ La joon cwoo²¹ xuu' tsá² tañí² 'e dø²ø 'uunñi² tyii' la joon jilaa²¹ a nili² tyá² tyii'.

⁴² 'Fúu² 'naa' tsá² fariseo, cwo²'naa' Dios diesmo tya' jilaa²¹ 'oosee²¹² coon¹³ jilaa²¹ 'oo² ruda coon¹³ jilaa²¹ nii²gi 'oonuu²¹, pe coonti jo unjí² 'naa' 'e jmaa^{2aa} 'e tyú² tya' tsá² jon'gi 'iin²¹²naa' Dios. 'Elo-ogi 'ná¹ jmaa^{2aa} la jéei¹gi. Pe la joon jon jo 'iin²-'oo' 'e jmaa^{2aa} 'e xiia²¹gi do.

⁴³ 'iFúu² 'naa' tsá² fariseo, 'iin²¹²naa' ní²ii' li tíi² cwa² 'in tyín²mo inuu cwo¹ tyii' sii²¹ sinagogas! Joongi 'iin²¹²naa' 'e li'gøø²mo tsá² 'naa' mo ngí²ii' jee²¹² 'nú¹.

⁴⁴ 'iFúu² 'naa' tifo² tya' ley coon¹³ 'naa' tsá² fariseo! Li' cii¹²i jmoo^{2oo} 'e 'é²ee' tsá² no. Líi¹naa' la li 'e 'aan¹ roon¹ jo jnéé³in do-o. Jilee²¹mo tsá² ngí¹mo li ni do-o mo jo lí²i.

⁴⁵ Joon gañii¹i jaain²¹ tifo² tya' ley jin²in:

—Tifo², jilaa²¹ 'e fó²o no lawa'a 'e fu²u jna'oo'o.

⁴⁶ Joon gajin² Jesús:

—iFúu² 'naa' jon tifo² tya' ley! Coon¹³ tíisi² tyii' cwó^{2oo} tsá² coon²¹ laa²¹² 'e jo roon²¹ jiiin¹³ jaain²¹. Joon jogi 'iin²¹²naa' uncóon¹³oon' jiiin¹³xu.

⁴⁷ 'iFúu² 'naa', jmoo²¹oon' ni'aa¹ tya' tsá² 'in nigacwo² júu³ tyú² calií 'in nigangaai¹² 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyii' calií! ⁴⁸ La no-o 'øøi²¹-tsi 'e røø²¹ síi¹³naa' coon¹³ 'e gajmaa¹ 'líi²¹² tsacøøi¹³ tyii'. 'Ii-o nigajngaa¹²i joon 'naa'gíi' jmoo²¹oo' ni'aa¹ tya'o.

⁴⁹ Joon ñi² Dios mo nigajin²in: “Síi³na tsá² cwo² júu³ tyú² tyiia coon¹³ 'in líi¹³gi tsá² tya'a joon 'in

líi¹³ ijnga² mo 'in líi¹³ gi 'óø¹ mo." ⁵⁰ 'Wii¹³ joon tsá² seein²¹ nano nityii²¹ o cwáain¹ tya' tsá² 'in nigacwó² júu³ tyú² tya' Dios 'in nigajúin¹ ca mo nigaroon¹ cwoo¹³ juncwii²¹. ⁵¹ Ityi² jmi¹ 'øøi² ca Abel joongi ca tí² Zacarías 'in nigajngaa¹³ i 'oo² cwo¹ do. 'Wii¹³ joon fo³ oo icon¹ Dios cwáain¹ tya' 'in nigajúin¹ la joon 'in seein² nano icon¹ cwáain¹ tya'a.

⁵² 'iFúu² 'naa' tifo² tya' ley! Tsu ñi² 'naa' xiiala li cwii¹ in tsá² Dios pe yaaigii¹ jo mo jmaa² aa' jogi cwó² oo' 'e licwii¹ in 'in xeei²¹ Dios.

⁵³ Mo gasii²¹ Jesús 'ii' elo 'in tifo² tya' ley do coon¹³ tsá² fariseo líi¹ gati² 'nii²¹ tsi 'ido tya'a. Joon ga'láa² 'wii²¹² gauntyi² coon¹³ júu³ 'láai² líi¹. ⁵⁴ Coon²¹ cwáain¹ wa'a isá² coon²¹ júu³ 'e xiiala i'nii¹ ni do.

12

'E² e Jesús tsá² 'e jo jmoo¹ o la jmoo¹ o tsá² tajuui²¹

¹ La jee²¹² joon galicaain²¹ tsá² fúui¹ líi¹ ca 'øøi²¹ tsaruu²¹ i la jaain²¹ la jaain²¹. Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² sii²¹ i tsá² tya'a:

—Lii³ jmaa² aa' coon²¹ tún² 'e 'i¹ tsi tsá² fariseo no. Jmoo¹ o lawa 'in tyú¹ mo 'ii. ² Tsu jiin¹³ coon²¹ júu³ 'uui²¹ 'e sá² wa'a jo liñi¹ tsa². Jon'gi jiin¹³ coon²¹ 'e si'mó¹ wa'a jo li sá² júu³. ³ Joongi la joon jon wa'a 'e nifaa²¹ tsá² linuu²¹ inuu joon lijmi²¹². Joongi jilaa²¹ 'e sii¹ tsá² 'uui²¹ 'e jni¹ 'nú¹ inúu² cayu¹ 'nú¹.

'In jo cwooi¹ 'gøøi²¹ tsá²

⁴ Faa²¹ gi Jesús:

—La lo-o fuu²¹²uu 'naa' 'wii'¹³ tyú²-u seen²¹na coon¹³ 'naa'. Jo foo¹³naa' 'in jngaai'¹³ tsá² pe mi yuu¹³ joon jo 'e sá²gi jmaá¹a. ⁵ Fuu²¹²oo 'naa' 'in cwooi¹ jmaa²aa' 'gøø'²¹naa'. Jmaa²oo' 'gøø'²¹naa' 'in mi yuu¹³ jngai'² tsá² tyú²o jon to² 'e tsalín² li 'lii'³. Jmaa²oo' 'gøø'²¹naa' 'ii.

⁶ '¿Ti jo 'nii¹ tsá² 'ñeei² tón¹ coon¹³ jee²¹² tún² wi³? Pe Dios-gi jo 'ín²-tsi ce jii¹³ jaain²¹ tón¹ do. ⁷ Ca jilaa²¹ jñú² tsi³ mooty²ii' nigaun²¹ Dios la ca mi³ la ca mi³-i. Jo jmaa²aa' 'goo'²¹ tsu tyín¹gi 'naa'a lagi tón¹ fúui¹gi.

'Ná¹-a røøi¹ tsá² 'e cwii¹in Jesucristo tyani tsá²

Faa²¹gi Jesús:

⁸ —'E fuu²¹²uu 'naa', jileei²¹ 'in jin²in 'iin jna tyani tsá², jna-a jon, 'in Ruu²¹na Tsá², ifo³oo jon 'e cwii¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios Jmii²¹. ⁹ Pe jileei²¹ 'in jo røøi²¹ cwii¹in jna tyani tsá² la joon jon jna jo røø¹na 'ii tyani ángeles tya' Dios.

¹⁰ 'Doñi'iin 'in gafaa²¹a 'laa²¹ tyiia 'e Ruu²¹na Tsá², lí²-i 'ín²mo tsaa² do tya'a pe jileei²¹ 'in faa²¹ júu³ 'laa²¹ tya' 'in Espíritu Tyú² tya' Dios jo lí² 'ín²gi 'e tsaa² do tya'a.

¹¹ 'Mi tsajéi¹³ tsá² 'naa' inuu cwo¹ si tyani 'in jmoo¹ 'ii²¹ 'ee si tyani tsaa²to² 'ee jo cuu¹³-oo' xiiala ifó²oo' si xiiala ingí²ii' 'ee. ¹² Mi tí² 'ii²¹ joon i'ee²¹² 'in Espíritu Tyú² tya' Dios 'naa' xiiala 'ná² fó²oo'.

Fo' 'í¹ mo sá² cuu²

¹³ Jaain²¹ jee²¹² tsá² do gasii²¹i Jesús:

—Tifo², sii¹³ ruu²¹na cwocwoo¹-o jiin¹³ tyíia³ 'e gatíi²na.

14 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Tsañuu¹, ¿iin gajin² 'e líi¹na tsaa'to² si 'in jmoo¹ jmai'xu jee²¹² 'naa' 'ee?

15 Gajin²o jon:

—Tyaan²duu' cwáain¹ joongi un'øøi¹³ yaanaa' wana caníi² 'iin²¹²naa' cuu² tsu fu juncwii²¹ tya' tsá² jon' wa'a jilaa²¹ 'e 'oo¹ tsá².

16 Joon gasii²¹i 'e cwáain¹ lo:

—Galiseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu². Joon cwoo¹³ 'wó² tya'a líi¹ 'láai² garoo²¹ 'e gajñii²¹ do. 17 Joon 'in tsá² sá² cuu² do ga'i¹-tsi: “¿'Ee ijmaa³aa coon¹³ jilaa²¹ 'e garoo²¹ tyiia lo? Jo 'óo³gii xiiia' li to³oo.”

18 Joon ga'i¹-tsi jin²in: “Liñi³oo xiiiala ijmaa³aa. Cii¹³moo jilaa²¹ 'ná³uu lo. Joon ijmaa¹³aa 'e fee¹gi. Joon do-o i'máa³aa jilaa²¹ 'e roo²¹ tyiia coon¹³ jilaa²¹ 'e 'óo³oo. 19 Joon ifuu²¹²uu 'ñii'a: Alma tyiia, cwo'i²i 'woo²¹o tsu 'láa²mo 'e nisi'mo²o. Taa²¹o tya' 'láa²mo jiin²¹. 'iin²¹in, tyee²¹. Unjløøi¹³ 'wo'o.”

20 Pe Dios gasii²¹ 'ii: “Tsañuu¹, 'in jo 'øøi²¹-tsi 'nu. Nano-o ijuun²¹mo'o. Joon jilaa²¹ 'e 'oo²o'o, ¿iin lí² tya'?” 21 La joon tsangii¹ 'in tsá² 'in 'iin²¹² 'e sá² tya' 'ña'a 'láai¹ líli¹ pe joon tañii²mo tyani Dios 'i —jin² Jesús.

Un'øø²mo Dios jóon¹on

22 Mo ngayuui¹³ joon²¹ gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

—'E joon fuu²¹²uu 'naa'. Jo cuu¹³-'oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e cøø²øø' taa²¹²naa' fu juncwii²¹ jon'gi coon¹³ siin²in' 'e cii²ii'. 23 Fu juncwii²¹ tya' tsá² 'e

tyiin²gi lagi 'e dø¹² tsá². Joongi 'e cuerpo tya' tsá² tyiin²gi lagi siin³ tsá² 'e tyi'²i. ²⁴Tyaan²duu' cwáain¹ lawa jaain²¹ tyalaa²¹ jo jñii¹i jon'gi roo¹ tya'a jon'gi 'oo¹ li' má¹ jon'gi tyuu²¹ sá² li to²o. Pe Dios cwoo¹ 'e gø¹²∅. Joon 'naa', tyiin²gi 'naa' lagi ton¹. ²⁵¿'In jee²¹² 'naa' 'e 'áai¹gi cu²-tsi gajmeei¹ 'ña'a coon²¹ ñii²gi coon¹³ 'e cu²-tsi do? ²⁶Wa jo lí² jmaa²aa' ce jün¹³ 'e xugi coon¹³ 'e cu²-'oo', ¿'ee li' cu²-'oo' coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹gi? ²⁷Tyaan²duu' cwáain¹ xiiala cwáain¹ lí³ 'e jo 'ee to¹ jmoo¹o. 'E la ja²mo fuu²¹²uu 'naa', ca 'lii²¹² røø¹³ Salomón jo galisá² siin³ 'e 'ya²gi tya'a lagi 'e lí³ do. ²⁸Wana ijmá¹ Dios 'e 'ya²gi 'oonuu²¹ 'e sá² nano jee²¹² tyiia²¹ joongi mi jná² tsa'oo²¹ ijún² coon¹³ jí² 'e ja²mo ityi² Dios 'naa' 'mi². ¡Tsá² 'in jo tsáai¹-tsi 'naa'! ²⁹Jo ngí²ñi' 'e cu²-'oo' 'e nó²oo' 'e cøø²øø' joongi 'e 'ú²uu'. ³⁰Tsu tsá² 'in jo tsáai¹-tsi Dios 'in seein²¹ fu juncwii²¹ ngi¹o 'noo²¹o jilaa²¹ 'elo, pe 'naa' seen²¹mo jaain²¹ Ñú²uu' 'in ñi¹ jilaa²¹ 'e 'ná²gi tyii'. ³¹'Áai¹gi tyú² wa'a 'e cwooi¹³naa' yaanaa' 'e tyu² Dios to² 'naa' joon i'ii¹³mo jilaa²¹ 'elo.

Jilaa²¹ 'e tyú² fu ñu'fú²

³²Faa²¹gi Jesús:

—Tsá² tyiia, jo jmoo²giñi' 'goo²¹-'oo'. Tsu xuu 'naa' pe Ñú²uu' 'áa¹mo 'yáai²-tsi cwo¹o 'naa' to² 'e 'oo¹o. ³³'Ñii²ñi' jilaa²¹ 'e sá² tyii' joon cwó²oo' 'in sityéin¹ jmñi²¹². Jmaa²aa' la joon coon²¹ tuloo²¹ tyii' 'e jo litsáai¹ joon 'áai¹gi ilisá² tyii' fu ñu'fú² 'e jo tya¹. Jileei²¹ 'uun²¹ jo lí² tsataai² do jon'gi joo¹³ fu² lí²

ngíi¹. ³⁴ Xiia li 'óo²oo' jilaa²¹ 'e 'yaai²¹-oo' do-o jon i¹-oo'.

'Ná²-a náa¹ tyú² tya' tsá²

³⁵ Faa²¹gi Jesús:

—'Ná²-a tyá²aa' tyú² tyii'. 'Ná²-a téen³naa' coon¹³ jí² 'e coo²¹. ³⁶ Jmáa²aa' lawa tsaleei¹³ 'in sijéen¹³in fii²¹²i. Mi cwaa¹i fii²¹²i li cui² cwoo²¹ tsá² joon pó² 'ooca'nú¹ do tsifu lí² no²'o 'ooca'nú¹. ³⁷ 'Áa²mo tyú² 'ii²¹-tsi 'in tsa'leei¹³ do 'in jo cwuu²¹i mi cwai² fii²¹²i. Tsu júu³ ja²mo fuu²¹²uu 'naa', 'in fii²¹²i do ityá² tyú² siin³ 'ido joongi iunjí²mo 'ido. Joon ityú² to² cwá¹ tsá² li si² mesa 'e dø²ø. Joon cwaa²¹o dø²ø. ³⁸ Fiin¹³ la 'woo²¹ tyiaa² núu¹ cwaa²¹i si la ngóo¹ ca jná² 'ee tyú² 'ii²¹-tsi tsa'leei¹³ wana 'in jnaa¹-tsi mi tyee¹³i fii²¹²i do. ³⁹ Joon cwoliñi²'i 'elo, wana jaain²¹ tsá² fii²¹² 'nú¹ ini¹ 'ee 'ii²¹ cwée¹i 'uun²¹ nijmaa¹o li²o. Joon jo ná¹ 'núu¹u 'e jmá² 'ido 'uun²¹. ⁴⁰ La joon jon 'naa' cwotyá²aa' tyú² tyii' tsu coon²¹ wa jo i¹-oo' ijó¹ 'in Ruu²¹i Tsá² —jin² Jesús.

Lawa tsa'leei¹³ 'in tyúi¹ coon¹³ 'in jo tyúi¹

⁴¹ Joon gaunngii¹i Tú³ sii²¹i Jesús:

—Ña'ñu¹u, ζti gafaa¹³a 'e cwáain¹ lo jiin¹³ tyi-jna'a owa'a tya' ce jileei²¹ tsá² 'ee?

⁴² Jin² Jesús:

—ζ'in tsa'leei¹³ 'in tyúi¹ joongi 'in 'øøi²¹-tsi mo tyú² fii²¹²i to² 'e tyaa¹ cwoo²¹ jileei²¹ tsá² taai² inuu 'e cwoo¹ 'e dø²ø mi tí² 'ii²¹? ⁴³ 'Áa¹mo tyúi¹ 'in tsa'leei¹³ mi tyeei¹² fii²¹²i tyee¹³mo 'ido jmaa¹a la to² nigatyú²u. ⁴⁴ 'E la ja²mo fo³oo, 'in fii²¹²

do nityaa¹o cwoo²¹ 'ido jilaa²¹ 'e 'oo¹o 'e tyu²
 'ido to². ⁴⁵ Pe wana 'in tsa'leei¹³ do 'i¹-tsi 'e
 li'ii²¹²mogi fii²¹²i do tyee¹²i joon 'láa² 'wii²¹² jí²in
 'in tsa'leei¹³ catyaa²¹ do. Joongi 'láa² 'wii²¹² gø²ø
 joongi 'uun²¹o. Joon li'iin²mo. ⁴⁶ Joon 'in fii²¹² do
 ijó¹ coon²¹ jmi²¹² 'e jo sijée¹³in tsa'leei¹³ tya'a do.
 Jon'gi ñi¹ 'ee 'ii²¹. Joon líi¹ i'e²e 'ido wúu¹. Joon
 idye²mo 'ido fu li 'ii²¹ coon¹³ jileei²¹ 'in jo nuu¹²u.
⁴⁷ 'jileei²¹ tsa'leei¹³ 'in ñii¹o jilaa²¹ 'e 'iin²¹²in
 fii²¹²i pe jo tyaa¹ tyú² jon'gi unjí²i i'e²o wúu¹ joongi
 ijmee¹³mo líli¹. ⁴⁸ Pe jileei²¹ tsa'leei¹³ 'in jo ñii¹
 pe jmoo¹-o jiin¹³ 'e tíi²i xugi wúu¹ iní² 'ii. 'In
 nigacwo²o Dios 'láai²gi imí¹ jon Dios 'láai²gi. Joon
 'in jo cu²-tsi coon¹³ líli¹ imí¹ 'ido 'láai¹gi.

Gajó¹ Jesús wa'a jmáa¹a tún² 'ii¹³ tsá²

⁴⁹ Joon faa²¹gi Jesús:

—Gagoo²¹² jna ga'uu²na jí² ni cwoo¹³ fu
 juncwii²¹. Joon tsei² nisijaan¹oo wa'a icoo²¹.
⁵⁰ Ná²-a tsangíi¹na coon²¹ 'e la jai². Joon lí² móo³oo
 wúu¹ ca gatséi². ⁵¹ ¿Tí líi²naa' 'e gagoo²¹²oo 'e sín¹
 tsá² røø² coon¹³ tsaruu²¹i nicwoo¹³ fu juncwii²¹?
 Fo³oo 'e jo la joon. Jiin¹³ gagoo²¹²oo wa'a jmáa³aa
 'ii¹³ tya' tsá². ⁵² Tsu nano la ngóo¹ 'naai¹³ 'in tsá²
 coon²¹ inuu ilíin² tún² 'ii¹³. Wana néei¹ 'ñéei² tsá²
 tsi coon²¹ inuu gaai²¹ ili'ee²¹i 'in gái¹ do, joon
 'in gái¹ do ili'ee²¹i 'in gaai²¹ do. ⁵³ 'In jmii²¹ do
 niseein²¹ gó² coon¹³ jóon¹on. La joon gó² seein²¹
 jóon¹on coon¹³ jmii²¹. Joon sáa³gi seein²¹ gó²
 coon¹³ jamíi¹. Jamíi¹ la joon jon seein²¹ gó²
 coon¹³ sáa³a. Joon 'yiaaunsáa³a niseein²¹ gó²

coon¹³ tsaunloo²¹ tya'a. Joon tsaunloo²¹ tya'gi niseein²¹ gó² coon¹³ 'yiiiaunsáa³a.

Tí²mo tsá² coon²¹ cwáain¹ xiiala ngóo¹ tiempo

⁵⁴ Gasí²¹i jon Jesús tsá²:

—Mo moo^{2oo} róon² jní¹ lí' li yuuin¹² ñi¹ joon jin² tsá² ijó¹ jmí¹. Joon 'e la joon lí². ⁵⁵ Joon mo 'íi¹ tyí² lí' tooin²¹² lí yuuin¹³ ñi¹ joon jin² tsá² ilityí² 'yii²¹ no. Joon 'e la joon lí². ⁵⁶ 'Naa', jlí¹naa' tsá² 'in jo untiin¹³ 'e 'é²ee' tsá²! Tyú²-u nii² 'naa' xiiala lí² juncwii²¹ joongi cwoo¹³ fu juncwii²¹. ¿Xiiala jo ñí²i' 'ee jii²¹ taan²¹²naa'?

Cwoján² mii¹³ 'e seen²¹un coon¹³ tsá² 'in 'eei¹ 'n_u

⁵⁷ Faa²¹gi Jesús:

—¿'Ee lí' jo jmaa^{2aa} 'ii²¹ la 'oo²¹ yaanaa' coon¹³ coon²¹ 'ii²¹ 'e tyú²? ⁵⁸ Wana 'in jmoo^{1o} tsaa² tyi'i joon cwóo^{2'o} coon¹³on tyani tsaa'to² pe 'n_u-u jmaa^{2'a} coon²¹ tún² coon¹³on la 'íi²¹² cwolíin²naa' tya'i fu. Joon jo tsajéi¹ 'n_u tyani 'in jmoo^{1o} 'ii²¹. Tsu 'in jmoo^{1o} 'ii²¹ dogi nijaan²¹in 'n_u miyóo¹³. ⁵⁹ Joon miyóo¹³ dogi tsajéi¹ 'n_u 'n_uñí³. 'E la ja²mo fo^{3oo} jo júu¹³u do ca gatyí²i 'e róø^{2u} tya'a joon gatsee²¹ coonti.

13

'E tyiin²gi 'e unsíi² tsá² 'e 'i¹-tsi

¹ Jee²¹² jmí²¹² joon gatyalíin² tsá² síi²¹i Jesús xiiala gajngaa¹²i Pilato tsá² seein²¹ Galilea. Joongi xiiala gacaai²¹ Pilato jmí¹ 'óø²i 'in tsá² do jmí¹ joo²¹ núu³ 'e gajngaa¹³i 'in tsá² do tya' 'e un'goo²¹ Dios. ² Joon gajin² Jesús:

—¿Tí 'í¹-'oo' 'e jilaa²¹ 'elo nigangíi¹ 'in tsá² seein²¹ Galilea do tsu 'áai¹gí røøi²¹ tsaa² lagi 'in tsá² ca tyaai²¹ do 'in seein²¹ Galilea? ³ Pe jna fo³oo jon' la joon. Joon wana 'naa' jo unsi²naa' 'e 'í¹-'oo' la joon jon ijuun²¹mo 'naa'. ⁴ ¿Tí líi²naa' 'e 'áai¹gí røøi²¹ tsaa² 'in dyajñéi² tsá² gajúin¹ do mo gacii²¹ 'e po² ñí¹³ tya' Siloé? ¿Tí 'áai¹gí røøi²¹ tsaa² 'ido lagi jilei²¹ 'in néei¹ Jerusalén? ⁵ Pe jna fo³oo jon' la joon. Joon la joon wana 'naa' jo unsi²naa' 'e 'í¹-'oo' la joon jon i'ín²mo 'naa'.

Júu³ tya' 'mocwarí³ 'e jo 'oofuu²¹ tsí³

⁶ Joon gajin² Jesús 'e cwáain¹ lo tya' 'in tsá² do:

—Jaain²¹ tsañuu¹ ni'oo¹o 'mocwarí³ sijná² cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon ngajóø²ø wana tsí³ cwarí³. Pe jo 'ee gatsaa²¹a ce jiin¹³ coon²¹. ⁷ Joon gasii²¹i 'in tsá² jóø² cwoo¹³ 'wó² tya'a do: “Jóø²du', ningóo¹ 'ni¹ jiin²¹ góo³oo ga'naa¹³aa cwarí³ 'e² 'mó² lo pe jo mo gatsaa³aa. Тыuu¹³ coonti 'e 'mó² no tsu lí' ti' jmoo¹gí jín¹ cwoo¹³ 'wó².” ⁸ Pe 'in tsá² jóø² cwoo¹³ 'wó² do gañii¹i: “Ñi¹fii²¹i', cwojan¹du' coon²¹ jiin²¹gi. Joon nogi tyí³aa jla¹ cwoo¹³ joon to³oo 'oo³. ⁹ Jongaa²¹mo wana nicwo¹, wana jo gacwo¹ joon tyu³oo.”

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsamí² 'in tuu²¹ moo'wó¹ mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²

¹⁰ Coon²¹ jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² Jesús 'yuui cwo¹ 'e²e tsá². ¹¹ Joon do-o 'yuui jaain²¹ tsamí² ningóo¹ dyajñá² jiin²¹ 'e 'yuui jaain²¹ espíritu gó² alma tya'a 'e nigajmaa¹a tuu²¹ moo'wó¹. Joon jo

lí² siin¹² 'ñá'a røø²¹ coonti. ¹² Mo gani² Jesús 'ii joon gatø¹²ø. Joon gajin²in:

—Tsamí², ni'láa²mo'o 'e jmoowúu¹ tyán²'an no.

¹³ Joon gataan¹ cwoo²¹o tya' 'ido. Joon la tsifu joon gani¹³mo 'ñá'a 'in tsamí² do røø²¹. Joon galáa² 'wii²¹² cwo²o 'maai¹³ Dios. ¹⁴ Pe 'in tsá² tyu² to² cwo¹ sinagoga do gati² 'nii²¹-tsi tsu¹³ 'wii¹³ gaun'láai² Jesús 'ido mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá². Joon 'in tyu² to² cwo¹ do gasí²¹² tsá²:

—Sá²-a jñúu² jmí²¹² 'e lí² to². Lí²-i jalín² tsá² jee²¹² jmí²¹² joon ilí² mí¹ tya'a. Joon jo jalín² jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá².

¹⁵ Joon gajin² Jesús:

—'Naa' líi¹naa' tsá² 'in jo untiin¹³ jiiin¹³ 'e 'é²ee' tsá². ¿Ti jo síi¹³naa' doñi'in jee²¹² 'naa' sí joo²¹ sí bu³ 'ee cwotyai'in²¹ xu mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

¹⁶ Joongi 'in tsamí² lo jún² 'líi²¹² Abraham-mo 'ii. Joon ningóo¹ dyajna¹ jiiin²¹ jmoo¹ 'in 'líi³ tsa¹³ 'in tsamí² no. ¿Ti jo lí² un'láai² coon²¹ jmoowúu¹ tyaan¹ mo jmí²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

¹⁷ Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'elo jileei²¹ tsá² 'in 'eei¹ 'ii ga'aa¹o fa'íi²¹. Pe jileei²¹gi tsá² jløø¹³i coon¹³ jilaa²¹ 'e fee¹ 'e gajmaa¹ Jesús.

Cwáain¹ tya' jún² jon² tasa

¹⁸ 'E joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ lí² li tyu² Dios to²? ¿Joon 'ee coon¹³ 'e lí² jmaa¹ coon²¹ røøi²¹ coon¹³ joon? ¹⁹ 'E lí² la lí² jún² jon² tasa 'e jñí² tsá² cwoo¹³ 'wó² tya'a.

Joon do-o cwaain²¹ ca galí² 'mó² fee¹. Cagi ton¹ jmaa¹ sí²i ni cwáa¹ 'mó² do.

Júu³ cwáain¹ tya' tyiian³

²⁰ Joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala cwooi²¹ 'e jmáa³aa 'e litsáai¹-tsi tsá² li tyu² Dios to²? ²¹ 'E lí² lawa tyiian³ 'e gacaai²¹ tsamí² 'ni¹ cwaa¹³ fu² 'iñi¹. Joongi ca galí² con² 'e fu² 'iñi¹ la tøøi²¹.

Cwáain¹ tya' 'ooca'nú¹ cuu¹³

²² Gangóo¹gi Jesús fu Jerusalén. Ngíi¹ fuu²¹ coo¹³ joongi fuu²¹ pi³. La caain²¹ joon li ga'ee¹e.

²³ Joon gaunngii¹xu tsá² 'ii:

—Ña'ñu¹u, ¿ti xu-u 'in itiin¹³?

Joon gañii¹ Jesús:

²⁴ —Tyán²duu' cwáain¹ xiiala ngii²¹²naa'. Tyán²duu' cwáain¹ 'e ngii²¹²naa' li' 'ooca'nú¹ li cuu¹³ tsu 'e la ja²mo fo³oo: lí¹ fúui¹ tsá² 'iin²¹²in tsataai² pe jo lí². ²⁵ Tsu mi yuui¹³ 'in tsafii²¹² 'nú¹ do iroon¹ jnii¹ 'ooca'nú¹ joon 'naa' téen¹naa li' caluu pó²oo' 'ooca'nú². Joon ifó²oo': “Na² no, tsañuu¹.” Pe 'ii-gi iñii¹: “Jo ñi³ii 'iin 'naa'.” ²⁶ Joon 'naa' ifó²oo': “Niga'nee²¹e, nigatyee²¹e' coon¹³ 'nu. Joon 'nugi niga'e²¹e jna'a tya'i fu¹ tyii'i.” ²⁷ Pe 'ido-gi niñii¹: “Jna fo³oo: jo ñi³ii xiia seen²¹naa'. Tíuu¹duu' jna jileei²¹ 'naa' 'in jmoo²oo' jilaa²¹ 'e gó².” ²⁸ Do-o cwotyíi¹³ii' joongi cwocuu¹³naa' moojón²oon' mi máa¹³naa' Abraham coon¹³ Isaac coon¹³ Jacob coon¹³ jileei²¹ tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyú² cali. Do-o táa²mo li tyu² Dios to² joon 'naa'gii' taa²¹²naa' fu caluu. ²⁹ Tsu ijalín²mo tsá² fu li 'yeei²¹ ñi¹ joongi

fu li' li yuuin¹³ ñi'¹. Joongi li' caai²¹ tsáa¹ li' li 'yeei²¹ ñi'¹ joongi li' caai²¹ tooin²¹² li' li 'yeei²¹ ñi'² ijallín² tsá². Joon icwaa¹ dø¹²ø li' tyu² Dios to² tsá². ³⁰ Joon 'inlñi¹³ sicñin²¹ nano 'ii ijmáa¹ a nifu, joongi 'inlñi¹³ 'in sijéi¹ nano 'ii ijmáa¹ a li cñin²¹.

Ci'²i Jesús 'wii²¹² tya' Jerusalén

³¹ Jee²¹² jmñi²¹² joon gatyalín² 'inlñi¹³ tsá² fariseo. Joon gajin²in sñi²¹i Jesús:

—Lo-o júu¹³'u nano tsu Herodes 'iin²¹²in jnga²'mo 'nñ.

³² Joon gañii¹ i Jesús:

—Cwolín²naa' joon cwosí¹³ii' 'in gó² do: “Jøø²du' no. Jmñi²¹² no joongi tsa'oo²¹ 'woo²na espíritu gó² alma tya' tsá². Joongi un'láa²na tsatsaa¹³. Joongi 'yíia¹ untyéé¹moo to² tyiia.” ³³ Joon ní³oo jiiñ¹³ la fu¹ 'yúu³na no coon¹³ tsa'oo²¹ joongi 'yíia¹. Tsu jiiñ¹³ fu Jerusalén lí² júun²in jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyá².

³⁴ 'iTsá² Jerusalén, tsá² Jerusalén, 'naa' jngaa¹³naa' jileei²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyá² joongi tyá²ññ' cuun²¹² jileei²¹ tsá² 'in gasii¹in Dios ijma²a 'naa' júu³ 'e fu¹ táa²naa'! ¡Joon jna-a gali'iin²¹²na 'e uncaan²¹na 'naa' la jmoo¹o jaain²¹ tuiyá² 'e uncaain²¹ tuti² nñ cwáa¹a! ¡Pe jo gali'iin²¹²naa'! ³⁵ Jøø²du' 'naa' isiján¹ 'naa' itññ¹mo 'naa'. Joon fuu²¹²uu 'naa' 'e jo jøøi²gi 'naa' jna ca mi gacwá² jmñi²¹² ifó²oo': “Cwaa¹³mo 'in jó¹ coon¹³ 'e sii²¹ Ña'ññ¹ññ.”

14

Gaun'láai² Jesús jaain²¹ tsañuu¹ 'in líi¹ jmoowúu¹ 'e yiian²¹ tya'a

¹ Galí² coon²¹ jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² 'e gangóo¹ Jesús nga'ee²¹ 'e fu tya' jaain²¹ 'in tyu² to² fariseo. Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseo gacoon²¹ cwáain¹ do. ² Joon tyiin¹ jaain²¹ tsañuu¹ jee²¹² 'in tyan¹ jmoowúu¹ 'e yiian²¹ tya'a. ³ Joon gajin² Jesús sii²¹ tifo² tya' ley coon¹³ tsá² fariseo:

—¿Ti cwooi¹ un'láai² tsá² jaain²¹ tsatsaa¹³ mo jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² owa jo lí² 'ee?

⁴ Pe 'ido-gi gajoon¹ ti-i. Joon gataan¹ Jesús cwoo²¹ 'o 'in tsatsaa¹³ do joon gaun'láa² mo. Joon gasii²¹ 'ido 'e tsee²¹ mo 'ido. ⁵ Joon gasii²¹ Jesús tsá² fariseo do:

—¿'lin jee²¹² 'naa' wana gatøøi²¹ bu³ tyii' si joo'tsáa² 'ee coon²¹ tsi too²¹, ti jo tyiin¹³ naa' la tsifu fiin¹³ jmii²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá²?

⁶ Joon 'in tsá² do jo ñii² 'e ñii¹ gi jiin¹³ coon²¹.

Tsá² 'in tøø²¹ tsá² li cuui¹³ cwoo²¹ tsá²

⁷ Mo ganii²¹ Jesús jileei²¹ tsá² 'in gatø¹ tsá² li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² 'noo²¹ 'o li cwaa¹ a li tyiin² gi joon gasii²¹ Jesús 'e cwáain¹ lo:

⁸ —Wana 'in gatø¹ 'nu coon²¹ li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² jo ní² 'i 'e 'mosí¹ nifu tsu coon²¹ jo ngá¹ mo cwéei¹² jaain²¹ 'in tyiin² gi lagi 'nu. ⁹ Joon 'in gatø¹ 'naa' cwee¹ i sii²¹ 'nu: “Cwóo¹³ 'o 'ino 'mosí¹ tyiin¹ u'un no.” Joon la joon ráan² un coon¹³ fa'ii²¹. Cwaní² 'i 'mosí¹ ca li gatséi². ¹⁰ Lí' cii¹³ jmaa² 'a. Mo tø¹ tsá² 'nu coon²¹ li cuui¹³ cwoo²¹ tsá² ní² 'i 'mosí¹ li tséi². La coon¹³ mi jó¹ 'in gatø¹ 'nu sii²¹ i

'nɥ: “Ngii²¹² ní²¹i 'e 'mosí¹ nifu do.” La joon 'e tyú²gi tyi'i tyani 'in néei¹ coon¹³ 'nɥ. ¹¹ Tsɥ jileei²¹ 'in jmaai²¹ cøøi¹³ yaai, 'ii li tséi¹ joon jileei²¹ 'in jmaai²¹ yaai li tséi² 'ii nifu.

¹² Gasii²¹o joon 'in tsañɥɥ¹ 'in nigatø¹ 'ido:

—Mo 'iin²¹²u'un tø²¹ø tsá² cwo²xɥ'ɥ 'e dø¹ 'ido jo tø²¹ø 'in seein²¹un tyú² coon¹³ jon'gi ruu²¹'u jon'gi tsá² néei¹ co' li tyíin¹u'un wa' 'in sá² cuu². Tsɥ ici²o tún¹ icwó²¹o do. ¹³ Jo jmaa²¹a la joon, pe mo 'ee coon²¹ jmii²¹² jmaa²¹a tø²¹ø jileei²¹ tsá² tañii²mo coon¹³ jileei²¹ 'in 'wo² si¹'i-tsi coon¹³ tsajluui¹³ coon¹³ tsatiui². ¹⁴ La joon tyú²-ɥ 'i¹-o'o tsɥ 'ii jo lí²gi tyi² tyi'i 'e cwo²¹o do. La joon ityii²¹² tyi'i mi jiin¹ jileei²¹ 'in jo røøi²¹ tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' coon²¹ jmii²¹² 'e gajmaa¹ jaain²¹ tsá²

¹⁵ Mo ganúu² jaain²¹ 'in néei¹ gøø²¹ coon¹³ Jesús 'e do joon gajin² in sii²¹ 'ii:

—'In jløø¹³mo 'in dø¹ 'iñi¹ li tyɥ² Dios to² tsá².

¹⁶ Joon gajin² Jesús:

—Jaain²¹ tsañɥɥ¹ gajmaa¹a coon²¹ jmii²¹² li gø¹² tsá². Joon gatø¹ fúui¹ tsá² 'e dø¹o do. ¹⁷ Joon mo gatí² 'ii²¹ 'e dø¹ tsá² gasii¹ in tsa'leei¹³ tya'a 'in nga-jmaa¹³a júu³ 'in tsá² nitø¹ø do. Jin²in: “Naná¹-a tyú².” ¹⁸ Joon jilee²¹mo ga'láa² 'wii²¹² mii¹ jmii²¹² 'aa²¹². 'In ni fu do gajin²in: “Jmáa² feei¹-o'o jo ní³ii. No-o tá²gi galoo²¹²oo coon²¹ cwo¹³ 'wó². Joon 'ná¹ ní³ii nijøø²øø.” ¹⁹ 'In xeei²¹gi jin²: “Feei¹du-o'o 'wii²¹² tyiia. Niløø²na 'néei² jmuui¹ joo²¹. 'Inijøø²duu wa'a tii²i jii¹i.” ²⁰ 'In xeei²¹gi jin²:

“La gangayuu¹³ mogi cui² cwóo³oo joon jo lí² ní³ii.”
 21 Joon mo gangai² 'in tsa'leei¹³ do, ngajmaa¹²a júu³ ñi'fii²¹²i do. Joon lí¹ gatí² 'nii²¹-tsi tsafi²¹² do. Joon gasii²¹i tún¹ 'ido: “Jmoonoo cwóo¹³'o jee²¹² 'ná¹ 'e fuu²¹ lo. Cwotee²¹e jilee²¹ tsá² tañí² coon¹³ tsá² wo² sí¹tsi coon¹³ tsajluui¹³ coon¹³ tsatiui².”
 22 Mo ca'loo¹gixu joon gajin² 'in tsa'leei¹³ tya'a do: “Nigajmáa³oo to² gatyu²¹ do. Joon sá²gi li cwá² tsá².” 23 Joon gajin² 'in tsafi²¹² do gasii²¹i tún¹ tsa'leei¹³ tya'a: “Cwoo¹³'o tya'i fu¹ ca tí² fuu²¹ coonti. Cwote²¹e tsá² tyitsaai²¹² 'in xeei²¹gi cwongíi¹, tsu cworøø²¹ tyiia lo coonti. 24 Tsu fo¹³oo ce jii¹³ jaain²¹ 'in gatø²oo nifu jo idø¹gi jii¹³ coon²¹ 'yu'oo² 'e 'uunñi² sá² tya' jmi²¹² tyiia lo,” jin² 'in tsafi²¹² —gajin² Jesús.

Wa'a ingí¹ tsá² coon¹³ Jesús 'ná¹ tuu²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o

25 Fúu¹mo tsá² ngalín² coon¹³ Jesus. Joon gajii¹³ Jesús ní¹i joon gajin²in:

26 —Wana 'in 'iin²¹²in jó¹ coon¹³ jna 'ná¹-a li 'iin²¹²in jna. Wana jo 'iin²¹²in jna lí¹gi lagi jmi²¹ joongi lagi sáa³a, lagi tsamí² tya'a, lagi jóon¹on, lagi ruu²¹i, joongi ca fu juncwii²¹ tya'a 'ña'a jo lí² lín² 'ido tsá² tyiia. 27 Wa 'in jo náa¹ tyú² tya'a júuin² la ijúuin² jna jo lí² lín² tsá² tyiia. 28 Wana jaain²¹ jee²¹² 'naa' 'iin²¹²in jmaa¹²a coon 'ná¹, ¿ti jo jéi¹ tyi¹du cwáain¹ xiati jii¹² i'ín² wana 'yeei¹? 29 Tsu wana jmoo¹²o tñifuu²¹ joongi gatsá² cúu¹u la jo mo 'yeei¹ 'núu¹u joon i'láa² tsá² 'wii²¹² ungoøø²mo 'i. 30 Ijin²in: “In tsañu¹ no ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹²a

joon jo lí² un'yeei¹gi.” 31 Wana jaain²¹ róøi¹³ 'iin²¹²in jmáa¹a 'ní³ coon¹³ jaain²¹gi róøi¹³, ¿ti jo cwá²a nifu joon i'i¹-tsi wa'a ilín² dyái¹ mil 'láa² tya'a ilii¹i 'in dyái² mil 'láa² tya' 'in róøi¹³ jaain²¹gi do? 32 Joon wana jo lí², la 'ii²¹² 'e taain²¹² wíin²gi 'in tsá² róøi¹³ jaain²¹gi do joon isín¹mo tsá² tya'a mií¹i júu² róø²¹. 33 La joon jon jmoo²¹ joon jaain²¹ 'naa' 'in jo tɬɬ¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o jo lí² lín² tsá² tyiia.

Mo jo ñi²gi ñi²

34 "Ee tyú²-ɬ ñi² pe wana jo ñi²gi xiiala cwooi¹ 'e liñi²gi tún¹. 35 Jo 'e to² 'ín³gi tya' cwoo¹³ 'wó² jon'gi tya' poo²¹² 'oo². Ligon dya²a tsá². Jileei²¹ 'in núu² cwonɬɬ¹o.

15

Júu³ cwáain¹ tya' joo'saa²¹ si'iin²¹²

1 Jileei²¹ tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² coon¹³ tsá² róøi²¹ tsaá² gangatyéen¹in li siin¹² Jesús 'e núu² júu³ tya'a. 2 'Wii¹³ joon tsá² fariseo coon¹³ tifo² tya' ley 'laa²¹ gafaa²¹a tya' Jesús jin²in:

—'In tsañɬɬ¹ lo 'ii²¹mo jileei²¹ 'in róøi²¹ tsaá² joongi gøø²¹o coon¹³ 'ido.

3 Joon gasii²¹i Jesús 'ii 'e cwáain¹ lo:

4 —'Iin jee²¹² 'naa' wana 'aa¹i cíein¹³ joo'saa²¹ joon tsa'iin²¹² jaain²¹ jee²¹² 'ii, ¿ti jo tiui²¹ 'in catyaai² do jee²¹² nuu²¹ joon tsa'nee¹²i 'in jaain²¹gi do ca gatsee²¹i? 5 Joon mo gatsee²¹i gauntseen¹ yu' 'nóo¹on jløø¹³mo. 6 Joon mo gatyee¹²i tya'a gauncaain²¹ tsá² seein²¹ tyú² coon¹³ coon¹³ tsá² néei¹ co' li tyíin¹in. Joon gasii²¹i: “Jløø¹³naa' jmaa²aa' coon¹³ jna tsɬ nigmatsee¹³ moo 'in joo'saa²¹ 'in ga'ín¹

tyiia do.” 7 La joon jon fuu²¹²uu 'naa' mo joo²¹-tsi jaain²¹ tsá² røøi²¹ tsaa² jløøi¹³gi 'áai¹ fu ñu¹fu 'wii¹³ 'ii lagi 'in noventa y nueve tsá² 'in jo 'oo¹o tsaa², 'in jo 'ná² jaa²¹-tsi.

Júu³ cwáain¹ tya' cuu² si'in²¹²

⁸ Faa²¹gi Jesús:

—Wa' jaain²¹ tsami² 'in 'oo¹o dyá² cuu² joon ganga'in¹ coon²¹ cuu² do, ¿ti jo dyi¹i coon²¹ jí² joon 'ya¹a inu¹ do? Coon²¹ tún² 'noo¹o ca gatsaa^{21a}.
⁹ Joon mo gatsaa^{21a} joon uncaain²¹ tsá² seein²¹ tyá² coon¹³on coon¹³ tsá² 'in néei¹ co' li tyiin¹in. Joon sii²¹i 'ido: “Jløø¹³naa' jmaa^{2aa}' coon¹³ jna tsu nigatsaa²¹oo cuu 'e nga'in¹.”
¹⁰ La joon jon fuu²¹²uu 'naa', jløø¹³mo ángeles tya' Dios mi jaa²¹-tsi xufiin¹³ jaain²¹ tsá² 'in røøi²¹ tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ simii²¹ 'in gatiui²¹ jmii²¹

¹¹ Gajin²in jon Jesús gasii²¹i tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'aa¹i gáí¹ simii²¹ tya'a.
¹² Joon jaain²¹ 'in xaai²¹gi do gasii²¹i jmii²¹: “Ñu², cwo²'o jna jiin¹³ tyiia tya' cwoo¹³ 'wó² 'e gatí²na.” Joon gajmaa^{1a} jmii²¹ do jmai^{2xu} jee²¹² 'ii jilaa²¹.
¹³ Xu-xu ngoo²¹gi joon 'in xaai²¹gi do gajmaa¹² caain²¹ jilaa²¹ 'e 'oo¹o. Joon gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ li wíin². Joon do-o ga'in² cúu^{1u} jilaa²¹ coon¹³ 'e gó².
¹⁴ Joon mo gatsá² cúu² do ga'í² coon²¹ 'oo² 'e fuu²¹ li ngóo¹on do. Joon gatsá² un'aa²i.
¹⁵ Joon ganga'náa² to² jmáa^{1a} coon¹³ jaain²¹ tsá² seein²¹ 'e fuu²¹ do. Joon 'idogi gasii¹ ni 'ido li roon¹ 'wó² tya'a 'e tsa'áa¹i ní¹.
¹⁶ Joon 'áa¹mo gali'in²¹²in unrøø²i tu^{2u} coon¹³ jilaa²¹ 'e gø² ní¹ do. Pe jiin¹³ jaain²¹

jo 'in cwo¹. 17 Joon ga'i¹-tsi: “Jøøi¹³ tsa'leei¹³ 'in jmoo¹o to² tya' nũ³ saai²¹gi 'e gø²ø joon jnagi fu lo júun³na 'oo². 18 Nii¹³ moo fu li tyiin¹ ñũ³. Joon fuu²¹²uu: Ñũ³, fee¹ niga'lee²¹na tyani Dios joongi tyani'i. 19 Joon jo cwooi¹ 'e jmáa²gi'yũn²¹ tyi'i jna. Jmaa¹³ cwáain¹ lawa jaain²¹ tsa'leei¹³ tyi'i jna.” 20 Joon gangaa¹³mo fu tya jmii²¹.

'Wíin²gi 'ná¹ tyee¹²i li siin¹² jmii²¹ mo ganí²in jmii²¹ 'ii. Galifeei¹mo-tsi 'wii²¹² tya'a. Joon gangóo¹o cwiin¹ ngajeen² ni 'ido. Joon ga'ii³mo 'ido. Joon garin¹in joongi gacu¹u 'oo² 'ido. 21 Joon gasii²¹i jón¹ 'ii: “Ñũ³, niga'lee²¹moo tyani Dios joongi tyani'i. Jo tíi²gi 'e fo²'o yũn²¹ tyi'i jna.” 22 Pe jmii²¹ dogi gasii²¹i tsa'leei¹³ tya'a: “Tyí² goon' jmoono coon²¹ 'mi² 'e tyú²gi la jee²¹² jilaa²¹, joon tyiin¹³ goon' yũn²¹ tyiia lo. Joongi toon²¹ goon' ñi³ unnii²¹² cwo²¹o. Joongi 'øøi¹³ goon' mii²i. 23 Joon cwotée¹ee' jaain²¹ joo²¹ xuui²¹² 'in na'oin¹³. Joon jngaa¹³naa', cwotyé³e' joongi cwojmoo²¹o' jmii²¹². 24 Tsũ 'in yũn²¹ tyiia lo líi²na 'e nijuun²¹mo pe nano nigacwa²mo tún¹. 'In ninga'íin¹³mo pe gatsee²¹moo'o tún¹.” Joon ga'láa² 'wii²¹² jmaa¹a jmii²¹².

25 'La jee²¹² joon 'in jón¹ 'in nifeei¹gi jee²¹² to² taain¹. Joon mo gatyee¹²i tyan' co' nũ¹ũ joon ganúu² nináa¹ súuin¹³. 26 Joon gatø¹ø jaain²¹ 'in tsá² do joon gaunngii¹i 'ee jmii²¹² nináa¹. 27 Joon gajin² 'in tsá² do: “Nigacwa²mo ruu²¹mo'o. Joon gatyũ² ñũ²ũ to² gajngaa¹²i jaain²¹ joo²¹ 'oin¹³ tsũ gacwa²mo tyú¹mo jo tsaa¹³a.” 28 Joon gatsá² 'nii²¹-tsi 'in ruu²¹i nifeei¹gi do. Joon jo 'iin²¹²in

tsa'ii²¹ fu tsi. Joon gacwo^{'ii}¹ jmii²¹ 'e gamii¹i tyani 'ido 'e tsa'ii²¹. ²⁹ Pe gajin² 'in simii²¹ gasii^{'21}i jmii²¹: “Niñii²¹o'o joo^{'13} jiiin²¹ 'e nigajmáa³aa to² tyani'i. Pe jiiin^{'13} coon²¹ 'naa^{'13} jo mo cwoo^{'13}o jna jiiin^{'13} jaain²¹ chivo-pi' 'e jmáa³aa jmii^{'212} coon^{'13} tsá² seein²¹na tyú² coon^{'13}. ³⁰ Pe la no 'e gacwai² 'in yuun²¹ tyi'i no. Nga'ín¹in cúu²u coon^{'13} tsamí². Joon gajngáa¹³u'un 'in joo^{'21} 'ooiin^{'13}gi no.” ³¹ Joon gajin² jmii²¹ do: “Yuun²¹ tyi', coon²¹ tøø²mo tyiin¹u'un coon^{'13} jna. Joon jilaa^{'21} 'e 'óo³oo lo 'e tyi-o'o. ³² Joon nano tyiin²mo jmoo^{'21}o' jmii^{'212} joongi jløø^{'13}na' tsu 'in ruu^{'21}u 'e líi²na najuun²¹mo pe cwa^{'2}mo tún¹. Líi²na 'e ninga'ín²mo joon nigatsee^{'21}moo'o tún¹.”

16

Júu³ cwáain¹ tya'tsa'leei^{'13} 'in gajmaa¹a 'e gó²

¹ Gajin²in jon Jesús sii^{'21}i tsá² tya'a:

—Galiseein²¹ jaain²¹ ñi'fii^{'212} sá² cuu² joon seein²¹ jaain²¹ 'in tyu^{'2} to² tsa'leei^{'13} tya'a. Joon gajma^{'2}a tsá² 'in ñi'fii^{'212} do júu³ 'e 'in tsá² tyu^{'2} to² do 'áai¹ 'ín²in cuu² tya'a. ² Joon 'in ñi'fii^{'212} do gatø^{'1}ø 'ido. Joon gasii^{'21}i: “¿Ti jo^{'2} 'e sii^{'21} tsá² jna cwáain¹ tyi'i? Joon^{'12}du'u cwáain¹ to² jmoo^{'21}o tsu jo jmáa²gi'i to² coon^{'13} jna. Jo cwooi tyu^{'2}gi'i to² tsa'leei^{'13} tyiia no.” ³ Joon ga'i¹-tsi 'in tsá² tyu^{'2} to² do: “¿'Ee ijmáa³aa? Tyí¹mo ñi'fii^{'3}ii jna jee^{'212} to² tya'a. Jo 'waa^{'21} pí² 'óo³oo wa'a jmáa³aa to² jee^{'212} tyiia²¹ joon 'óo³oo fa'ii^{'21} wa'a mí^{'3}ii caridad. ⁴ Ñíi^{'3}oo 'ee jmáa³aa 'e 'ii^{'21}mo tsá² jna inuu tya'a mo jo to² 'óo³gií.” ⁵ Joon gatø^{'1}ø ti' jaain²¹ ti' jaain²¹ 'in

røøi²¹ tya' ñi'fii²¹²i. Joon gaunngii¹i 'in nifu: “¿Xiiati røø²¹u tya' ñi'fii²¹i?” 6 'Idogi jin²: “Røø²¹moo cíein¹³ barril aceite.” Joon 'in tsá² tyu² to² do sii²¹i 'ido: “Lo-o saan¹³aan mo'ji² tyi'i. Ní²du' jmoono joon jmáa² coon²¹ 'e coon²¹ tsa²gi.” 7 Joon gaunngii¹i 'in xeei²¹gi tún¹: “Nugi, ¿xiiagi ti røø²¹u?” 'Idogi jin²in: “Cíein¹³ 'motuu¹ trigo.” Joon gasii²¹i: “Lo-o saan¹³aan mo'ji² tyi'i. Jmáa² coon²¹gi jiin¹³ ochenta.” 8 Pe galili²i ñi'fii²¹² do 'e líi¹ 'øøi²¹-tsi 'in tyu² to² do coon¹³ 'e gajmaa¹a do. Tsu li²gi tsá² 'in jo tsaa²-tsi Dios coon¹³ 'e jmoo¹o la jaain²¹ la jaain²¹ lagi 'in tsaaa²-tsi Dios.

9 'Fuu²¹² jna 'naa' —jin² Jesús— jmáa² 'naa' 'in liseein²¹ tyú² coon¹³ 'naa' coon¹³ 'e 'oo²oo' fu juncwii²¹. Joon mi tyá¹ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ iseen²¹mo 'in 'ii²¹ 'naa'. In'ii²¹ 'naa' li taan²¹²naa' coon²¹ tøø²mo.

10 'Wa jmoo¹ tsá² 'e tyú² fiin¹³ capii³ 'e 'oo¹o, ijmaa¹o 'e tyú² jon wa'a sá² 'láai². Pe wana coon²¹ too² tya' capii³, icon²¹o jon too² tya' 'e 'láai². 11 Wana jo jmoo²oo' tyú² coon¹³ jilaa²¹ 'e sá² fu juncwii²¹ lo 'e jo tyiin² xiiala líi²naa' icwo¹o Dios 'naa' 'e sá² 'e tyiin² la jai². 12 Wana jo gajmaa²aa' røø²¹ coon¹³ 'e sá² tya' 'inxeei²¹ jo cwooi¹ cwo¹o 'naa' 'e tyii' yaanaa'.

13 'Ce jiin¹³ jaain²¹ tsa'leei¹³ jo lí² jmaa¹a to² tyu² gáí¹ ñi'fii²¹². Tsu nili'ee¹mo jaain²¹ joon 'in jaain²¹gi do nili'nee²¹mo si ilityúu¹mo coon¹³ jaain²¹ joon coon¹³ 'in jaain²¹gi do gó²o liseein²¹. Jo lí² 'iin²¹² tsá² Dios la jee²¹² 'iin²¹²in cuu².

14 'In tsá² fariseo do 'in lí¹ 'iin²¹²in cuu² núu²o

jilaa²¹ 'elo. Joon gaungøø¹mo Jesús. 15 Joon gajin² Jesús sii²¹i 'ido:

—Ngii²¹naa' coon¹³ 'e tyú² jee²¹² tsá² pe ñi¹ Dios 'ee líi²naa'. Jilaa²¹ 'e 'øøi²¹-tsi tsá² 'e tyiin² 'e joon 'e 'ee¹mo Dios.

'Ná² untsiin¹ ley tya' Moisés

16 Jin² Jesús:

—Ca mo jó¹ Wó³ gaty^u²u to² 'e ley tya' Moisés coon¹³ 'e júu³ tya' tsá² cwo¹ júu³ tyú² cali. Ca 'yia¹³ joon galisá² júu³ tyú² xiiala mi ty^u² Dios to² tsá². Joon jilee²¹mo cwo¹ pí² tsataai²¹² li ty^u² Dios to².

17 Tyan¹gi to² jo tsín¹ jii¹³ coon²¹ letra tya' ley la coon²¹gi 'iin² coonti jilaa²¹ y^u fu juncwii²¹ coon¹³ cwo¹³ fu juncwii²¹.

Jesús 'e²e tsá² 'e tsaa² fee¹ wa'a 'øøi¹ tsá² tsamí² tya'a

18 Wana jaain²¹ tsañ^{uu}¹ 'ee¹mo tsamí² tya'a joon cui² cwo²¹ coon¹³ 'in xeei²¹ fee¹ tsaa² 'noo¹on. Joon wana cui² tsá² cwo²¹ coon¹³ 'in tsamí² do la joon jon fee¹ tsaa² 'noo¹on.

Cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² sá² cuu² coon¹² Lázaro

19 Gajin²in jon Jesús gasii²¹i tsá²:

—Lawa jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in tyi¹ jmaai¹³ siin³ tyú² joongi 'ya²gi. Joon la coon²¹ jmi²¹² jmaa¹a jmi²¹² coon¹³ 'e 'ya²gi líli¹. 20 Galiseen²¹mo jon jaain²¹ tsá² tañí² 'in sii²¹ La². La tøøi² ngúu¹u sirøøi²¹ 'mi². Joon gacwó²o ni wó² 'ooca'ná¹ tya' 'in tsá² sá² cuu² do. 21 'In tsá² tañí² do 'iin²¹²in røøi²¹ tu²u coon¹³ jilaa²¹ 'e x^{uu}²¹ 'wii²¹² mesa li

gø¹² 'in tsá² sá² cuu² do. Joon cagi¹ tsii²¹ jalín² li tyín¹in 'e 'lɥ²ɥ li jgoo²¹ tya'a. ²² Coon²¹ jmɥ²¹² gajuun²¹mo 'in tsá² tañí² do. Joon ángeles gatøø²mo 'ii 'e cwaa¹ coon¹³ Abraham fu ñɥ¹fú². La joon jon gajúun²mo 'in tsá² sá² cuu² do. Joon ga'aa¹mo tsá² 'ii. ²³ 'In tsá² sá² cuu² do 'áai¹ ganí²in wúu¹ li tsalín² 'in najúin². Joon gasaa¹³a unnií¹i. Joon wíin² ganí²in Abraham coon¹³ La². ²⁴ Joon ga'oo¹o jin²in: “Nɥ¹ɥ' Abraham, fúu² cwolín²un jna. Sí²in La² no cwoun¹lá²ɥ unniicwoo²¹o coon¹³ jmɥ²¹. Joon cwojaa²¹², cwouncwii²¹ɥ unniis¹³ii tsɥ lí¹ móo³oo wúu¹ jee²¹² jí² lo.” ²⁵ Pe joon gajin² Abraham: “Yɥɥn²¹ tyi', cwotii¹³du-'o'o 'áai¹ tyú² 'í¹-'o'o mo gateen²¹²un fu juncwii²¹. Joon La² logi¹ 'áai¹ gó² gangɥ¹. Joon nano tyú² seein²¹ lo. Joon 'nɥgi¹ moo²¹o wúu¹. ²⁶ Coon²¹gi¹ 'e sá² lo. Sá² goon²¹ juu¹³ cwó² jee²¹² jna'a coon¹³ 'nɥ. Jilee²¹ 'in 'iin²¹²in tsalín² fu no jo lí². La joongi¹ jilee²¹ 'in 'iin²¹²in jalín² lí¹ lo jo lí².” ²⁷ Joon gajin² 'in tsá² sá² cuu² do: “Mí³ii tyani¹i jon, ñɥ³ Abraham, si²¹u La² no fu tya' ñɥ³ɥ. ²⁸ Seen²¹mo 'ñéei²gi ruu²¹na. Cwofee¹i la joon jon jo cwo²o wa'a jalín² lo 'a li tyafø² ní² tsá² wúu¹.” ²⁹ Pe joon gajin² Abraham gasii²¹i 'ido: “Oo¹-o 'ido jilaa²¹ 'e nigajin² Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyú². Lí²-i unjii²¹o 'ido júu³ tya' 'ii.” ³⁰ Joon gañii¹ 'in tsá² sá² cuu² do: “E ja²mo, ñɥ³ Abraham, pe wana tyíia¹ jee²¹² 'ii jaain²¹ 'in nigajúin² ija²a-tsi.” ³¹ Joon gajin² Abraham: “Wana jo 'iin²¹²in núu³ júu³ tya' Moisés coon¹³ tsá² cwo¹ júu³ tyú² jon¹gi inúu²un júu³ tya' jaain²¹ 'in nigajiiin¹ jee²¹² lí¹.”

17

*Tsaai*¹³ *wa'a un'leei*²¹ *tsá*² *tsaruu*²¹;

¹ Gajin² in jon Jesús gasii²¹ tsá² tya'a:

—'Láa² mo sá² 'e jmoo¹ un'leei²¹ tsá² pe fúu² 'in tsá² jmoo¹ un'leei²¹ 'in xeei²¹ do. ² Áai¹ gi tyá² tya'a wa'a ñuu¹ tsá² coon²¹ too¹ lúu¹ u joon píin¹ in tsi jmi'ñi¹³ la coon²¹ jo jmáa¹ a i'leei²¹ gi 'in xuui²¹² lo. ³ Un'øøi¹ duu' yaanaa' coon²¹ tún².

'Wana jmaa¹ a ruu²¹ u 'e gó² tyi'i joon fu² u: “Jo jmaa² gi'i.” Joon wa gaunsi² 'e 'i¹-tsi jmáa² feei¹-o'o 'wii²¹² tya'a. ⁴ Xufiin¹³ dyá¹ naa¹³ la coon²¹ jmii²¹² gajmaa¹ a 'ido 'e gó² tyi'i pe joon dyá¹ naa¹³ cwooi¹ sii²¹ 'nu: “Jo jmáa³ gi.” Cwooi¹ jmaa² o'o feei¹-o'o 'wii²¹² tya'a.

*Xiiala ilitsáai*¹ *gi-tsi tsá*²

⁵ Joon gajin² tsá² tya' Jesús sii²¹ 'ii:

—Jmáa² 'e lijai² gi-tsii'i 'nu.

⁶ Joon gajin² Jesús:

—Wuxu'u tsáai¹ du'-oo' fiin¹³ la ti cami¹³ jún² jon² tasa lí²-i fú² uu' 'e 'mó² fee¹ lo: “Ráain² du'u no cwojñi² 'i 'wo'o tsi jmi'ñi¹³.” Joon ninúu² o 'e 'mó² do júu³ tyii'.

*Jilaa*²¹ 'e 'ná¹ *jmá*² *tsá*² 'e *tyiin*²

⁷ 'Wana 'in jee²¹² 'naa' seein²¹ jaain²¹ tsa'leei¹³ tyii' 'in jaai¹³ jee²¹² to², ngajii²¹ si nga'aai¹ joo²¹ 'ee, xufo'o fú² uu': “Ngii²¹², ní² 'i, tyee¹³ 'í.” ⁸ Jon' la joon tii² faa²¹ tsá². Tyá² gi isii²¹ tsá² 'ii: “Tyá¹ tyá² 'e døø¹³ øø. Cwoo¹³-o'o tyá¹ tyá² døø¹³ øø joongi 'e duu¹³ uu joon mi yuui¹³ joon 'uu¹² u, cøø¹² øø.” ⁹ ǂTi cwooi¹ cwo¹ o 'maai¹³ tsa'leei¹³

tya'a mo jmoo¹o jiin¹³ to² 'e tyu^{2u}? ¹⁰ La joon jon 'naa', mi yuui¹³ jmaa^{2aa} jilaa²¹ to² tyu² Dios 'ná¹ fó^{2oo}': "Tsa'leei¹³ tyio'o jna'a 'in jo 'ee to² ti tsu nigajmoo²¹o' jiin¹³ 'e 'ná¹ jmoo²¹o'."

Jesús un'láai² dyéi¹ tsá² 'in líi² jmoowúu¹ jgøøi²¹

¹¹ Mo gangóo¹ Jesús la fu¹ 'yuui fu Jerusalén. Gangí¹in la caain²¹ li sii²¹ Samaria coon¹³ Galilea. ¹² Mo gatyí¹a coon²¹ fuu²¹ pi³. Joon ga'wooi²¹ dyéi¹ tsá² 'in líi¹ jmoowúu¹ jgøøi²¹. Pe wíin² gajaan¹ li siin¹²in Jesús. ¹³ Joon ga'oo¹o jin²in:

—Jesús, Tifo², fúu² cwolín²un jna'a!

¹⁴ Joon mo gajøøi² Jesús 'ii joon gajin²in:

—Cwolín²naa' cwo'ee¹³naa' untsá² yaanaa'.

Joon la 'íi²¹² ngalín² fu¹ joon ga'láa²mo. ¹⁵ Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii do mo ganí²i 'e ga'láa²mo joon gaci¹³o cwo¹o 'maai¹³ Dios coon¹³ júu³ tá² líi¹. ¹⁶ Joon gasii²¹i wojní¹i tyani Jesús. Joon gaxiia¹ ní¹i gajun²un ca ti ni 'wó² 'e cwo¹o 'maai¹³ Jesús. Joon 'in tsá² lo seen²¹ li sii²¹ Samaria. ¹⁷ Joon gajin² Jesús:

—¿Ti jo ga'láai² ce ji dyéi¹ do? ¿'Náai¹³gi 'in ñúu²gi do? ¹⁸ ¿Ti jiin¹³ ino-o tsá² coon²¹ fuu²¹ nigaci¹³o cwo¹o 'maai¹³ Dios?

¹⁹ Joon gasii²¹i 'in tsañuu¹ do:

—Ráan²un no. Cwei². Niga'láa²mo'o tsu jo²o galí²u'u.

'E² Jesús tsá² xiiala mi cwá² 'e tyu² Dios to² tsá²

²⁰ Tsá² fariseo gaunngí¹i Jesús líi²¹² mi cwá² 'e tyu² Dios to². Joon gajin² Jesús:

—Mi cwá² 'e tyu² Dios to² joon² wa'a coon²¹ 'e lí² jøø² tsá². ²¹ Jo lí² wa'a jin² tsá² 'elo si 'e do-o 'ee. Tsu nigalí²-i 'e tyu² Dios to² jee²¹² 'naa'.

²² Joon gasii²¹i Jesús tsá² tya'a:

—Nicwaa²¹² jmii²¹² mi li 'iin²¹²naa' jøø²øø' 'e jmii²¹² 'e jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², 'láa² 'wii²¹² tyu²u to². Joon jo lí² jøø² 'naa'. ²³ Joon isii²¹ tsá² 'naa': “Lo-o siin¹²in”, si “Do-o siin¹³in”, 'ee. Pe jo cwolín²naa' coon¹³on. ²⁴ Tsu lawa coon²¹ jí² cwaain² 'ná³ 'e jná² joo²¹ ca ti' cataain²¹ lí' caluu fu juncwii²¹ la joon jon jna 'in Ruu²¹na Tsá² mi cwá² jmii²¹² tyiia. ²⁵ Pe jéei¹ nifu 'ná¹ mó³oo wúu¹ líli¹. Joon tsá² seein²¹ nano 'in jo 'e 'ii²¹ jna. ²⁶ Jiin¹³ la galí² jmii²¹² mo seein²¹ Noé la joon jon ilí² jmii²¹² mi gó² jna 'in Ruu²¹na Tsá². ²⁷ 'Gø²ø tsá² joongi 'un² tsá² joongi cui² cwoo²¹ tsá². Joon gacwooi¹ tsá² jamii¹i 'e cui² cwoo²¹ ca jmii²¹² mo gaí² Noé fu tsi barco do. Joon gajó² coon²¹ jmi¹ joon jilee²¹mo gajúun²mo jon. ²⁸ La joon galí² mo seein²¹ jaain²¹ tsá² sii²¹ Lot. 'Gø²ø joongi 'un²un. Joon galó² joongi 'nii¹i. Jñii¹ tsá² joongi jmoo¹³ tsá² 'nú¹. ²⁹ Pe mo gacwo'ii¹ Lot 'e fuu²¹ Sodoma Dios gasii¹in coon²¹ jmi¹ 'e lí² jí² caai¹³ cuun²¹² 'e coo²¹. Joon gatsee²¹mo jileei²¹ 'in néei¹ fuu²¹ do. ³⁰ La joon ilí² mi jnee²¹na 'in Ruu²¹na Tsá².

³¹ 'Mo ti jmii²¹² joon wana 'in téein² yu' 'nú¹ joon 'oo¹o jilaa²¹ si'mo² inuu tya'a jo cwoxaai¹ ja'woo¹²o. Joon wa' 'in téein²¹ jee²¹² tyiia²¹ jo cwo-jaa²¹i fu tya'a. ³² Cwotii¹³-'oo' 'e galí² tya' tsamí² tya' Lot. ³³ Jileei²¹ 'in 'iin²¹²in tiin¹³ fu juncwii²¹

tya'a i'ín²mo joon. Pe jileei²¹ 'in 'ín² fu juncwii²¹
tya'a tiin¹³mo joon.

34 'E la ja²mo fo³oo: 'E 'woo¹ joon wana teei¹³
gái¹ tsá² ni coo'mó² yatée³ee jaain²¹, 'in jaain²¹gi
jan¹. 35 Gái¹ tsamí² taai²¹² tsii¹i caain²¹, yatée³ee
jaain²¹ 'in jaain²¹gi jan¹. 36 Gái¹ tsañuu¹ taain²¹²
jee²¹² to² yatée³ee jaain²¹ 'in jaain²¹gi jan¹.

37 Mo ganú² tsá² tya'a 'elo joon gaunngí¹i:

—¿Xiiala li ilí² 'elo, Ña'ñu¹u'?

Joon 'ii-gi gajin²in:

—Jileei²¹ 'in jo cwoi¹ 'ña'a 'e tyu² Dios to² 'ii
i'ín²mo.

18

*Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsamí² 'nñ² coon¹³ tsá²
jmoo¹ 'ii²¹*

1 Joon gasii²¹ Jesús tsá² 'e cwáain¹ lo 'e 'ee¹ xiiala
'ná² faa²¹a tsá² júu³ tyú² joon jo cu²-tsi coon¹³
Dios. 2 Joon gajin²in:

—Lawa coon²¹ fuu²¹ galiseein²¹ jaain²¹ tsá²
jmoo¹o 'ii²¹. Jo tsaá²-tsi Dios jon'gi un'goo²¹ tsá².
3 Fuu²¹ do-o jon seein²¹ jaain²¹ 'yíia'nñí² 'e coon²¹
tøø²mo tsafee¹²i 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ do. Tsamí²¹
'e jmaa¹ 'ido 'ii²¹ coon²¹ mñí¹³ 'e seein²¹ coon¹³ 'in
'eei¹ 'ii. 4 Wóo²-o 'áai¹ nangóo¹ 'e jo 'iin²¹²in 'in tsá²
jmoo¹o 'ii²¹ do 'e jmáa¹a 'ii²¹. Joon mo galicíin²¹gi
ga'í¹-tsi: “Jo tsaá²-tsii Dios jon'gi tsá² un'góo³oo pe
tsu 'wii¹³ untyíi²in 'in tsamí² lo jna jmáa³oo 'ii²¹
tya'a 5 la coon²¹ jo untyíin²gi jna.”

6 Joon gajin² Jesús:

—Núu²duu' 'e 'øøi¹²¹-tsi tsá² júu³ tya' 'in tsá² jmoo¹o 'ii²¹ 'e gó² do. ⁷ ¿Ti líi²naa' 'e li'íi²¹²-i Dios un'øø¹i tsá² tya'a, 'in nigatyii¹²in, 'in nimíi¹i tyaníi¹i la 'woo¹ la jmíi¹? ⁸ Fuu²¹²uu 'naa' 'e la jmoonoo-o ijmáa¹a 'ii²¹ tya' 'ido. Pe jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá² mi yíi³aa, ¿ti liseein²¹gi tsá² ni cwoo¹³ juncwii²¹ 'in tsaa²gi-tsi jna?

Júu³ cwáain¹ tya' jaain²¹ tsá² fariseo coon¹³ jaain²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá²

⁹ Gasii²¹i jon Jesús coongi cwáain¹ tya' 'in líi¹³ 'in jmaai²¹ yaai 'e tyú¹-i joon un'woo¹i tsá² catyaa²gi. Joon jin²in:

¹⁰ —Gái¹ tsañuu¹ ngalíin² fu cwo¹. Ngafaa¹³a júu³ tyá². Jaain²¹ jee²¹² 'ii líi¹i tsá² fariseo, 'in jaain²¹ dogi líi¹i tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá². ¹¹ 'In tsá² fariseo do siin¹²in, joon gafaa²¹a la lo: “Ña'ñu¹u' Dios, cwóo³oo 'maa²u'un tsu² jo líi¹na la líi¹ 'in tsá² catyaa² do. Jo líi¹na la 'in jmoo¹o 'uun²¹, lagi 'in jo nuu¹³. Jo líi¹na la líi¹ tsá² 'in fee²¹i tsamí². Ce jiin¹³ capii¹³ jo líi¹na la líi¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² lo. ¹² Tún² fu 'gø¹³øø tyiaañi¹ la coon²¹ semóo¹³. Joon cwo³oo 'nu coon²¹ 'e jee²¹² dyá² 'ii¹³ 'e gajna²aa.” ¹³ Pe 'in tsá² cón² 'laa¹³ 'e 'nii¹ tsá² do wíin² gajaan¹. Joon jo tá²-tsi saa¹²a unníi¹i fu yu' juncwii²¹. Jiin¹³ 'e gajmaa¹a tyuun¹ nitsi¹-o. Joon gafaa²¹a: “Ña'ñu¹u' Dios, cwolifee¹mo-'o'o 'wii²¹² tyiaa tsu 'áa¹mo røø²¹na tsaa².” ¹⁴ 'E la ja²mo fo³oo 'e nigauntyú¹mo Dios 'in tsá² cón² 'laa¹³ tya' 'e 'nii¹ tsá² do pe 'in jaain²¹ do jiin¹³ la líi²mo líi²i. Tsu

jileei²¹ 'in jmaa²¹i yaai cøø¹³gi xujoon li'weei²¹gi
'ii pe jileei²¹ 'in un'weei²¹ yaai joon licøøi¹³gi.

Uncwaa³i Jesús xuui²¹²

15 Jajée¹mo tsá² xuui²¹² tya'a li siin¹² Jesús 'e taan¹ cwoo²¹ tya' 'ido. Pe joon mo gani¹ tsá² tya'a ga'láa² 'wii²¹² 'óø¹³mo jileei²¹ 'in jajéei¹ xuui²¹² do.

16 Joon gatø¹ Jesús 'in xuui²¹² do. Joon gajin²in:

—Cwóo²oo' cwojalín² xuui²¹² tyaní³ii joon jo 'øø²¹²naa' tsu li tyu² Dios to² lín² jmai² 'in lí¹in la 'ii-o jon. 17 'E la ja²mo fo³oo jileei²¹ 'in jo cwooi¹ 'e tyu² Dios to² 'ii lawa jaain²¹ xuui²¹² jo lí² tsataai² li tyu² Dios to².

Jaain²¹ tsá² sá² cuu² fee²¹i Jesús

18 Jaain²¹ 'in tyu² to² gaungii¹i Jesús:

—Tifo² tyúi¹, ¿'ee 'ná² jmáa³aa 'e tiin¹³na juncwii²¹ tyiia?

19 Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿'Ee li'i fu²¹u jna 'in tyúi¹? Jaan²¹mo 'in tyúi¹ seein²¹gi, jiin¹³ 'ña'a Dios. 20 Ní³o'o jiin¹³ la to² tyu² Moisés: “Jo foo¹³o tsamí². Jo jngáa¹u'un tsá². Jo jmaa²¹a 'uun²¹. Jo jmaa²¹a júu³ tajuu²¹. La joon jo con²¹on tsá² too² ce jiin¹³ jaain²¹. Cwoli'gøø²¹mo'o ñu²¹u con¹³ saa²¹a.”

21 Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—Jilaa²¹ 'elo nigalinuu¹³ ca la mo xuu²¹²moo.

22 Moganúu² Jesús 'elo joon gajin²in:

—Coon²¹gi 'e 'ná² jmaa²¹a. 'Ní³i jilaa²¹ 'e 'oo²-o'o joon cwo²¹o tsá² tañí². Joon lí¹gi ili'oo²-o'o ñu¹fú². Mi yuui¹³ joon na¹ con¹³ jna.

23 Pe mo ganúu² 'in tsanuu¹ do 'elo 'áai¹ fa'í³ gajmaa¹a tsu 'áa¹mo sá² cuu² tya'a. 24 Mo gani² Jesús xiiala fa'í³ jmaa¹a joon gajin²in:

—j'Áa¹mo tyan¹ to² cwóoi¹ tsá² sá² cuu² yaai wa'a tyu² Dios to² 'ii! 25 'Áai¹gi tyan¹ to² tya' jaain²¹ camello 'e ngíi¹ too²¹ li ngíi¹ ñi¹ tya' moocúu³ lagi jaain²¹ tsá² sá² cuu² tsa'ii¹in ñu'fú².

26 'In ganúu² 'elo gajin²in:

—¿Xiiagi la itiin¹³ tsá²?

27 Joon gajin² Jesús:

—Jilaa²¹ 'e jo lí² jmaa¹a tsañuu¹ lí²-i jmá¹ Dios.

28 Joon gajin² Tú³:

—Ña'ñu^{1u}, jna'a nigatuu²¹²oo'o jilaa²¹ 'e 'oo²¹o'o joon nijalii²¹ⁱ'i coon¹³ 'nu.

29 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, 'e doñi'iin si tuu²¹ 'núu^{1u} si tiui² sáa³a jmíi²¹ 'ee si ruu²¹ⁱ 'ee si tsamí² tya'a 'ee si jóon¹ 'ee 'wii²¹² tya' cwáain¹ 'e tyu² Dios to² 30 líi¹gi 'ii²¹ⁱ fu juncwii²¹ lo. Joon mi júun²in 'ii²¹mo jon coon²¹ juncwii²¹ tya'a 'e ta²a coon²¹ tøø²mo.

Jesús jmoo¹o júu³ 'e ti li júun²in

31 Jesús gatø^{1ø} coon²¹ jì dyatuuin¹ tsá² tya'a joon gasii²¹ⁱ 'ido:

—Nano taa²¹a fu Jerusalén. Do-o lí² tsín¹ jilaa²¹ 'e gafaa²¹a tsá² gacwo¹ júu³ tyú² calií cwáain¹ tya' 'in Ruu²¹na Tsá². 32 Ijaan²¹in tsá² 'ii tyani tsá² jalín² wíin². Joongi niungøø¹ tsá² 'ii. Joon ijmee²¹ⁱ tsá² 'ii. Joongi i'ñi¹ tsá² tya'a. 33 Joongi ipóoi² tsá² 'ii. Mi yuui¹³ joon ijnga²mo tsá² 'ii. Pe mi tí² 'ni¹ jmíi²¹² ijiin^{1o} jee²¹² 'líi²¹².

34 Pe 'idogí coonti jo ga'øøi²¹-tsi. Jo ñi¹ 'ee 'e sñi²¹ Jesús 'ii. Lawa coon²¹ júu³ 'e jo ñi¹ xiiala 'ee i'øøi²¹-tsi.

Un'láai² Jesús jaain²¹ tsá² tiui² seein²¹ Jericó

35 Xuu 'ná²gi 'e tyí¹a Jesús fuu²¹ Jericó. Jaain²¹ tsá² tiui² tyín¹in caai¹ fu¹ mñi¹ caridad. 36 Mo ganúu²un ningñi¹i tsá² fúui¹ lñi¹ joon gaunngñi¹i tsá² 'ee-gí galí². 37 Joon gajin² tsá² 'e Jesús tsá² Nazaret 'in ngñi¹i no. 38 Joon ga'oo¹o 'in tsá² do jin²in:

—¡Jesús, Jóon¹ David, fúu² cwolín²un jna!

39 Pe 'in tsá² do 'in ngalín² nifu gasñi²¹i 'ido:

—Ca tii², jo to²'o mñi¹³.

Joon jo cwofaa²¹gi 'ido. Pe 'ii coon²¹ 'ii¹³gi tá² 'oo¹o:

—¡Jóon¹ David, fúu² cwolín²un jna!

40 Joon gajan¹ Jesús joon gaty^u²u to² 'e tsatee²¹² tsá² 'ido. Joon mo gatyí¹a tyan² joon gaunngñi¹i Jesús 'ii:

41 —¿'Ee 'iin²¹²u'un ijmáa³aa tyi'i?

Joon gañi¹ 'in tsá² tiui² do:

—Ña'ñu¹u, 'iin²¹²na ijóø³oo.

42 Joon gajin² Jesús:

—Jóø²o'o tsu 'wii¹³ nicalija²mo líi²u.

43 Joon la tsifu joon 'in tsá² tiui² do gajóø²o. Joon gangóo¹o coon¹³ Jesús cwo²o 'maai¹³ Dios. Joon jileei²¹ tsá² 'in gajóø² 'elo la joon jon gacwo²o 'maai¹³ Dios.

19

Jesús coon¹³ Zaqueo

1 Joon ga'í² Jesus fuu²¹ Jericó. 2 Joon do-o niseein²¹ jaain²¹ tsá² sá² cuu² 'in ni sii²¹ Zaqueo. 'Ii tyu² to² jileei²¹ 'in cón² 'laa¹³ 'e 'ni¹ tsá². 3 'In Zaqueo lo 'iin²¹²in jøø²i Jesús. 'Iin²¹²in licwii¹in pe jo lí² tsu lí¹ pi³ 'ii. Joon lí¹ fúui¹ tsá² taai². La 'ii²¹² ngí¹i Jesús 'e fuu²¹ do 4 joon gangóo¹ Zaqueo do cwiin¹in nifugi 'e 'iin²¹²in jøøi². Joon gasoo² coon²¹ yu 'mó² si² co² fu¹ li 'ná² ngí¹i Jesús. 5 Joon mo gangí¹i 'ido joon gajøø² fu yu'. Joon gajin²in:

—Zaqueo, cwúui¹ jmoonno tsu no 'ná¹ ní³ii nijáan³aan fu tyio'o.

6 Joon gajngáa¹i Zaqueo jmoonno. Joon lí¹ jløø¹³i ga'ii²¹i Jesús. 7 Mo gani² 'in tsá² fariseo do jilaa²¹ 'elo joon ga'láa² 'wii²¹² gafaa²¹a 'laa²¹ tya' Jesús joon jin²in 'e Jesús nigajaan¹ tya' jaain²¹ tsá² røøi² tsaa². 8 Joon Zaqueo do gajmaa¹a siin¹²in joon gasii²¹i Jesús:

—Jøø²du, Ña'ñu¹u', cwo³oo tsá² tañí² coon¹³ tsa² jíin¹³ 'e 'óo³oo. Joon wana nigajmáa³aa 'uun²¹ coon¹³ júu³ tajuu²¹ nicí³oo tyún² 'ii¹³gi lí¹.

9 Joon gajin² Jesús:

—No-o gatyía¹ 'e tiin¹³ tsá² taai² inuu lo. No-o ilíin² 'in tsañuu¹ lo jún² tya' 'li²¹² Abraham. 10 Tsu jna, 'in Ruu²¹na Tsá², gagoo²¹²oo 'e 'naa²¹na tsá² joongi 'e jmóo³oo tiin¹³ tsá² 'in røøi² tsaa².

Júu³ cwáain¹ tya' dyá² cuu² cwanáa¹

11 La 'ii²¹² núu²un tsá² júu³ tya' Jesús faa²¹a 'e júu³ lo joon gasii²¹i coon²¹ cwáain¹ tsu tyan¹ niteein¹ co' Jerusalén. Tsu 'in tsá² fúui¹ ngí¹ coon¹³ Jesús do

tya'i fu¹ líi²i 'e ti li tí² 'e tyu² Dios to² tsá². 12 Joon gasii²¹i Jesús 'ido:

—Lawa jaain²¹ tsá² 'in líi¹ tsafeei¹. Joon gangóo¹ coon²¹ fuu²¹ wín² i'ii²¹i to² róøi¹³ 'e fuu²¹ wín² do. Joon mi yuui¹³ joon cii¹²i fuu²¹ goo¹o. 13 Pe la nu'gi cwo'íi¹i gatø¹ø dyéi¹ tsa'leei¹³ tya'a. Joon gajoon²¹o la jaain²¹ la jaain²¹ 'ido jmaai¹³ coon²¹ cuu² 'e tyíin² líi¹. Joon gasii²¹i 'ido: “Jmaa²aa' to² coon¹³ 'e cuu² lo ca mi cwaa²¹na.” 14 Pe tsagoo¹o do 'ee¹mo 'ii. Joon gasii¹in júu³ ca li ngóo¹on 'e jin²: “Jo 'iin²¹²na'a wa'a líin² 'in tsañuu¹ lo róøi¹³ tyii'i.” 15 Pe ga'ii²¹mo to² róøi¹³ do. Joon ganga¹²mo fu goo¹o. Joon mo gatyee¹²i joon gatø¹ø tsa'leei¹³ tya'a 'in ngacwo²o cuu² do. 'In²¹²in litsái¹-tsi xiiati nigajna²a la jaain²¹ 'ido. 16 'In gatyía¹ nifu gajin²in: “Ñi'fii²¹i', 'e cuu² do nigacwáa¹mo dyá²gi.” 17 Joon 'in róøi¹³ do gajin²in: “Áa¹mo tyú². Jaain²¹ tsa'leei¹³ tyú¹mo 'nu. Nano, 'wii¹³ 'e nigalityú¹mo'o coon¹³ 'e xuu, cwóo³oo 'e tyuu¹²u to² jee²¹² dyá² fuu²¹.” 18 'In xeei²¹gi gatyía¹ joon gajin²in: “Ñi'fii²¹i', 'e cuu² do nigacwáan¹mo 'ñá²gi.” 19 La joon jon gasii²¹i 'in róøi¹³ do 'ii: “Nu-gi lí² tyuu¹²u to² 'ñá² fuu²¹.” 20 Joon 'in xeei²¹gi gatyía¹. Joon gajin²in: “Ñi'fii²¹i', lo-o roon¹ 'e cuu² do. Ga'máa³oo gaci¹ii coon²¹ póo¹. 21 Galigøø¹²¹moo 'nu tsu jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi 'nu. Joon ñi³oo 'e cóon¹³o'o 'e jo gacwo²o. Joon coon¹²on li jo gajñi²in.” 22 Joon gajin² róøi¹³ do: “Tsa'leei¹³ 'in gó² 'nu. Coon¹³ júu³ tyiio'o jmoo²o 'ii²¹ tyii'. Ñi²i 'e líi¹na jaain²¹ tsá² 'waa²¹-tsi. Joon

cón³oon li jo 'e gacwóo³oo. Joongi cón³oo coon²¹ li jo 'e gajñii²¹²ii. ²³ ¿'Ee li jo gata²¹a cuu² banco joon lí² 'ii¹³na láai²gixu mi tyee¹²na tyiia?" ²⁴ Joon gajin² róøi¹³ do sii²¹i 'in téein² do: "Tyí²ii' 'e cuu² no. Joon cwó²oo' 'in 'oo¹ dyá² no." ²⁵ Joon gajin² 'in téein² do: "Pe ñi¹fii²¹i', ni'oo¹o 'ido dyá² cuu²." ²⁶ Joon gañii¹i 'in róøi¹³ do: "Fuu²¹²uu 'naa': jileei²¹ 'in 'oo¹o líi¹gi, la joon líi¹gi icwóo³oo. Pe jileei²¹ 'in jo 'oo¹o lí' 'woo¹³gii 'e ca pi³ 'e 'oo¹o. ²⁷ Joon jileei²¹ 'in 'eei¹ jna, 'in jo 'iin²¹²in jmáa³aa róøi¹³ tya'a cwotee²duu' lo joon jngaa¹³naa' tyani³ii lo."

Jesús tsa'ii²¹ fu Jerusalén

²⁸ Mo ngayuui¹³ gajin² Jesús 'elo joon gangóo¹ la fu 'yúu¹i fu Jerusalén. ²⁹ Xuu 'ná²gi tyí¹a fuu²¹ Betfagé coon¹³ Betania co' moo²¹ sii Olivos. Joon gasii¹in gái¹ tsá² tya'a. ³⁰ Joon gasii²¹i 'ido:

—Cwolín²naa' 'e fuu²¹ pi³ náa¹ tyan² do. Joon mi tyalín²naa' joon ityee²naa' jaain²¹ bu³ neei²¹². Ce jiin¹³ jaain²¹ jo 'in mo cwó². Sii¹³ 'nii²¹² tya'a joon tó²øø' fu lo. ³¹ Joon wana 'in gajin²in: "¿'Ee lí'i sii¹³ii' 'nii²¹² tya'a?" Joon fú²uu': "Néi²ta cata Ña'ñu¹u'."

³² Joon ngalín²mo tsá² tya'a. Joon gatsee²¹mo jiin¹³ la lí² 'e nigajin² Jesús. ³³ Joon teen²¹²mo si¹i 'nii²¹² tya' bu³ do joon gaunngii¹i 'in tsá² fii²¹² do:

—¿'Ee lí'i sii¹³ii' 'nii²¹² tya' bu³ no?

³⁴ 'Idogi gañii¹i:

—Ña'ñu¹o' 'néi²ta cata.

³⁵ Joon gatøø²¹o 'ido tyani Jesús. Joon gaun-fuu²¹ siin¹³in moo'wóo¹ bu³ do. Joon gatyée¹e Jesús moo'wóo¹ bu³ do. ³⁶ La 'ii²¹² ningóo¹ Jesús

joon ganii¹³ tsá² siin¹³in tya'i fu¹. 37 Mo gati² lix-
aai¹ moo²¹ Olivos jileei²¹ tsá² jo² líi² 'in ngalín²
coon¹³on ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹ jløø¹³i. Joongi gaun-
tyúu¹i Dios coon¹³ jilaa²¹ milagro 'e nigani²i.
38 Joon jin²in:

—j'In cwaa³mo Røøi¹³ 'in jó¹ coon¹³ júu³ tya'
Ña'ñu¹u! jTyú²-u 'íi¹ ñu'fú²! j'In tyú¹mo Dios!

39 Joon 'inlíi¹³ tsá² fariseos 'in téen² jee²¹² 'in tsá²
do gasii²¹i 'ido:

—Sii¹³ tsá² ngi¹ coon¹³ 'nu 'e jo cwota²a lí¹ mii¹³.

40 Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo³oo, wana 'inlo 'e jo to²o mii¹³
cagi 'e cuun²¹² roon¹ lo ito²o mii¹³.

41 Mo gatyí¹a tyan² gajøø²ø Jesús fuu²¹
Jerusalén joon gatyí²i 'wii²¹² tya'a. 42 Jin²in:

—Wuxu^u 'øøi²¹-'oo' fiin¹³xu. Jmii²¹² no-o jmii²¹²
tyii', 'in jmá¹ 'ii²¹ røø² tyii' nigacwéi¹. Pe nano 'e
si'mo². Joon jo lí² jøø²øø'. 43 Pe ijó² coon²¹ jmii²¹² 'e
gó² tyii' mi jalín² tsá² 'in 'eei¹ 'naa'. Joon ijmáa¹a
coon²¹ po³ cwoo¹³ ñí¹ cu² lí' lí' nées¹naa'. Joon
nitsatáai² joon nijmeei²¹ 'naa' la 'uui². 44 Joon ifiin²
'e fuu²¹ lo ti ni'wó². Itsajngaa¹³i tsá² néei¹ lí' tsi
joon jo isái²gi jiiin¹³ coon²¹ cuun²¹² 'e sifúui¹ tsu jo
galiñii² 'naa' mo gajó² Dios itiin¹³ 'naa'.

Untyú² Jesús 'e cwo¹ fee¹ si² do

45 Joon ga'ii²¹ Jesús tsi inuu cwo¹ fee¹ si²
Jerusalén do joon ga'láa² 'wii²¹² ga'øø¹i 'in 'nii¹
coon¹³ jileei²¹ 'in ló¹. 46 Joon gajin²in gasii²¹i 'in
taai² do:

—Ni jí² tya' Dios jin²: “Ná³uu 'elo li tsalín² tsá² tsafee¹³i Dios pe 'naa'gii' nigajmaa²aa' lawa coon²¹ too²¹ xá² tya' 'uun²¹.”

⁴⁷ La coon²¹ jmii²¹² ga'ee¹ Jesús inuu cwo¹ fee¹ do. Pe tsá² tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley la joon jon 'in tyu² to² fuu²¹ do 'noo²¹o xiiala ijngaa¹³i Jesús. ⁴⁸ Pe jo 'e tyii²a xiiala ijmaa¹a tsu jilee²¹mo tsá² taai² jlø¹³mo núu²o.

20

To² 'e 'oo¹ Jesús

¹ Coon²¹ jmii²¹² 'yuu²i Jesús fu tsi inuu cwo¹ fee¹ 'e 'e²e tsá². Joon cwoo¹ júu³ tyú² tya' 'e tiin¹³ tsá². Joon gatyalín² 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley coon¹³ tsacøøi¹³. ² Joon gajin²in sii²¹²i Jesús:

—Jmáa²du'u júu³, ¿'ee coon¹³ to² 'e jmoo²o jilaa²¹ 'elo? ¿'lin gacwo² 'nu 'e to² do?

³ Joon gañii¹i Jesús:

—La joon jon jna unngii¹duu 'naa'. Ñii²duu': ⁴ ¿'lin gasii¹in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹²? ¿Ti gasii¹in Dios 'ii owa'a tsá² 'ee?

⁵ Joon ga'láa² 'wii²¹² jo cwo²o júu³ ruu²¹²i jee²¹² 'ii. Jin²in:

—¿'Ee faa²a'? Wana faa²a' 'e Dios gasii¹in, joon iñii¹i: “¿'Ee li' jo 'ii¹³naa' júu³ tya'a?” ⁶ Joon wana faa²a' 'e tsá²-a jilee²¹mo tsá² ityuu¹²i jna' cuun²¹² tsu tsáai¹-tsi tsá² 'e faa²¹ Wó³ do cwáain¹ tya' Dios.

⁷ Joon gañii¹i jin²in:

—Jo nee²e'e 'iin gasii²in Wó³ saai¹ tsá² jmii²¹.

⁸ Joon gajin² Jesús:

—La joon jon jna jofo³oo 'ee coon¹³ to² 'e jmóo³oo 'elo.

Júu³ cwáain¹ tya' tsá² jñi¹ wuunjøø¹³

⁹ Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² gafaa²¹a. Joon gasii²¹i; tsá² 'e cwáain¹ lo:

—Lawa jaain²¹ tsañuu¹ 'in gajñi¹ wuunjøø¹³ cwoo¹³ 'wó² tya'a. Joon gacwo²o 'áai¹ tsá² xee²¹mo. Joon gangóo¹ li xiia²¹. Wóo² gali¹i.

¹⁰ Joon la jee²¹² joon gatí² jii²¹ 'e garoo²¹ mi² wuunjøø¹³ do. Joon gasii¹in jaain²¹ tsa'leei¹³ tya'a 'e tsamí¹i tya' 'in jmoo¹o to² do jii¹³ 'e gatíi² tya' fi²¹² cwoo¹³ 'wó² do. Pe 'idogí gajmee²¹mo 'ido. Joon gasiin¹³mo 'ido tún¹ jo 'ee gacwo²o coonti.

¹¹ Joon 'in tsá² fi²¹² do gasii¹in jaain²¹gi tsa'leei¹³ tya'a. La joon jon 'ido gajii²i. Gajmee²¹mo 'ido. Joon gasiin¹³mo jon jo 'ee gacwo²o coonti. ¹² Joon 'in tsá² fi²¹² do gasii¹in 'in xeei²¹gi. Pe 'idogí la joon jon gajmee²¹i. Joon ga'wooi¹ caluu.

¹³ 'Mo gangíi¹ 'elo 'in tsá² fi²¹² 'wó² do ga'i¹-tsi: “¿'Ee jmáa³aa no? Isí³na yuu²¹ tyiia 'in 'iin²¹²na 'áai¹. Joon mi ní²i yuu²¹ tyiia foowa nijmaa¹o nuu¹³un.” ¹⁴ Pe joon mo gani²i 'in tsá² jmoo¹o to² do 'ido joon gasii²¹i ruu²¹i: “'In lo-o 'in 'ii²¹ 'e sá² tya' jmii²¹. Cwojngaa¹³na' 'ii joon jna'o' ilíin²na' fi²¹² 'wó² do.” ¹⁵ Joon gatyii¹mo caluu joon gajngaa¹³mo.

Joon gaunngíi¹ Jesús:

—¿'Ee cwooi¹ jmaa¹o 'in fi²¹² cwoo¹³ 'wó² do coon¹³ 'in tsá² do? ¹⁶ Itsaa¹o joon tsajngaa¹³i 'in

tsá² jmoo¹o to² do. Joon cwo²o 'in xee²¹mo cwoo¹³
'wó² do.

Mo ganúu²un 'in tsá² taai² do 'elo joon gajin²in:

—jJo cwo¹ Dios ingii¹ 'elo!

17 Joon gajøø²i Jesús 'ii. Joon gajin²in:

—¿'Ee cwooi¹ 'øøi²¹-tsi tsá² 'e júu³ taa¹³ jí² tya'
Dios? 'E jin²:

'E cuun²¹² 'e nigapí² tsa² jmoo¹³ 'ná¹ 'e joon galí²
cuun²¹² nifu.

18 Doñi¹in gatøøi²¹ ni cuun²¹² do li'no²o 'ii. Joon
wana gatoo²¹ 'e cuun²¹² do tya' tsá² fu² ilín².

Júu³ tya' cuu² 'e cón² tsá² li 'nii¹

19 'E jmi²¹² joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³
tifo² tya' ley 'iin²¹²in saan¹in Jesús do. Tsu nii¹o 'e
cwáain¹ 'e nagafaa²¹ Jesús do cwáain¹ tya' 'ii-o. Pe
'gøø²¹mo tsá². 20 Joon gasii¹in tsá² lawa tsá² tyú¹
'e tsasii¹³i coon¹³ júu³ tajuu²¹ lawa júu³ jai² wa
ilí² cwoo¹o tsaa² coon¹³ júu³ tya'a. Joon ijaan²¹in
tyani 'in 'oo¹ to². 21 Joon gaunngii¹i:

—Tifo², ne²oo¹o 'e fo²o joongi¹ 'e²e júu³ jo².
Jmoo²o 'ii²¹ røø². Jo con²on cwáain¹ wa tsá² sá²
cuu² si tsá² tañí² 'ee. Jiin¹³ fu¹ tyú² tya' Dios 'e²e.
22 Sii¹³ jna'a, ¿ti cwooi¹ tyí²i 'laa¹³ tya' tsaa²to²
tyín¹ Roma? ¿Cwooi¹ owa jo cwooi¹ 'ee?

23 Pe galili³i Jesús jilaa²¹ 'e gó² 'e 'i¹-tsi 'ido. Joon
gasii²¹i 'ido:

—¿'Ee li'i jmaa²aa' lawa coon²¹ nilá² coon¹³ júu³
tajuu²¹? 24 La 'ée¹duu' jna coon²¹ cuu², nee²¹e'. ¿'In
ni² 'inlo? ¿'Ee tyan¹ 'e sii²¹ 'in taai² lo?

Joon gañii¹i 'in tsá² do:

—Tya' tsaa²to² tyín¹ Roma.

25 Joon gajin² Jesús:

—Cwoo²oo' tsaa'to² jiin¹³ 'e tii² joon cwoo²oo' Dios jiin¹³ 'e tya'o.

26 Joon jo gali¹i wa'a 'e teei²¹ Jesús jiin¹³ coon²¹ tsaa² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹a jee²¹² tsá². Li' cii¹²i, ganga'goo²¹o-tsi tsá² coon¹³ jilaa²¹ 'e faa²¹a. Joon gajaan¹ tii².

Unngii¹i tsá² xiiala mi jiin¹ tsá²

27 Mo ngayuui¹³ joon 'inlíi¹³ tsá² saduceos gangingiin¹ ngajóøi² Jesús. Tsá² saduceos jin²in 'e jo jo² jiin¹gi tsá² mo najúun²in. Joon gajin²in sii²¹i Jesús:

28 —Tifo², Moisés gataan¹ ni jí² tya'a 'e júu³ lo: “Wana jaain²¹ tsañuu¹ júun²in joon gatáú² tsami² tya'a 'ña'a jiin¹³ jaain²¹ jóon¹ jo seein²¹. Ruu²¹i 'in najóin¹ 'ná² cu²i cwoo²¹ coon¹³ 'in tsami² 'ña'a do. Joon liseein²¹ yuu²¹ cwáain² tya' ruu²¹i najóin¹ do.” 29 La joon gali² dyái¹ ruu²¹i seein²¹. 'In nifu gacu²mo cwoo²¹. Joon jo 'in yuu²¹ liseein²¹ tya'a. Gajúun¹mo 'ido. 30 Joon 'in tí² gái¹ do gacu²mo cwoo²¹ coon¹³ 'yia'ni² do. La joon jon gajúun¹mo. Jo 'in yuu²¹ seein²¹ tya'a. 31 Joon 'in gati² gaai²¹ gacu²mo cwoo²¹ coon¹³ 'ido. La joon ji dyái¹ do gajúun¹mo. Ce jiin¹³ jaain²¹ yuu²¹ jo liseein²¹gi tya'a. 32 La joon jon gajúun¹mo 'in tsami² do. 33 Joon mi jiin¹in, ¿iin jee²¹² 'in dyái¹ do icwaai²¹ tsami² tya' 'ido?

34 Joon gañii¹i Jesús:

—Mo taain²¹² tsá² 'e fu juncwii²¹ lo tsañuu¹ coon¹³ tsami² cu²mo cwoo²¹. 35 Pe jileei²¹ 'in tyaliin¹ juncwii²¹ cataain²¹ joon jiin¹in jee²¹² 'li²¹²

do jo cuui¹³gi cwoo²¹ ruu²¹i jon'gi cwooi¹gi tsá² jóon¹on wa'a icui² cwoo²¹. ³⁶ Jon'gi li² juuin²¹gi tsu nalí¹i lawa'a ángeles. Jóon¹ Dios 'ii tsu 'wii¹³ nigajjin¹o. ³⁷ Cagi Moisés 'ña'a gajmaa¹a júu³ 'e jjin¹ 'li²¹². Mo gajóø² 'e 'mó² pi³ 'e coo²¹ do gaunsii²¹ Ña'ñu¹'u' Dios tya' Abraham coon¹³ tya' Isaac coon¹³ tya' Jacob. ³⁸ Pe Dios jon' Dios tya' 'li²¹², Dios tya' tsá² jjin¹ 'ii tsu tyani Dios seen²¹mo jilee²¹mo.

³⁹ Joon 'inlí¹³ tifo² tya' ley gasii²¹i 'ii jin²in:

—'Áa¹mo tyú² foo²¹'o, Tifo².

⁴⁰ Joon jo gatá²gi-tsi 'e unngii¹gi.

¿Ti jún² tya' 'li²¹² David Cristo?

⁴¹ Joon gajin² Jesús:

—¿Xiiala lí² 'e jin² tsá² 'e Cristo jún² tya' 'li²¹² David? ⁴² 'Ña'a David do gajin²in jee²¹² jí² Salmo: “Ña'ñu¹'u' Dios gajin²in sii²¹i Ña'ñu¹'u': Ní² li' caa²¹na tsáa¹ ⁴³ ca mi tyé¹³na jilee²¹ 'in 'eei¹ 'nu 'wii²¹² tí¹³i.” ⁴⁴ ¿Pe xiiala lí² Cristo ilí² jóon¹ David tsu 'ña'a David gaunsii²¹ 'ii Ña'ñu¹'u'?

Jesús cwo²o tifo² tya' ley tsaa²

⁴⁵ Jilee²¹mo tsá² núu²un mo gasii²¹ Jesús tsá² tya'a:

⁴⁶ —Tí¹moo' coon¹³ tifo² tya' ley. Tí¹-tsi ngii¹ coon¹³ sijn³ cwaa²¹. Joon 'iin²¹²in 'e feei²¹ tsá² 'ii coon²¹ tún². Joongi 'noo¹o 'mosí¹ si² nifu icwaa²¹ fu tsi inuu cwo¹. Joon 'iin²¹²in 'mosí¹ tya' tsá² 'in tyiin²mo li gø¹² tsá². ⁴⁷ Joon tyii²¹o 'nú¹ 'yiaa'ní² joon

faa²¹a júu³ tyú² 'e cwaa²¹ wa'a coon²¹on tsá² tóo².
Pe 'ái¹gí wúu¹ inii²¹ 'ido.

21

Cuu² gacwo¹ 'yia'ní²

¹ Tsi in^{uu} cwo¹ ganí²i Jesús tsá² sá² cuu² 'in to²
cuu² tsi caja lí to² tsá² cuu². ² Gani²mo jon jó¹
jaain²¹ 'yia'ní² tsá² tañí² 'áai¹ 'in gato² tún² cuu²
yúun². ³ Joon gajin² Jesús:

—'E la ja²mo fo²oo 'in 'yia'ní² tsá² tañí² lo
nigacwoo¹o láai²gí la jee²¹² jileei²¹. ⁴ Ts^u jileei²¹
'in catyaa² do cwoo¹o jiin¹³ 'e sáai² tya'o. 'Inogi
tañí²mo 'áai¹ pe nigacwoo¹o jiin¹³ 'e sá² tya'a.

Jesús tyaa¹ júu³ i'ín² tsá² 'e cwo¹ do

⁵ 'In líi¹³ tsá² síi¹i jee²¹² yaai xiiala jnéi² 'e cwo¹
fee¹ do ts^u 'áai¹ 'ya²gí jilaa²¹ cuun²¹² coon¹³ ji-
laa²¹ 'e cwoo¹ tsá² 'yaa¹-tsi. Joon gajin² Jesús:

⁶ —Nijó³øø³ coon²¹ jmí²¹² mi fiin²¹ jilaa²¹ 'e
jóø²øø'. Jiin¹³ coon²¹ cuun²¹² jo 'e sá²gí ni 'e ruui²¹
do.

Li² ilí² la n^u'gí mi i'ín² juncwii²¹

⁷ Joon gaunngí¹i tsá² Jesús:

—Tifo¹, ¿líi ilí² jilaa²¹ 'elo? ¿Noo coon²¹ lí² mi lí²
jilaa²¹ 'elo?

⁸ Joon gajin² Jesús:

—Tíi¹moo' jon. Jo cwóo¹³naa' yaanaa' 'in coon²¹
'naa' tóo². Ts^u líi¹ fúui¹ 'in jaliin¹ 'in jin² síi²¹i 'naa':
“Jna-a Cristo.” Joongi jin²in: “Nano gatí² 'ii²¹ ilí²
sá² 'ii²¹.” Pe 'naa' jo unjii²ii' júu³ tya'a. ⁹ Joon mi
núu¹³uu' 'e faa²¹ tsá² tya' 'nii²¹ joongi 'e tíi²i tsá²

jee²¹² yaai jo foo¹³naa'. Tsu 'e joon 'ná¹ ilí² nifu. Pe 'ná¹gi ityá¹ 'ii²¹ ilí² la joon.

10 Joon gafaa²¹gi Jesús:

—Coon²¹ fuu²¹ itéen¹in coon¹³ fuu²¹ xiaa'. Coongi fuu²¹ xiaa' ijmáa¹a 'nii²¹ coon¹³ fuu²¹ dogi.

11 Joongi ijøø²¹ 'wó² lílí². Joon líí¹ i'í² 'oo² coon¹³ jmoowúu¹ la caain²¹ coonti. Joongi yu¹ juncwii²¹ imoo²oo' jilaa²¹ 'e fo² coon¹³ lí² 'e coo¹³gi.

12 'Pe la nu¹gi insaan²mo tsá² 'naa'. Joon 'øø¹mo tsá² 'naa'. Joon tsajée¹i 'naa' li lí² sá² 'ii²¹ tyii' fu cwo¹. Joon itaa²¹i 'naa' nuñí³. Joon tsajée¹ 'naa' tyani róøi¹³ coon¹³ tsá² 'oo¹ to² tsu 'wii¹³ jo²o líí²naa' jna. 13 Coon¹³ 'e la joon lisá² coon²¹ 'ii²¹ 'e foo²oo' 'e tyú² 'wii²¹² tyiaa. 14 Tyá²-'oo' mi ngíi² joon, jo cuu¹³-'oo' 'ee ifoo²oo' cwáain¹ tyii-oo' la jéei¹. 15 Tsu jna-a icwóo³oo júu³ joongi 'e jmíi¹-'oo' ce jiiin¹³ jaain²¹ tsá² lí² líi¹i 'naa' jon'gi lí² faa²¹ 'laa²¹ tyii'. 16 Pe 'naa' i'níi²mo tsá² 'naa'. Cagi 'ñu³uu' coon¹³ ruu²¹naa' coon¹³ tsá² seen²naa' tyú² coon¹³ i'níi² 'naa'. Ijnga²mo tsá² 'inlíi¹³ 'naa'. 17 Joon jilee²¹mo tsá² seen²¹ ni cwoo¹³ juncwii²¹ ni li 'eei¹ 'naa' 'wii¹³ jo²o líí²naa' jna. 18 Pe jiiin¹³ coon²¹ jñu¹ tsi tyí²ii' i'íin². 19 'Wii¹³ 'e taa²¹-'oo' joon itiin¹³naa' juncwii²¹ tyii'.

20 'Mi jøø²naa' 'láa² la 'uui fuu²¹ Jerusalén joon lí² ñii²¹oo' 'e ti li 'íin²mo. 21 Joon jilee²¹ 'in néei¹ fu Judea 'ná¹ cwiin²¹o fu moo²¹. La joon jon jilee²¹ 'in néei¹ fuu²¹ Jerusalén 'ná¹ 'woo²¹mo do. Joongi jilee²¹ 'in taain²¹² jee²¹² to² jo li jaliin¹in. 22 Tsu jmíi²¹² joon jmíi²¹² 'e ní² tsá² wúu¹. Jee²¹² jmíi²¹²

joon itséin¹ jiiin¹³ la jin² ni jí² tya' Dios. ²³ Líi¹ fúu² tsamí² 'in tyéein¹ yuun²¹ si 'in cuu²¹ tuu²¹ 'ee. Tsu líi¹ wúu¹ 'in néei¹ la caain²¹ fuu²¹ do. Jmáa¹ a Dios 'ii²¹ tya' 'in tsá² do. ²⁴ 'Inlíi¹³ ijúun³ in coon¹³ ñí³. 'Inlíi¹³ gi insaan² mo tsá² joon tsajée¹ i la caain²¹ fuu²¹ li wíin². Joon tsá² jalíin² wíin² ity^u² to² Jerusalén ca mi tyeei¹ jmí²¹² tya' tsá² 'in jo seein²¹ Israel.

Xiiala ilí² mi jó² 'in Ruu²¹ i Tsá²

²⁵ 'Joon ñi¹ coon¹³ sii²¹ coon¹³ núu¹ icwoo¹ o li². Joon ni cwoo¹³ 'wó² téein² tsá² 'goo²¹-tsi. Xéei²-tsi tsá² coon¹³ 'e 'iin² jmí¹ ñí¹³ coon¹³ 'e jnóo¹ jmí²¹. ²⁶ Joon nity^u² tsi tsá² coon¹³ 'e fo² mi 'i¹-tsi jilaa²¹ 'e gó² ijó² fu juncwii²¹. Tsu jilaa²¹ 'ii²¹ tya' juncwii²¹ 'ii²¹ yu' ilí² jleei¹. ²⁷ Mi yuui¹³ joon imáa¹³ naa' 'in Ruu²¹ i Tsá² jó² jee²¹² jní¹ coon¹³ jilaa²¹ 'ii²¹ tya' a coon¹³ jilaa²¹ 'ya² gi tya' a. ²⁸ Joon mi 'láa² 'wii²¹² lí² jilaa²¹ 'elo tyá²-oo' joon sáa¹³ aa' mootyí² ii' tsu jmoono itiin¹³ naa'.

²⁹ Gasí²¹ o jon Jesús 'e cwáain¹ lo:

—Jóø² duu' jilaa²¹ 'mó² cwaríi³ coon¹³ jilaa²¹ gi nii¹ 'mó². ³⁰ Mo gañii² ii' ganii¹³ 'mo² 'mó² sii²¹ ñii² oo' yaanaa' 'e nijatyéein¹ jiiin²¹ jmí¹. ³¹ La joon jon mi moo² oo' ilí² jilaa²¹ 'elo niñii² oo' 'e nijatyéen¹ mo 'e tyu² Dios to².

³² "E la ja² mo fo³ oo, jilaa²¹ 'elo nilí² la nu' gi ijúun² in tsá² 'in seein²¹ nano. ³³ Cwoo¹³ 'wó² coon¹³ juncwii²¹ 'ii²¹ yu' ityé² emo pe júu³ tyiia jo tyé² i coonti.

34 'Tíi¹moo', jo unbaan¹naa' yaanaa' coon¹³ jilaa²¹ 'e gó². Jo ngíi²íi' to² 'íin¹. Jo unbaan¹naa' yaanaa' 'e 'íi'-oo' jmaai¹³ 'e jmaai¹ to² tyii'. Tsu la joon jo xuu²¹naa' lawa nilá² mi cwá² 'e jmíi²¹² do. 35 Lawa coon²¹ nilá² lí¹ 'e jmíi²¹² do 'e taain¹³ jileei²¹ tsá² 'in néei¹ la caain²¹ cwoo¹³ juncwii²¹. 36 Tyaa²aa' tyú² tyii'. Foo²oo' júu³ tyú² coon²¹ tøø²mo. La ilí² lá²naa' ilí² lá²naa' jilaa²¹ 'elo 'e 'ná² ilí². Joongi lí²-i tyalíin²naa' tyani 'in Ruu²¹i Tsá².

37 Mo jmíi²¹² ga'ee¹ Jesús inuu cwo¹ joon mo 'woo¹ ngajáan¹an fu moo²¹ sii²¹ Olivos. 38 Joon jileei²¹ tsá² jaliin¹ la coon²¹ mo 'aa²¹ fu cwo¹ fee¹ 'a núu²un júu³ tya'a.

22

'Noo² tsá² xiiala saan²¹ in Jesús

1 Nigajatyéen¹mo tyan² jmíi²¹² 'e gø¹² tsá² 'íi¹ 'e jo tyiia³ jeei¹. 'øøi²¹-tsi tsá² jmíi²¹² 'e sii²¹ pascua. 2 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley 'noo¹on xiiala ijngaa¹³i Jesús pe 'gøø²¹mo tsá².

3 Joon ga'í² Satanás alma tya' Judas, 'in sii²¹o jon Iscariote. Jaain²¹ jee²¹² dyatuuin¹ tsá² tya' Jesús 'ii. 4 'Ido ngóo¹o ngafee¹³i 'in tyu² to² untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in jøø² inuu cwo¹ do. Joon ngafee¹³i 'ido xiiala jmáa¹a cwáain¹ 'e 'í¹ Jesús ja'cwoo²¹. 5 'Idogi galijløø¹³mo. Joon gaunrøø¹ júu³ 'e cwó² Judas cuu². 6 Joon ga'ii²¹mo. Joon ga'láa² 'wii²¹² 'noo¹²on xiiala jaan²in Jesús mo ga'íi² tii², mo jo tsá² sein²¹.

Lí gatséi¹ gø¹² Jesús coon¹³ tsá² tya'a

7 Joon gati² jmi²¹² 'e gø¹² tsá² 'iñi¹ 'e jo tyiian¹³ jeei¹. Joon jngaai¹³ tsá² joo'saa²¹ jiin¹³ la tñisi².
8 Joon gasii¹ in Jesús 'in sii²¹ Tú³ coon¹³ jaain²¹ gi¹ 'in sii²¹ Wó³ joon gasii²¹; 'ii²¹:

—Cwolín²naa' joon cwotyá²aa' tyú² 'e tyé³e' 'e gati² jmi²¹².

9 'Idogi gaunngii¹i:

—¿Xiia 'iin²¹²u'un tsatyaa²¹a'a tyú²? —gajin²in sii²¹i Jesús.

10 Joon gajin² Jesús:

—Mi cwotaa²¹naa' 'e fuu²¹ joon jiin¹naa' jaain²¹ tsañuu¹ 'in tyiian¹ coon²¹ tsuu² si'o² jmi²¹. Cwolín²naa' caluu-u ca xiia²¹ 'nú¹ li 'í²i. 11 Joon fuu²uu' 'in fii²¹² 'nú¹ do: “La lo-o jin² tifo² tyii'i sii²¹i 'næ: ¿Xiiali cwo²'o yii²¹a'a tyee²e'e coon¹³ tsá² tyiia tya' jmi²¹² 'e gati²?” 12 Joon ni'e²e 'naa' coon²¹ tsi inuu fee¹ li ñii². Do-o tyaa²aa' tyú².

13 Joon ngalín²mo. Joon galí² jiin¹³ la nigajin² Jesús. Joon gatyaa¹ tyú² 'e dø¹ø mo gati² jmi²¹² do.

14 Mo gati² 'ii²¹, joon gacwó²o Jesús coon¹³ tsá² tya'a 'e dø¹ø. 15 Joon gajin² Jesús:

—i'Áa¹mo nagali'iin²¹²na jmaa³aa coon¹³ 'naa' 'e tyee²e' tya' 'e jmi²¹² lo la nu'gi ijúun²na! 16 Tsu fuu²¹²uu 'naa' 'e jo jmaa³gi ca mi tí² 'ii²¹ 'e tyu² Dios to².

17 Joon gason¹on coon²¹ wúun¹xu si'o² vino joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajin²in:

—Jun² 'elo, joon jmaa²aa' jmai²xu jee²¹² 'naa'.
18 Tsu la lo-o fo³oo, jo jmi²¹² yaai¹³gi duu¹³uu jmi¹³ mi¹³ wuunjø¹³ ca mi tyu² Dios to².

19 Mo ngayuui¹³ joon gason¹on coon²¹ 'iñi¹. Joon gacwo²o 'maai¹³ Dios joon gajmaa¹a ca'no³. Joon gacwo²o tsá² tya'a sii²¹ 'ido:

—'E lo-o cuerpo tyiia ijoon¹³oo 'wii²¹² tyii'. Jmaa²aa' 'elo joon iti¹-'oo' jna.

20 La joon jon gajmaa¹a coon¹³ coon²¹ wúun¹xu do mo ngayuu¹³ gagøø²¹ø. Joon gajin²in:

—'E wúun¹xu lo lawa coon²¹ 'ii²¹ 'e 'múui². Joon 'e jmi¹ 'óø³na lo 'e nitæn²¹ 'wii²¹² tyii' 'e li² tya' 'e 'ii²¹ 'múui² do.

21 'Pe nano cwoo²¹ tsá² 'in i'nii¹ jna roon¹ coon¹³ cwóo³oo ni mesa lo. 22 Pe jna-a 'in Ruu²¹na Tsá² nilí²-i jiin¹³ la 'ii²¹ nigalisá². Pe 'áa¹mo fúu² 'in 'nii¹ jna.

23 Joon ga'láa² tsá² tya'a 'wii²¹² gaunngii¹ jee²¹² 'ii:

—¿'lin jee²¹² jna' 'in jmoo¹o 'e gó² lo?

Gasíi² jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii

24 Mo ngayuui¹³ joon gasíi² jee²¹² 'ii 'iin 'in tyiin²gi jee²¹² 'ii. 25 Joon gajin² Jesús gasíi²¹ 'ii:

—Jileei²¹ róøi¹³ 'in tyu² to² ni cwoo¹³ juncwii²¹ tyu²o to² ce caain²¹-tsi. Joongi jileei²¹ tsacøøi¹³ tya' 'ii lawa 'ña'o sii²¹ tsá² tyúí¹. 26 Pe 'naa'gii' jo tíi²naa' jmaa²aa' la joon. Li² cii¹² jmo² 'naa'. Jileei²¹ 'in tyiin²gi jee²¹² 'naa' 'ná² síi¹³naa' lawa 'in xuui²¹²gi. Joon 'in tyu² to² 'naa' 'ná¹ jmaa¹o la jmoo¹o tsaleei¹³. Jo cwooi¹ tyu²u to². 27 ¿'lin 'in tyiin²gi awa 'in tyín¹ gø²ø si 'in gatyáa¹ tyú² 'ee? Pe jna-a 'yuu²na jee²¹² 'naa' lawa jaain²¹ 'in tyaa¹ tyú².

28 "Naa' nigangi²ñi' coon¹³ jna coon²¹ tóøi² la li 'e móo³oo wúu¹. 29 'E joon jna cwo³oo 'naa' coon²¹ li ity^{uu}²uu' to² la lí² 'e gacwo² Ñ^u³uu jna. 30 'E joon ilí² cøø²øø' joongi 'uu²uu' coon¹³ jna mi ty^u³uu to². Joongi iní²ii' 'áan³ tyii' lawa tsacøøi¹³ 'e jmaa¹aa' 'ii²¹ tya' 'in dyatun¹ poo²¹² tsá² seein²¹ Israel.

Jmoo¹ Jesús júu³ 'e jo røø¹; Tú³ 'e cwii¹in 'ii

31 Gajin²in jon Ña'ñu¹u':

—Simóoi¹³, Satanás nigamóoi¹ 'naa' 'e jøøi¹² 'naa' la mo untyú² tsá² trigo 'e coon²¹ cwáain¹ 'naa'.

32 Pe jna nigamí³ñi tyani Dios 'wii²¹² tyi'i 'e jo tú²u 'e jo² cwolín²un. Joon mi jaa²¹-o'o cwotyii¹²a-tsi 'in tsaruu²¹u.

33 Joon gajin² Simóoi¹³ do:

—Ña'ñu¹u', naná¹a tyú² tyiia 'e ní³ii 'nuñi³ coon¹³ 'nu ca x^ufin¹³ jún¹moo coon¹³ 'nu.

34 Joon gajin² Jesús:

—Tú³, fuu²¹²uu 'nu 'e jmí²¹² no-o la nu'gi i'ó¹ tuuitsáa² jo røø¹u 'e cwii¹un jna 'ni¹ naa¹³.

Ityée¹mo júu³ tya' Jesús

35 Joon gaunngí¹i Jesús:

—Gasí³na 'naa' jo 'ee tuloo²¹ tyán²aan', jon'gi cuu² tyán²aan', jon'on mí¹³ñi' ga'óø¹³øø', ¿ti 'ee gali'ná¹gi tyii'?

'Ido-gi gajin²in:

—Jiin¹³ coon²¹ jo 'ee ga'naai²¹ tyi jna'a.

36 Joon gajin² Jesús:

—E ningóo¹ lí' cí¹²i no joon jileei²¹ 'in 'oo¹ tuloo²¹ 'ná² cwotyaan²¹o. Joongi 'in 'oo¹ cuu² 'ná² cwotyaan²¹. Joongi jileei²¹ 'in jo 'oo¹ ñi³ 'ná²

cwo'nñi¹ 'mi² tyíia² tya'a joon ló² ñí³ tya'a. ³⁷ Tsu la ja²mo fo³oo, 'ná²-a tsangíi¹na jilaa²¹ la li 'e tyaan²¹ ni jí² tya' Dios 'e jin²: “Síi²i la jee²¹² yaai 'e tsá² gó² 'ii.” Tí li tsín¹ jiin¹³ la jin² jí² cwáain¹ tyíia.

³⁸ Joon gajin² 'ido:

—Sá² tún² ñí³ lo.

Joon gañii¹ Jesús:

—Naleen¹mo jon.

Ngó¹ Jesús li sii²¹ Getsemaní ngafee¹²i Dios

³⁹ Joon gacwo¹ñi¹ Jesús. Joon jiin¹³ la tñisi² tya'a gangóo¹ fu moo²¹ Olivos. Joon gangaliin¹mo tsá² tya'a coon¹²on. ⁴⁰ Mo gatyaliin² do joon gasii²¹i Jesús 'ii:

—Mí²ñi' tyani Dios 'e jo xuu²¹naa²¹ tsaá² tyii'.

⁴¹ Joon gangawíin² Jesús coon²¹ jiin¹³ la wíin² mo tyu² tsá² cuun²¹². Joon gasii¹i wojní¹i. Joon faa²¹a júu³ tyá². ⁴² Joon gajin²in:

—Ñu², wana 'iin²¹²un un'øø²¹u jna 'e jo móo³oo wúu¹ coon¹³ jilaa²¹ 'e 'ná² lí². Pe jo lí² jiin¹³ la 'iin²¹²na pe jiin¹³ la 'ii²¹ tyi'i.

⁴³ Joon gajnéi¹ jaain²¹ ángel jó¹ fu ñu¹fú² joon gacwo²¹gi 'waa²¹ pí². ⁴⁴ Joon ga'í² 'e nii²¹ wúu¹ liili¹. Joon gamii¹i 'wii²¹² tya'a coon¹³ 'láai²gi 'waa²¹ pí². Joon ga'yá² untyiia²¹ tya'a li la li jmi¹ 'e xuu²¹ ni 'wó².

⁴⁵ Mo rón² joon ngaa¹²in li téein² tsá² tya'a. Joon gatsee²¹i 'ido cwuu²¹mo coon¹³ jilaa²¹ fa'í³. ⁴⁶ Joon gajin²in:

—¿'Ee li cwuu²¹naa'? Ráan²naa', fee¹²naa' Dios joon jo xuu²¹naa' tsaá² tyii'.

Tøø¹ tsá² Jesús 'ñúu¹i

47 Faa²¹ gi Jesús siin¹² in mo gacwolín² tsá² fúui¹. Joon jaain²¹ jee²¹² ji dyatuuin¹ tsá² tya'a 'in sii²¹ Judas jó¹ nifu tya' 'in tsá² do. 'Ii ngatyeen¹ in li siin¹² Jesús ijun² un ju² Jesús. 48 Joon gajin² Jesús:

—Judas, ¿ti ga'nñ²¹² un jna, 'in Ruu²¹ na Tsá², coon¹³ 'e gajin¹ 'in ju³ uu?

49 Jileei²¹ 'in téin² coon¹³ Jesús mo ganí² i jilaa²¹ 'e lí² gajin² in sii²¹ i Jesús:

—¿Jatii² i' coon¹³ ñí³ 'ee?

50 Joon jaain²¹ jee²¹² 'ii gauncwuu²¹ i jaain²¹ tsa'leei¹³ tya' 'in tyu² to² untsá² nifú². Gatyu^{2u} cataain²¹ loocwo² li tsáa¹. 51 Joon gajin² Jesús:

—Cwoján^{2xu} la no. Jo caai¹³ gñi¹ 'ino.

Joon gasúu² Jesús loocwo² 'ido joon ga'láa² mo tsifu. 52 Joon gajin² Jesús sii²¹ i 'in nijalín² 'e tøø¹ 'ii. Sii²¹ i 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tyu² to² 'in jóø² inuu cwo' coon¹³ tsacøøi¹³:

—Nañilín² naa' coon¹³ ñí³ coon¹³ 'mó² 'e tøø² øø¹ jna lawa jaain²¹ 'uun²¹. 53 La coon²¹ jmñi²¹² 'yuu² na jee²¹² 'naa' tsi inuu cwo¹ fee¹ do. Joon jo mo gaseen² naa' jna coonti. Pe jiiin¹³ lo-o 'ii²¹ tyii' mo ga'íi² nuu²¹.

Jo róøi¹ Tú³ 'e cwii¹ in Jesús

54 Joon gajée¹ i Jesús si'ñúu¹ mo fu tya' 'in tyu² to² untsá² nifú². Joon Tú³ ngaa¹³ i caluu Jesús wíin² gi xu. 55 Joon do-o gajiiin² coon²¹ jí² tún² tsa² tya'i tyi¹ do. Joon do-o gacwó^{2o} cu' li' li coo²¹ jí² do. Tú³-gi do-o jon tyíin¹ in. 56 Joon jaain²¹ tsami²

'in jmoo¹o to² in_{uu} do mo gani²i tyiin¹ Tú³ co' jí² do
joon gajaan¹ jóøi² 'ido. Joon gajin²in:

—Ngí¹ jon 'in tsañ_{uu}¹ lo coon¹³ 'ido.

⁵⁷ Joon jo garóø¹i Tú³, gajin²in:

—Tsamí², jo cwii¹na 'ido.

⁵⁸ Mo galí² ciiin²¹ giX_u joon 'in xee²¹mo gasii²¹i 'ii:

—'N_u-_u, jaain²¹ jee²¹² 'ii.

Joon gajin² Tú³:

—Jon' 'i jna, tsañ_{uu}¹.

⁵⁹ Coon²¹ hora ngóo¹giX_u mo gajin² 'in xeei²¹
gasii²¹i 'ii:

—'E la ja²mo ngí¹ 'in tsañ_{uu}¹ lo coon¹³on ts_u 'in
seein²¹ Galilea lo.

⁶⁰ Joon gajin² Tú³:

—Tsañ_{uu}¹, jo ní³ii 'ee 'e fo²¹o.

La tsifu joon, la 'í²¹² faa²¹gi Tú³ ga'oo¹ jaain²¹
tuuitsáa². ⁶¹ Joon jiin²¹ 'ña'a Jesús ní¹i gajóøi²
Tú³. Joon gati²-tsi Tú³ jiin¹³ la nigajin² Jesús
sii²¹i 'ii: “La nu'gi i'oo¹ tuuitsáa² jo røø²¹u 'e cwii¹u
jna 'ni¹ naa¹³.” ⁶² Joon gacwo'í¹ Tú³ joon gatyí²o
xuui²¹²-tsi 'áai¹.

Ungøøi¹ tsá² Jesús

⁶³ Jileei²¹ tsá² do 'in 'aa¹i Jesús gaungøøi¹ 'ii 'áai¹
joongi gajmee²¹mo líli¹. ⁶⁴ Gajnií¹ unní¹i 'ido joon
gapoo²¹ ní² 'ido joon gasii²¹i 'ii:

—Faa¹³du', ¿iin pó² tyí'i?

⁶⁵ Joongi 'láai² júu³ 'laa²¹ gafa²o tya' Jesús.

Ngó¹ Jesús tyani tsá² 'in tyiin²gi tya' tsá² Israel

⁶⁶ Mo gajná² joon galicaain²¹ tsacøøi¹³ tya' tsá²
Israel coon¹³ 'in ty_u² to² untsá² coon¹³ tifo² tya'

ley. Joon gangajée¹i Jesús li sicaain²¹ tsá² 'in tyiin²gi do. Do-o gaunngii¹i:

⁶⁷ —Sii¹³ jna'a, ¿ti 'nɛ Cristo?

Joon gañii¹i Jesús:

—Wana fo³oo, jo jo² ilíin²naa' júu³ tyiia. ⁶⁸Joongi wa'a unngi³ii 'naa' jo ñí²ii' jon'gi jo laa²¹²naa' jna. ⁶⁹Pe ca nano-o ca li ngoo²¹gi jna-a, 'in Ruu²¹na Tsá², ninii²¹²ii cáai¹ Dios Jmii²¹ lí' tsáa¹.

⁷⁰Joon jilee²¹mo gaunngii¹i:

—¿Ti 'nɛ-ɛ Jóon¹ Dios?

Joon gañii¹i Jesús:

—Jnagii 'i jiiin¹³ la nafaa¹³naa'.

⁷¹Joon gajin²in jee²¹² 'ii do:

—Jo 'ee júu³ 'ná¹gi jna'. Yiiana' jon ninɛɛ²¹ɛ' júu³ tya'a.

23

Jesús tyani Pilato

¹Joon jilee²¹mo garoon¹ joon gangajée¹i Jesús tyani Pilato. ²Do-o ga'láa² 'wii²¹² jmoo¹o tsaa² tya' Jesús jin²in:

—Nigatsee²¹na'a 'in tsañɛɛ¹ lo 'e¹e tsá² tyii'i 'e faa²¹ 'laa²¹ tya' 'in tsaa'to² tyiin¹ Roma. Jin²in 'e jo 'ná² tyii²ii'i 'laa¹³ 'e 'nii¹ tya' 'in tyɛ² to² nifu tyiin¹ Roma. Joongi jin²in 'e 'ii Cristo, 'e 'øøi²¹-tsi tsá² 'e jaain²¹ røøi¹³ 'ii.

³Joon gajin² Pilato:

—¿Ti 'nɛ-ɛ Røøi¹³ tya' tsá² Israel?

Joon gajin² Jesús:

—La joon nigafaa¹³gi'i.

4 Joon gajin² Pilato sii²¹i 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ 'in tsá² catyaa²gi:

—Jiin¹³ coon²¹ jo mo gatsaa³aa tsaa² tya' 'in tsañuu¹ no.

5 Pe 'idogi gafaa²¹a tá²gi jin²in:

—Jileei²¹ 'in núu²un júu³ tya' 'ino 'iin²¹²in to² mi¹³. Joon ga'e¹o júu³ tya'a la caain²¹ Judea. Ga'láa² 'wii²¹² fu Galilea joon ca logi ga'ee¹ júu³ tya'a.

Jesús tyani Herodes

6 Mo ganúu²un Pilato 'elo joon gaunngii¹i wana seein²¹ Jesús fu Galilea. 7 Joon mo gajin² tsá² joon, joon gasii¹in tyani Herodes 'in tyu² to² Galilea. Joon jee²¹² jmii²¹² joon taain¹ fu Jerusalén. 8 Mo gani²i Herodes Jesús jløø¹³mo 'áai¹ tsu ningóo¹ 'e gali'in²¹²in jøø² Jesús. Ninuu¹o faa²¹ tsá² cwáain¹ tya'a. Joon ni'in²¹²in jøø² coon²¹ milagro 'e jmá¹ Jesús. 9 Líi¹ 'láai² 'e gangii¹i pe Jesús coonti jo 'ee gañii¹i. 10 Do-o jon téein² 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tifo² tya' ley. 'Ii jmoo¹o tsaa² fee¹ tya'a coon¹³ 'láai²gi líli¹. 11 Joon Herodes coon¹³ 'láa² tya'a gatyii²mo Jesús joongi gaunngøø¹mo. Joon gatyii²¹in Jesús coon²¹ 'mi² jii¹ la li siin¹³ róøi¹³. Joon gasii¹³mo tún¹ tyani Pilato. 12 Jmii²¹² joon røø²¹ gasii²i Pilato coon¹³ Herodes tsu la mo jéei¹³ 'ee¹mo ruu²¹i.

Nigalisá² 'ii²¹ ijnga²mo Jesús

13 Joon gauncaain²¹ Pilato 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ joongi coon¹³ jileei²¹ tsá². 14 Joon gajin²in sii²¹i 'ido:

—'Naa'-a ñijee²¹naa' 'in tsañuu¹ lo foo²oo' 'e jmo¹o 'ido to² tsá² mi¹³. Pe jna-a ga'no³oo tsaa² tya'a tyaní²ii' pe jo gatsaa³aa. Joon jóø²oo' 'e jo 'ee tsaa² sá² tya'a coonti jiin¹³ la tsaa² jmo²oo'.
¹⁵ La joon jon Herodes 'in nigasiin¹² mo tún¹ fu lo jo nigatsaa²¹ a tsaa² tya' 'ido. Nijóø²oo' 'e jo 'ee tsaa² sá² tya'a wa'a 'e tíi² júun²in. ¹⁶ 'E³duu wúu¹ joon mi yuui¹³ joon láa²moo.

¹⁷ Pilato jiin¹³ la tísi² 'ná² láai² jaain²¹ tsá² 'yuui²¹² 'nũñí³ jiin¹³ jee²¹² jmí²¹² joon. ¹⁸ Joon jilee²¹ mo ga'láa² 'wii²¹² ga'oo¹. Jin²in:

—¡Jngai¹²ta 'ino! Cwolaai²¹ Barrabás.

¹⁹ 'In Barrabás do nigataan¹²in 'nũñí³ 'wii¹³ nigajmaa¹ a 'e tsá² fuu²¹ lo jmo¹o 'nii²¹ coon¹³ tsaa² to² tyín¹ Roma. Joon nigajnga² mo tsá².
²⁰ Pilato do 'iin²¹²in láai² Jesús. Joon gasí²¹ tsá² tún¹. ²¹ Pe 'idogí ga'oo¹ tá²gí gajin²in:

—¡Táan¹in tsaa' crúu¹³! ¡Táan¹in tsaa' crúu¹³!

²² Joon mo gatí² 'ni¹ fu joon gajin² Pilato:

—¿'Ee 'e gó² nigajmaa¹ a? Jna-a jo gatyí³aa jiin¹³ coon²¹ tsaa² wa'a ijúun²in. 'E³duu wúu¹ joon mi yuui¹³ joon iláa²moo.

²³ Pe 'ido-gí gañí¹ tá² líli¹. Gamí¹ wa'a táan¹in tsaa' crúu¹³. Joon gatí² júu³ tya' 'in tsá² do coon¹³ 'in tyu² to² tya' untsá². ²⁴ Joon Pilato do gajmaa¹ a 'ii²¹ jiin¹³ la gali'in²¹²in 'in tsá² do. ²⁵ Joon galáa² mo jiin¹³ Barrabás 'in 'yuui² 'nũñí³ 'wii¹³ gajmaa¹ a 'nii²¹ joon gajngaa¹³ tsá². Joon gajaan²¹ mo Jesús jiin¹³ la nigamí¹ 'in tsá² do.

Táan¹in Jesús tsaa' crúu¹³

26 La 'h̄²¹² ngalín² jée¹i Jesús 'e táan¹in crúu¹³ gasaan¹²in jaain²¹ tsañuu¹ 'e coon²¹ crúu¹³ tya' Jesús. Simóoi¹³ sii²¹ 'in tsá² do. Galiseein²¹ coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Cirene. 'Injai¹³ fu coon²¹ fuu²¹ pi¹³ 'e ná¹ co' do. Joon joo²¹o caluu.

27 Joon fúu¹mo tsá² ngalín² coon¹³on coon¹³ tsami² 'in ngalín² ci². Joon 'oo¹o tá² coon¹³ jilaa²¹ fa'í³ 'wii²¹² tya'a. 28 Joon gajøø²i Jesús 'ii joon gasii²¹i 'ido:

—Tsamí² seein²¹ Jerusalén, jo cii²h̄ 'wii²¹² tyiia. Tyí¹³ii' 'wii²¹² tyii' yaanaa' joongi 'wii²¹² tya' yuu²¹ tyii'. 29 Tsu nijó² jm̄²¹² mi jin² tsá²: “Tyúu¹mo 'in jo galiseein²¹ jóon¹on, joon 'in jii¹³ cafu jo gangatyéein¹ yuu²¹, 'in jii¹³ coon²¹ naa¹³ jo gacuu²¹ xuui²¹² t̄uu²¹ tya'a.” 30 Mi tí² 'ii²¹ joon ni'láa² tsá² 'wii²¹² faa²¹a sii²¹i moo²¹ coon¹³ jilaa²¹ t̄i²¹: “Cwoxaa²o joon cwojl̄i¹³u'u jna'a.” 31 Tsu wana galí² jilaa²¹ 'elo coon¹³ jna 'in jo røøi²¹ tsaa², ç'ee coon¹³ ilí² coon¹³ tsá² goo²oo' 'in røøi²¹ tsaa² 'áai¹?

32 Jée¹mo jon gáí¹gi 'in røøi²¹ tsaa² ijngaa¹³i caain²¹ coon¹³ Jesús. 33 Mo gatyalín² coon²¹ li sii²¹ Mootyi² 'Lii²¹² joon do-o gateein¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ coon¹³ 'in tsá² gáí¹gi do. Jaain²¹ li' tsaa¹ jaain²¹gi li' tuuin²¹². 34 Joon la 'h̄²¹² taain¹ Jesús tsaa¹ crúu¹³ joon gajin²in:

—Ñu³, feei¹ jmaa²-o'o 'wii²¹² tya' 'in tsá² no tsu joñi¹'ee 'e jmoo¹o.

Joon 'in 'láa² do gacoo¹o xiiala ijmaa¹a jmai²xu jee²¹² 'ii s̄in³ Jesús. 35 Jileei²¹ tsá² téen²mo jøø²ø joon cagi tsacøøi¹³ ungøøi¹ Jesús jin²in s̄i²¹i 'ido:

—Galáa²mo 'in xeei'²¹ 'ii. Joon cwoláai² 'ña'a wana si najai'² 'ii Cristo, 'in nityii'¹²in Dios.

³⁶ La joon jon 'láa² do ungøø¹mo Jesús. Ganyatyéen¹in ca tyan'² joon gacwo'²o Jesús vino tin'³.

³⁷ Joon jin'²in:

—Wana 'nɛ Róøi'¹³ tya' tsá² Israel laai²¹² 'wo'o.

³⁸ Joon nigataan¹ tsá² coon²¹ júu³ yɛ' tyí'¹ 'e jin'²: “Inlo-o Róøi'¹³ tya' tsá² Israel.” 'E júu³ do lí² jmí'¹ griego coon'¹³ jmí'¹ latín coon'¹³ jmí'¹ hebreo.

³⁹ Jaain²¹ 'in tsá² røøi'²¹ tsaa² 'in táain² co' do gasii'²¹i Jesús jin'²in:

—Wana 'nɛ Cristo laai²¹² 'wo'o joongi laai²¹² jna'a.

⁴⁰ Pe 'in jaain²¹gi do gatyuu'¹²i júu³ tya' 'in jaain²¹ do. Joon gasii'²¹i 'ido:

—Jmaa² 'gøø'²¹u Dios tsɛ 'e røø²¹na' tsaa². ⁴¹ Jna' 'e tíi²mo' nee²¹e' wúu¹ tsɛ tyii'²¹² jna' tsaa² tyii-o' 'e nigajmoo²¹o'. Pe 'in tsañɛɛ'¹ lo jo 'ee gajmaa¹a 'e gó².

⁴² Joon gajin'²in sii'²¹i Jesús:

—Cwotii'¹³-o'o jna mi 'ii'¹³u to² 'e gatii'²u.

⁴³ Joon gañii'¹i Jesús:

—'E la ja'²mo fo'³oo, no-o tyalii'²¹i' caan²¹mo coon'¹³ jna fu ñɛ'fú².

Júun²mo Jesús

⁴⁴ Ningóo¹ la tyiiañi'¹ mo galinɛɛ²¹ ni cwoo'¹³ juncwii'²¹ gata² ca gatí² 'in² 'ni¹ ca 'lóo². ⁴⁵ Joon ñi'¹ galiniui'²¹. Joon inɛɛ cwo'¹ fee'¹ si'² do li 'íi'¹ 'mí'², ga'gí'¹ tún² tsa'² 'e 'mí'² 'íi'¹ do. ⁴⁶ Joon ga'oo¹ Jesús jin'²in:

—N_u'³, ja'cwoo¹'o ityiaa¹³ alma tyiaa.

Joon mo ngayuui¹³ gajin² 'elo joon gajúun¹mo.

47 Mo gani²i 'in ty_u'² to² fi²¹² 'láa² do jilaa²¹ 'e gali² joon gacwoo¹ 'maai¹³ Dios jin²in:

—'E la ja²mo 'in tsañ_{uu}'¹ lo 'in tyúui¹ 'áa¹mo no.

48 Jileei²¹ tsá² 'in téen²in jøø²ø jilaa²¹ 'e gali² gangaliin¹ fa'í³ ty_{uu}'¹ ni tsi². 49 Pe jileei²¹ 'in cwii¹in Jesús coon¹³ tsamí² 'in nigangi¹ coon¹³on tí² Galilea wíin² jaan¹ jøø²ø jilaa²¹ 'elo.

Ga'á²mo tsá² Jesús

50 Niseen²¹mo jaain²¹ tsañ_{uu}'¹ tyúi¹, jo tsaá² røøi²¹, 'in nisii²¹ Sé². 'In seein²¹ fuu²¹ sii²¹ Ari-matea li ty_u'² to² Judea 'ii. 'Ii jaain²¹ jee²¹² tsacøøi¹³ 'in ty_u'² to² tsá² Israel. 51 'In Sé² lo sijaan¹'o mi ty_u'² Dios to². La joon jo røø²¹ sñ²i coon¹³ jilaa²¹ 'e gajmaa¹a tsá² do. 52 'Wii¹³ joon gangajøøi² Pilato joon gangamñ¹i cuerpo tya' Jesús. 53 Mo ngayuui¹³ gaxaa²¹i Jesús tsaá' crúu¹³ joon gaciñ²in coon¹³ 'mi² taa²¹. Joon ga'áa²mo tsi coon²¹ aan¹ lí² tsaá' xá¹ li jo 'in mo ga'áai² jiiñ¹³ jaain²¹. 54 'E jmñ²¹² no cwoun'ló² tya' jmñ²¹² 'e 'ii²¹ woo²¹ tsá². Joon ti li 'láa² 'wii²¹² 'e jmñ²¹² do.

55 'In tsamí² 'in ningñ¹ coon¹³ Jesús fu Galilea gangalín² joon gajøø²'o 'oo² too²¹ 'aan¹ joongi xi-iala roon¹ cuerpo tya' Jesús. 56 Joon mo ngaliin¹ fu tya'a joon gatyaa¹ tyú² jmñ²¹ jmafuu²¹ coon¹³ noo²¹². Joon gajaan¹'o jmñ²¹² 'ii²¹ 'woo²¹ tsá² jiiñ¹³ la to² ty_u'².

24

Gajin¹in Jesús

1 Jmii²¹² ga'láa² 'wii²¹² semóo¹ 'in tsamí² do gangalín² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Tyaan¹an jmi²¹ jmafuu²¹ 'e nigatyaa¹ tyú². Joon ngalín²mo tsamí² catyaa²gi coon¹³on. 2 Mo gatyalín² joon gatsaa²¹ 'e cuun²¹² jni¹ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do jo si²gi 'áan³ tya'. 3 Joon ngataa²mo pe jo gatsaaa²¹a cuerpo tya' Ñañu¹u' Jesús. 4 La 'ii²¹² téein² jo ñi¹ 'ee jmaa¹a coon²¹ gagoo¹-o téein²¹ gáí¹ tsañuu¹ 'in tyi² 'mi² jii¹ co' li téein². 5 Joon gata²a 'in tsamí² do ní¹i ni 'wó² gafoo²i liili¹. Joon gajin² 'in tsañuu¹ do:

—¿'Ee li'i 'naa²¹naa' tsá² jii¹ jee²¹² 'ii²¹²? 6 Jo 'yuu²gi lo. Najiin¹o. Cwotii¹³-oo' la gajin²in mo gatein¹ Galilea. 7 Gajin²in 'e 'in Ruu²¹i Tsá² 'ná² tsee¹²i ja'cwoo²¹ tsá² røøi²¹ tsa² 'e taan²in tsa² crúu¹³. Joon mi tí² 'ni¹ jmi²¹² joon jii¹o.

8 Joon gati²-tsi júu³ tya' Jesús. 9 Joon mo ngayuu¹³ gacii¹²i 'a 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do joon gasii²¹o ji dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús do coon¹³ tsá² catyaa²gi 'e nigalí². 10 'In ngacoon¹ júu³ tyani tsá² tya' Jesús do sii²¹ María Magdalena coon¹³ Juana coon¹³ María sáa³ Jacobo coon¹³ tsamí² catyaa²gi. 11 Pe tsá² tya' Jesús do galí¹i 'e sixeei²¹²-tsi 'in tsamí² no. Joon jo jo² galí²i.

12 Pe gacwo'ii¹ Tú³ joon gangóo¹ cwiin¹ fu 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon mo gajøø²⁰ joon gani²i 'e 'mi² taa²¹ do roon¹ li' caai²¹. Joon ganga²mo fu tya'a tsa'goo²¹-tsi jilaa²¹ 'e galí².

Tsalín² tsá² Emaús

13 Jmii²¹² joon gáí¹ jee²¹² 'ii do ngalín² coon²¹ fuu²¹ sii²¹ Emaús 'e ti' jiiin¹³ dyacon²¹ kilómetros jiiin¹³ Jerusalén. 14 Ngalín² tyaa¹ júu³ jilaa²¹ 'e nigalí² do. 15 La 'ii²¹² tyaa¹ júu³ síi¹ 'e cwáain¹ do joon gangatyéin¹ Jesús. Joon ga'láa² 'wii²¹² ngii¹ coon¹³ on. 16 Fiin¹³ jøø² o pe jo cwooi¹ licwii¹ in 'ido. 17 Joon gaunngii¹ i Jesús 'ii:

—¿'Ee 'e síi¹³ naa' li cwolín² naa' no? ¿'Ee li 'e ngii² in' jmoo² oo' fa'í³?

18 Jaain²¹ jee²¹² 'ii 'in sii²¹ Cleofas gañii¹ i:

—La tóo² mo juncwii²¹ ñi¹ jilaa²¹ 'e nigalí² Jerusalén jee²¹² jmii²¹² lo. ¿Ti jaain²¹ 'nu-u 'in jó¹ fu do jo nagaliñi³ in?

19 Joon gajin² Jesús:

—¿'Ee ngalí²?

Joon gasii²¹ i 'ido:

—La lí² 'e galí² cwáain¹ tya' Jesús tsá² Nazaret. Jaain²¹ tsá² cwo¹ júu³ tyú² joon to² fee¹ gajmaa¹ a joon júu³ 'gøøi¹² gafaa²¹ a tyani Dios coon¹³ tyani tsá² taain²¹² juncwii²¹. 20 Joon 'in tyu² to² tya' untsá² coon¹³ tsacøøi¹³ tyi' gajaan²¹ mo 'ido 'e júun² mo 'ido joongi taan¹ in taa' crúu¹³. 21 Jna'oo'o mo líi² na'a 'e ijmáa¹ a tiin¹³ tsá² seein²¹ Israel. Joon no nangóo¹ 'ni¹ jmii²¹² 'e gajúun¹ in. 22 Joon 'inlíi¹³ tsamí² nangalín² 'áa³ 'oo²¹ too²¹ 'aan¹. 23 Joon jo gatsaa²¹ a cuerpo tya'a. Joon gajaliin¹ jaj-maa¹² a jna'a júu³ 'e niganii²¹ ángeles 'in gasii²¹ 'ii 'e gajiin¹ in Jesús. 24 Joon 'inlíi¹³ gi tsá² jna'a

gangalín²mo 'oo²¹ too²¹ 'aan¹ do. Joon jin²o la li 'e jin² 'in tsamí² do, pe jo gangaai¹ Jesús.

²⁵ Joon gajin² Jesús:

—iLí¹ jo tsáai¹-oo' 'naa'! 'Áai¹ un'íi²¹²gi yaanaa' 'e litsáai¹-oo' la gajin² tsá² 'in gacwo¹ júu³ tyá².

²⁶ ¿Tí jo 'ná² nii²¹ Cristo wúu¹ la nu'gi i'í²¹i to² tya'a ñu'fú²?

²⁷ Joon ga'láa² Jesús 'wii²¹² tyaa¹ júu³ la jin² ni jí² tya' Dios. Ga'láa² 'wii²¹² coon¹³ jí² tya' Moisés joon mi yuui¹³ joon gatyaa¹gi júu³ cwáain¹ tya' 'e jí² catyiaa²gi tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyá² cali. Gatyaa¹ júu³ jilaa²¹a 'e faa²¹ cwáain¹ tya' 'ña'a.

²⁸ Mo gatyaliin¹ la fuu²¹ li ngaliin¹ do joon gajmaa¹a Jesús 'e tsáa¹gi la fu¹ 'yúu²i. ²⁹ Pe 'ido-gi gamí¹ 'e jaan¹ Jesús, jin²in:

—Ján² coon¹³ jna'a tsu nica'loo¹. Joongi tí lí² linuu²¹.

Joon ga'ii²¹ Jesús 'e jaan¹ coon¹³on. ³⁰ Joon nityiin¹in caain²¹ 'e dø²ø 'í¹i coon¹³ 'ido. Joon gason¹o 'iñi¹ joon gauncwaa³i. Joon gajmaa¹a 'no³. Joon gacwo¹o 'ido. ³¹ La tsifu joon ganó¹ unni¹in 'in tsá² do. Joon galicwii¹mo Jesús. Pe coon²¹ gaguu¹mo. ³² Joon gasí²i jee²¹² 'ii:

—'E la ja²mo lí¹ tyá¹gi ga'í²-tsi' la jalii²¹i' sí¹³i' tya'i fu¹ 'e tyaa²¹a' júu³ cwáain¹ tya' jí² tya' Dios.

³³ Joon jo 'ee gaun'íi²¹²gi. Tsifu joon gangatáa¹i fu¹ fu Jerusalén. Joon do-o gatsee²¹i ji dyajaain²¹ tsá² tya' Jesús sícaain²¹ coon¹³ tsá² catyaa¹i. ³⁴ Joon gasii²¹i 'in tsá² néei¹ Jerusalén 'ii:

—'E la ja²mo nagajiin¹in Jesús. Joon niganii²¹mo Simóoi¹³.

35 Joon 'in tsá² gáí¹ do gatyaa¹ júu³ 'e ningangíi¹ tya'i fu¹ joon xiiala nigalicwii¹ in Jesús mo gajmaa¹ Jesús tyíia³ 'e 'iñi¹ do.

Jné¹ mo Jesús jee²¹² tsá² tya'a

36 Téen² mogi faa²¹ a 'e cwáain¹ do mo gajnéi¹ Jesús jee²¹² 'ii li téein². Joon gajin² in:

—Tyú²-u 'íi¹ jee²¹² 'naa'.

37 'Ido-gi gafoo² mo. Joon líi¹ 'goo²¹ o. 'i¹-tsi 'e jaain²¹ tsa'mootyí² níi² in. 38 Pe gajin² Jesús:

—¿'Ee li'i jo tsáai¹-'oo' coon¹³ almas tyii'?

39 Jóø²øø¹ cwóo³oo coon¹³ tíi³íi. Tsei² jna-a lo. Suu¹³ joongi jóø²øø¹ tsu jaain²¹ tsa'mootyí² jo ngú¹ sá² jon'gi moo¹ taai² la 'óo³ jna.

40 Mo gajin² in 'elo joon ga'ee¹ cwoo²¹ o coon¹³ tíi¹ i. 41 Pe 'ido-gi jo tsáa¹ mogi-tsi coon¹³ 'e jløø¹³ i coon¹³ 'e tsa'goo²¹-tsi. Joon gasii²¹ Jesús 'ii:

—¿Ti 'oo² xu^u 'uunñi² 'e døø¹³ øø?

42 Joon gajin² in:

—'E lo-o ca'no³ joo²¹ taai² jmi²¹ 'e too² coon¹³ ca'no³ xu wa' to².

43 Joon ga'ii²¹ mo Jesús 'edo joon gagøø²¹ o tyani 'ido. 44 Joon gasii²¹ i 'ii:

—Jilaa²¹ 'e nangangíi¹ na jiin¹³ la nigafuu²¹² uu 'naa' mo gataain¹ gi coon¹³ 'naa'. Fuu²¹² uu 'naa' jilaa²¹ 'ná¹ tséin¹ tyiia 'e taa¹³ ni jí² tya' Moisés coon¹³ jí² tya' tsá² gacwo¹ júu³ tyú² cali coon¹³ 'e jí² sii²¹ salmos.

45 Joon gajmaa¹ Jesús 'e gangaai²¹-tsi 'ido 'e jin² ni jí² do. 46 Joon gasii²¹ i 'ido:

—La lo-o jin² ni jí² tya' Dios 'e Cristo 'ná¹ nii²¹ wúu¹ joongi júun²in, joon mi tí² jmi²¹² 'ni¹ 'ná¹ jiin¹o jee²¹² 'lí²¹². ⁴⁷ Joon coon¹³ jiin¹³ 'e sii²¹ 'ii 'ná¹ cwo¹ tsá² júu³ la tóøi² juncwii²¹. 'E 'láa² tsá² 'wii²¹² ti' Jerusalén 'e cwoo¹ júu³ 'e 'ná¹ ja²a-tsi tsá² tyani Dios joon 'ín²mo tsaa² tya'a. ⁴⁸ Joon 'naa' lí¹naa' tsá² 'in jmaa¹a júu³ røø²¹ tya' 'e cwáain¹ lo. ⁴⁹ Tyaa¹aa' cwáain¹, jna-a isí³na jee²¹² 'naa' jiin¹³ 'e gajin² Ñ³oo. Pe jan²duu' Jerusalén lo ca ga'i¹³naa' 'in Espíritu Tyá² tya' Dios ijó¹ fu ñ³'fú².

Nga²mo Jesús fu ñ³'fú²

⁵⁰ Joon gangajée¹i Jesús 'ido fu li ngíi¹ tí² fuu²¹. Ca Betania ngalíin². Joon gasaa¹ Jesús cwoo²¹o. Joon gauncwaa³i. ⁵¹ Joon mo ngayuui¹³ gauncwaa³i joon gatyii¹mo 'ña'a. Joon ganga²mo fu ñ³'fú². ⁵² Joon 'ido mo ngayuui¹³ gaun'goo²¹ joon gangaliin¹mo fu Jerusalén jløø¹³mo. ⁵³ Gangataai² cwo¹ fee¹ do cwoo¹ 'maai¹³ Dios. Amén.

Juu³ ty² 'e gafaa^{'21} Dios tya' tsá²
New Testament in Chinantec, Quiotepec
(MX:chq:Chinantec, Quiotepec)

copyright © 1983 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Quiotepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Quiotepec [chq], Mexico

Copyright Information

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Quiotepec

© 1983, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

3808f8d2-c323-5477-a114-0f18fe74613e